

DIPLOMADOLGOZAT

Némedi Boglárka Anna

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Budai Campus Tájépítészeti,
Településtervezési és Díszkertészeti Intézet Tájépítész mérnöki
mesterképzési szak

**Egy kiállítás képei:
az óbudai Zichy-kastélyudvar újragondolása**

Belső konzulens: Dr. Sárospataki Máté
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Tájépítészeti,
Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet,
Kertművészeti és
Kertépítészeti Tanszék

Külső konzulens:

Készítette: Némedi Boglárka Anna

Budapest 2025

Tartalomjegyzék

1.	BEVEZETÉS	6
2.	DIPLOMATERV ELŐKÉSZÍTÉSE.....	7
2.1.	Diplomaterv felépítése	7
2.2.	Szakirodalmi áttekintés	7
2.3.	Fogalmak meghatározása	8
3.	A ZICHY-KASTÉLYKERT BEMUTATÁSA	11
3.1.	Helyszínválasztás indoklása és annak bemutatása	11
3.2.	Történeti kutatás	15
3.3.	Jelenlegi állapot vizsgálata	24
4.	A ZICHY-KASTÉLY KERTJÉNEK ÉRTÉKELÉSE	27
5.	KONCEPCIÓ MEGALAPOZÁSA	30
5.1.	A Diplomaterv szellemisége.....	30
5.1.1.	A Kert és Művészet Örök Körforgása	30
5.1.2.	Kert a művészetben (Garden in Art).....	32
5.1.3.	Művészet a Kertben (Garden in The Art)	36
5.1.4.	A Művész Kertje (Garden in The Art)	40
	BARBARA HEPWORTH ÉS A TREWYN STUDIO KERTJE	40
5.1.5.	Művészetből Kert (Garden from The Art)	41
6.	TERVEZÉSI MUNKARÉSZ	45
6.1.	Tervezési folyamat – kortárs térhasználat figyelembevételével.....	45
6.2.	Tervezési alapelvek	48
6.3.	Funkcióséma	50
6.4.	Bontási munkák.....	52
6.5.	Faállomány, fakivágás és favédelem	52
6.6.	Tervezett növényállomány.....	53
6.7.	Zöldfelületi idomterv.....	55
6.8.	Egyedi tervezésű berendezések	55
7.	ÖSSZEFOGLALÁS	65
8.	KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	66
9.	IRODALOMJEGYZÉK.....	66
10.	ÁBRAJEGYZÉK	69
11.	MELLÉKLETEK.....	72

TERVLAPJEGYZÉK

Ko Helyszínrajz	297x420 mm
K1 Kertépítészeti terv	594x841 mm
K2 Kiemelt részlet kertépítészeti terve és térmetszete	840x594 mm
K3 Zöldfelületi idomterv	420x297 mm
K4 Kiemelt részlet növénykiültetési terve	720x420 mm
K5 Lefedésterv	420x297 mm
R1 Faveremrács részletterve	420x297 mm
R2 Burkolatok részletterve	680x420 mm
R3 Medence részletterve	420x297 mm
R4 Világítás design terve	210x297 mm
R5 Padok részletterve	630x297 mm

1. BEVEZETÉS

A múzeumkertek témakörével már 2024. áprilisában elkezdtem foglalkozni: felmerült egy adott pillanatban az akkori munkahelyemen, hogy milyen kár, hogy nincs egy konkrét gyűjtemény vagy kiadvány a magyarországi múzeumkertekről. A felvetés engem is elgondolkodtatott, aminek következtében igyekeztem jobban megismerni a hazai helyzetet. Nagyon szoros kapcsolatban áll a képzőművészet, a kertművészet és szabadtértervezés, így fontosnak tartottam, hogy tanulmányaim során ebben a témában jobban elmélyüljek. A helyszínválasztásomat egy volt munkatársam alapozta meg (most a Hello Wood itteni irodájában dolgozik). Amikor először bejártam a kertet, azonnal szárnyalni kezdett a fantáziám, elárasztottak az ötletek, így elkezdtem foglalkozni a kastély történetével.

Diplomadolgozatom célja, hogy az általam választott terület – amely meglehetősen speciális helyzetű: egyben kastély- és múzeumkert, de alapvetően többnyire szórakozóhelyként funkcionál – az óbudai településszövetbe jól integrálható, kortárs térként működhessen új, karakteres megjelenéssel. Céлом, hogy az épületek funkciói – ami jelen pillanatban leginkább múzeum – a szabadtérben is megjelenjen az egységes arculat kialakítása végett – hiszen az épület/kastély által lehatárolt terület most négy részre szakadt, amely szétszabdaltság kedvezőtlen képet és előnytelen téri viszonyt hordoz magában.

Munkám egyben kísérlet és példa akar lenni arra, hogy a művészet, kiállítás és múzeum hogyan viszonyulnak egymáshoz szabadtérépítészeti tervezés során, továbbá, hogy hogyan lehet az épületek belső funkcióját (a múzeumot) a külső térrel összekapcsolni. A tervezéshez számos alkotást megtekintettem, ahhoz, hogy formailag minél inkább megtaláljam azokat az anyagokat, elrendezéseket és karaktert, végső soron az összképet, amely összekötő-szerepe harmonikusan illhet a területhez, kicsit ellenpontozva és segítve az épületek stílusából fakadó feszességet, ugyanakkor kortárs üzenettel élve a kialakuló kertművészeti kompozícióval.

2. DIPLOMATERV ELŐKÉSZÍTÉSE

2.1. Diplomaterv felépítése

A diplomatervem három fő részből áll: egy vizsgálati, egy értékelő és egy javaslati részből (tervdokumentációból).

A fogalmak meghatározásával és a szaknyelvi (külföldi és magyar) kifejezések áttekintéssel kezdtem a kutatásomat: a választott téma ezáltal értelmezhetőbbé vált. Ehhez kapcsolódóan megismerhettem több hazai és nemzetközi példát és műalkotást, melyeknek rövid bemutatása a tervi javaslatok alapjául szolgált, több olyan megoldást gyűjtöttem össze, amelyek előképként is használhattam. Az anyaghasználat és az egyes kompozíciós eszközök elemzése is szerves részét képezte az általános vizsgálati résznek.

A vizsgálati részt a választott helyszínem – az óbudai Zichy-kastély kertjének bemutatásával kezdtem. A vizsgálatot és kutatást összegezve értékeltem az eredményeket és ebből kiindulva ismertetem az általam tervezett koncepciót és az egyes tervi elemeket – egy rövidebb műszaki leírás keretein belül (kitérve például a növényalkalmazásra és az egyes kerti objektumok részletterveire).

2.2. Szakirodalmi áttekintés

Kutatásom elején igyekeztem jobban megérteni Óbudát, mint városrészt – felvettem a kapcsolatot a főépítésszel, a Kassák, az Óbudai és a Vasarely Múzeum munkatársaival. Több szakértővel is egyeztettem (személyesen és online formában): építészekről (például Szenderffy Gábortól - Szépművészeti Múzeum), művészettörténésztől (Szerdahelyi Márktól – a Budapest Galéria osztályvezetőjétől), kurátortól/muzeológustól (Csatlós Judit, Horváth Péter) és a településrendezési osztálytól (Láng Andrea) is kaptam segítséget. Ezekon kívül a történeti kutatás elsődleges forrása a Magyar Nemzeti Levéltár anyagai, az arcanum, hungaricana, fentrol.hu volt. Nemzetközi szakirodalomként minden témához kapcsolódó cikket, és könyvet igyekeztem áttekinteni – a helyszínbejárásokat mindig összekötöttem egy

múzeumlátogatással is: olyan könyveket szereztem be a helyszínen, melyek konkrét inspirációként is szolgáltak.

2.3. Fogalmak meghatározása

Diplomadolgozatom készítése közben fontos volt több olyan fogalmat is tisztáznom, melyek gyakran pontatlanul szerepelnek a köztudatban és van, hogy a magyar nyelvű szakirodalom sem tünteti őket fel. Mivel nem minden esetben áll rendelkezésre egy egységesen elfogadott meghatározás, a következő fejezetben szereplő fogalmak nagy része saját megfogalmazás. A fogalmak szorosan kapcsolódnak egymáshoz, gyakori, hogy valamelyik az egyikből következethető. Maga a fogalommeghatározás segít az egyes helyszínek megértésében: például a japán Hakone Open-Air Museum (konkrét fordításban szabadtéri múzeum) neve nem feltétlen tükrözi a valóságot, hiszen ez a fogalom inkább a skanzen kifejezéssel összeköthető, viszont ennél a japán kertnél jellege alapján inkább a szoborpark kategóriába sorolandó.

Műemlék: „minden olyan épület, építmény, létesítmény vagy egyéb ingatlan jellegű alkotás, valamint azok rendeltetészerűen összetartozó együttese (rendszere), vagy annak része, illetőleg romja vagy töredéke, amely hazánk múltjának kiemelkedő jelentőségű építészeti, történelmi, tudományos, városépítészeti, képző- és iparművészeti, kertépítészeti, régészeti, néprajzi vagy műszaki (technikatörténeti) emléke, annak rendeltetészerűen szerves történeti alkotórészeivel, tartozékaival, berendezéseivel, valamint a hozzá tartozó vagy valaha hozzá tartozott, részben vagy egészben még létező melléképületekkel és ingatlanterülettel (területrésszel) együtt, amely ezen értékei miatt védelemre és megtartásra érdemes, és amelyet ilyenként védetté nyilvánítottak.”¹ – a tervezési területem műemléki védettségű, így a fogalom tisztázása nélkülözhetetlen volt.

¹ INT-01: a „műemlék” fogalma (3. § 2. pont vagy korábbi változata) - 1997. évi LIV. törvény a kulturális örökség védelméről

Kertmúzeum:

Kertstílusokat bemutató kert (gyűjteményes kert) – hasonlóképpen épül fel, mint egy arborétum (különleges növényeket bemutató kert – látogatóit sétálásra buzdítja, pihenést szolgálnak, esztétikai élményt nyújtanak). például: Hamilton Gardens (indiai char bagh kert, kínai kert, Tudor (angol) kert, itáliai reneszánsz kert stb.)

Valamilyen művészeti stílust képvisel, például Claude Monet franciaországi otthonának kertjét is ide sorolhatjuk, hiszen maga a kert egy múzeum: bemutatja Monet munkásságát és inspirációit.²

Múzeumkert:

Múzeumhoz tartozó kert – tematikája kapcsolódhat a múzeum kiállításaihoz. Látogatói élmény fokozása, oktatási és kutatási helyszíneként is funkcionálhatnak. A kert az épület – **a múzeum** – meghosszabbítása, fontos kikötés, hogy egy múzeumkert kezdeti funkciójánál megjelenik a múzeumi jelleg: például egy híres író egykori otthonában kialakított múzeum nem feltétlen jelenti azt, hogy a hozzá tartozó kert múzeumkertnek tekinthető.³

Szabadtéri múzeum / open air museum (szabadtéri néprajzi múzeum – skanzen - falumúzeum):

Nagyobb léptékű, mint egy múzeumkert: a kapcsolódó táj is nagy szerepet kap. Egy adott falu és épületeinek bemutatása, örökségvédelmi jelentőségű szerepet vállal az oktatásban. Először Svájcban és Svédországban jelent meg ez a kifejezés, a skanzen szó is svéd eredetű: az első szabadtéri múzeum (skansen) Djurgården szigetén nyílt meg. Példák: Szentendrei Szabadtéri Múzeum⁴

Szabadtéri kiállítás:

Nem mindig múzeumhoz kötött: bármilyen, közkedvelt szabadtér alkalmas lehet rá. Előfordul, hogy vertikális felületeket alkalmazva történik az adott művészeti ág munkáinak bemutatása: ilyenek például: Várkert Bazár – Folyók, tavak, tengerek festészeti kiállítás; Városliget – Magyarország 365 fotókiállítás⁵

2 INT-02: <https://giverny.org/gardens/fcm/visitgb.htm>

3 INT-03: <https://www.huntmuseum.com/visit/museum-in-a-garden/>

4 INT-04: <https://skanzen.hu/hu/jo-tudni/a-skanzenrol/tortenelem>

5 INT-05: <https://ligetbudapest.hu/varosligeti-programok/magyarorszag-365-kiallitas>

Kiállításkert / Kertkiállítás (Garden exhibition, Gardenexpo, Garden Festival)

Különböző technikákat, műszaki megoldásokat, művészeti eszközöket bemutató kertek/kertrészletek – több, kisebb kiállított kert áll össze egy kertté. Ilyen például a kanadai International Garden Festival helyszíne: a Reford Gardens (Les Jardins de Métis), ahol minden évben (idén a 26. alkalommal) meghirdetik tájépítészek, építészek, művészek – szobrászok között.⁶

Kastélymúzeum:

Múzeumként funkcionáló kastély – a hozzá kapcsolódó kert elsősorban kastélykert, nem múzeumkert. Az 1997. évi LIV. a műemlékvédelemről szóló törvényben a 14. paragrafus szerint az alábbi táblázatban szereplő múzeumokat tüntették fel műemlékként (több **kastélymúzeum** is szerepel a listában – 1. Melléklet)

Múzeumpark:

Múzeumhoz tartozó park – többnyire nagyobb méretű, mint a múzeumkert: „parkszerű múzeumkert”. Például: Szombathelyi Múzeum park – néhány forrásban múzeumkertként, néhányban meg múzeumparkként szerepel.⁷

Szoborpark:

Művészeti alkotások (szobrok, installációk) szervezett elrendezése parkszerűen kialakított szabadtéren. Példák: Torskind Sculpture Garden, Hakone Open-Air Garden, Balatonalmádi Kézfogás Európa Szoborpark⁸

⁶ Johnstone, Lesley (ed.) (2007): Hybrids: Reshaping The Contemporary Garden in Métis, Canada, ISBN 978-1-894965-70-5

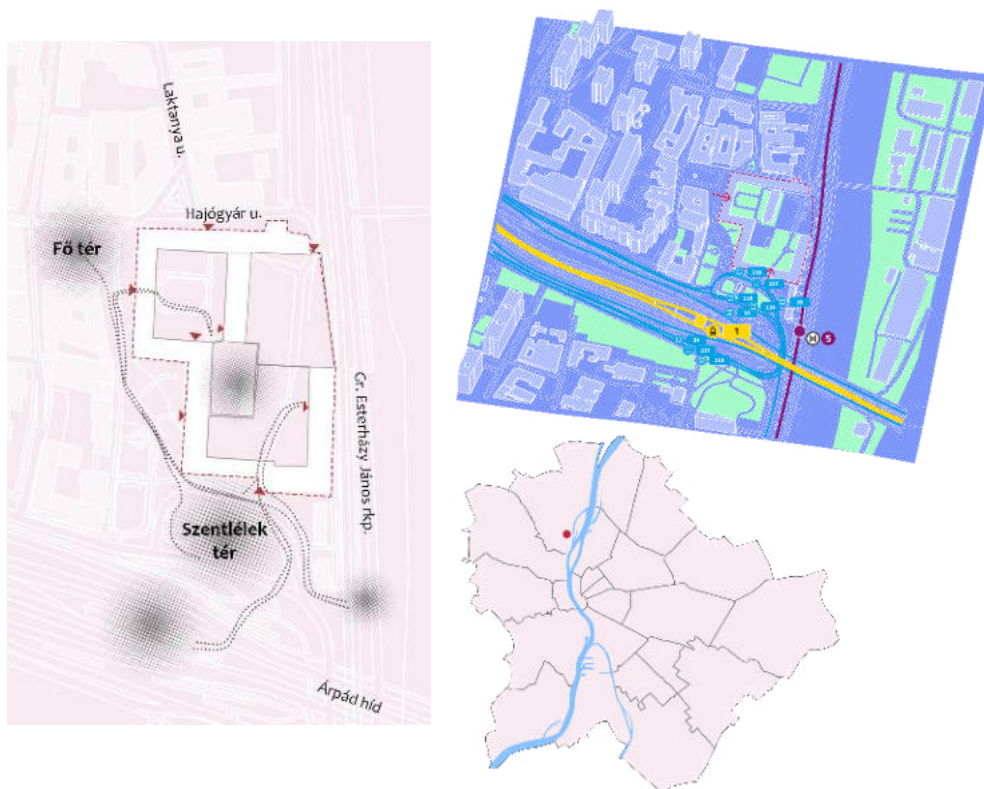
⁷ INT-06: http://www.savariamuseum.hu/Aktualis/Hirek/A_szombathelyi_muzeumpark.html

⁸ INT-07: <https://almadiszoborpark.eu/hu/szobrok/kezfogas-europa-szoborpark>

3. A ZICHY-KASTÉLYKERT BEMUTATÁSA

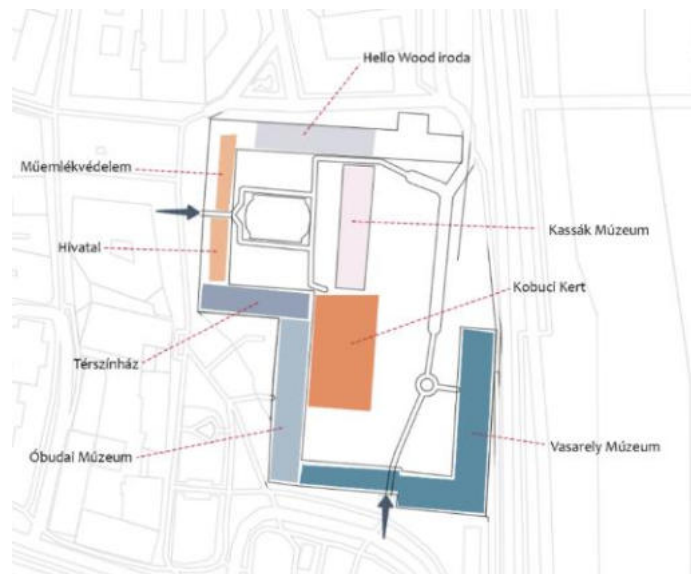
3.1. Helyszínválasztás indoklása és annak bemutatása

A Zichy-kastély a III. kerületben, Óbuda szívében – a Szentlélek téri közlekedési csomópont mellett helyezkedik el. Kedvező elhelyezkedése miatt könnyedén megközelíthető több tömegközlekedési eszközzel is: villamossal (1-es), busszal (34, 134, 118, 237, 218, 29) és a H5-ös hévvel is. Gyakran nevezik Óbuda „múzeum negyedének”, így amikor eldöntöttem, hogy múzeumkerttel szeretnék foglalkozni, úgy éreztem, hogy ez az minden téren bonyolult és összetett helyszín tökéletes kihívás lesz számomra. A korábbi fogalmakhoz kapcsolódóan feltehetjük a kérdést, hogy a választott helyszín múzeumkert-e – és ha nem, akkor hogyan tudnánk azzá tenni: a következő fejezetek fognak erre választ adni.

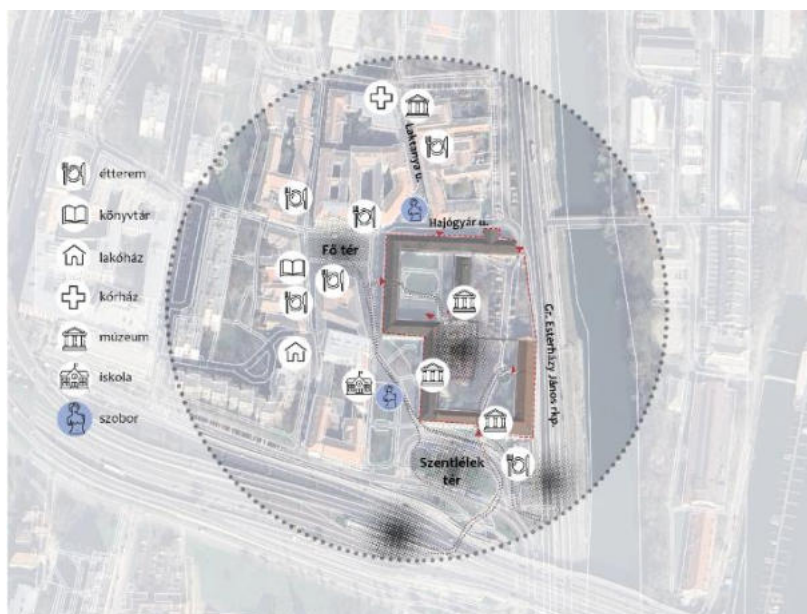
1. ábra: a tervezési terület elhelyezkedéséről, megközelíthetőségéről és a találkozási/tartózkodási csomópontokról, áramlási irányokról (saját szerkesztésű ábrák)

A térhasználat vizsgálata fontos tényezője volt a kutatásomnak: a kastélyépületekben megjelenő, különböző igényű funkciók találkozása a nyitott és elkerített kertrészekkel egyedi konfliktusként jelenik meg (erre a későbbiekben bővebben kitérek). Egyszerre kastélykert, múzeumkert és irodakert is. Jelenleg a Kassák Múzeum, az Óbudai Múzeum, a Vasarely Múzeum, a Térszínház, a Kobuci kert, a Hello Wood, Műemlékvédelmi hatóság és hivatal működik a helyszínen.

2. ábra: Az épületegyüttes használói (saját szerkesztésű ábra)

A közlekedési csomópontok elhelyezkedése nagyban hozzájárul a városszövethez való szoros kapcsolódáshoz: a Fő tér és a Szentlélek tér közelsége biztosítaná, hogy a terület parkként is funkcionáljon. Ennek köszönhetően a környéken számos intézmény és szolgáltatói egység helyezkedik el – például az éttermek, kávézók is kedvező helyzetűek. Fontos megemlíteni az Óbudai Gimnáziumot, hiszen a kastélyudvar közvetlen használói lehetnének az iskola diákjai (erről a későbbi fejezetekben részletesebben is írok.) Az alábbi ábrán jelöltem a kastélyudvar környezetében található legfőbb funkciókat.

3. ábra: A tervezési területet érintő környező funkciók (saját szerkesztésű ábra)

A terület további vizsgálata előtt a területi besorolásokat is figyelembe kellett vennem. Vt-M besorolású terület, műemlékként és világörökségi várományos helyszínként tüntették fel a szabályozási tervben.

ÓBÉSZ szerinti besorolás:

Telek: Vt-M/KA-3

Épületek: KM – kiemelten védett műemlék

4. ábra: Tervezési terület a helyi szabályozási tervben

Az ÓBÉSZ101. oldalán Vt-M/KA-3 jelű építési övezet előírásában a következők szerepelnek:⁹

- ga) a 168. § (1) bekezdés rendeltetései közül nem létesíthető lakás,
- gb) új beépítés csak a meglévő műemlékek fenntarthatóságának és funkciójának ellátása, továbbá a szükséges térkapcsolatok biztosítása érdekében létesíthető,
- gc) az udvar egy része tetővel, üvegtetővel lefedhető közösségi, vagy közhasználatú tér létrehozása érdekében,
- gd) új épület, épületrész, épületbővítés a műemléki jelleghez illeszkedő legyen,
- ge) egyéb építmények ideiglenes építményként, de a műemléki környezethez illeszkedően helyezhetők csak el,
- gf) felszíni parkoló a telken létesíthető.

A szabályozási tervben a 2. melléklet tartalmazza a Vt-M/KA-3 övezet paramétereit: innen például a tervdokumentáció megalkotásánál a zöldfelületi arány számításához a minimum zöldfelületi arány értékét használtam fel. (2. Melléklet)

Alább felsoroltam még a tervezési területet érintő jogszabályokat, melyek befolyásolnák a tervezési folyamatot, ha valós tervezési projektről lenne szó.

A 68/2018. (IV. 9.) A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról Kormányrendelet leírja, hogy a Kiemelten védett műemléket érintő beavatkozások esetén a tervet be kell mutatni az Országos Építészeti Tervtanács számára – és az esetleges restaurátori beavatkozásokhoz a megfelelő területet képviselő, jogosultsággal rendelkező szakértőt is be kell vonni a tervezés folyamán (4. § paragrafus (12a)). Szintén ebben a kormányrendeletben szerepel még az is, hogy a hatósági döntéshozatalhoz a kiemelten védett régészeti lelőhely esetében örökségvédelmi hatástanulmány készítését is előírhatják. ((53. § paragrafus (3))

⁹ III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Kerületi Építési Szabályzata (normaszöveg)

3.2. Történeti kutatás

A választott tervezési területet érintő tervekhez örökségvédelmi bejelentés lenne szükséges – az engedélyeztetéshez pedig kötelezően csatolni kéne egy kertetörténeti tudományos dokumentációt. Ennek függvényében a koncepcióalkotáshoz el kellett végezni egy átfogó történeti kutatást, mely segítette a tervezés alappilléreinek kialakításában. Diplomadolgozatomat kutatási és tervezési jelleggel készítettem el. A kutatáshoz sokféle irodalmat használtam fel: a terepbejárások alatti múzeumlátogatások, a személyes interjúk is nagyban hozzájárultak a történelmi áttekintéshez. Ezekon kívül a Hungaricana és Arcanum oldalakon talált folyóiratok/napilapok is betekintést nyújtottak az egykori óbudai mindennapokba. Az archív térképek és képek többségét a Kassák és az Óbudai múzeum munkatársai adták rendelkezésemre – ezt a gyűjteményt a Fortepan oldalon található képekkel egészítettem ki. (Melléklet 3-4: archív képek és térképek gyűjteménye)

ÓBUDA TÖRTÉNETE A ZICHY CSALÁD ELFOGLALÁSÁIG:

Óbuda területe még az őskortól fogva is lakott hely volt kiváló földrajzi adottságainak köszönhetően. A Duna közelében való elhelyezkedés biztosította a vízellátást, valamint a halászat lehetőségét, míg a várost körbeölelő hegyek természetes védőfunkciót biztosítottak a letelepülőknek. Az évek alatt felfedezett gazdag régészeti leletanyag – eszközök, háztartási cikkek, temetkezési emlékek tanúsítják, hogy az ember már a kőkor óta jelen volt a vidéken. A terület egyik legmeghatározóbb időszaka a római uralomhoz köthető – ebből az időszakból is rengeteg a fennmaradt történelmi emlék (például a helytartó palota romjai)¹⁰

A város római színvonalú közműhálózattal rendelkezett: számos fürdő és szórakoztató infrastruktúra volt megtalálható a városrészben. Az egyik legkiemelkedőbb történelmi emlék a vízvezeték-rendszer volt, amely 5 kilométernél hosszabb úton szállította a termálvizet.¹¹

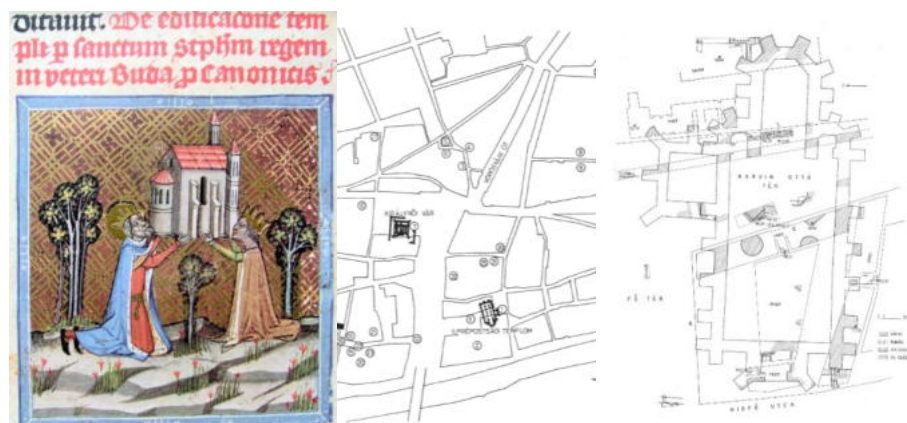
10 Csemez Attila, Lorberer Árpád, Molnár Margit (1998): Mesél Óbuda földje: Óbuda-Békásmegyer természeti-táji értékei. Guckler Károly Természetvédelmi Alapítvány, Budapest, 144. o

¹¹ INT-08: <https://welovebudapest.com/cikk/2023/08/04/latnivalok-es-kultura-romai-kori-emlekek-obuda-aquincum-marcus-15-ter>

A helytartó palotája a mai Hajógyári szigeten helyezkedett el. Két amfiteátrum állt rendelkezésükre a polgárok szórakoztatása érdekében: az egyik délre a katonavárostól, a másik pedig északra a polgárvárostól. Számos római villa épült a környéken – ilyen például a Meggyfa utcánál található Hercules-villa, mely rendkívüli mozaikkal és festményekkel díszített falfelületekkel rendelkezik.¹² A kastélyudvar tekintetében fontos megemlíteni a középkor időszakát is: az óbudai Szent Péter prépostsági templomot a Képes Krónika szerint Szent István király alapította 1015-ben (későbbi kutatások szerint ez bizonytalan információnak bizonyult: maga a szöveg V. István-kori – 1270-es évek – a krónika későbbi fejezetei pedig I. Gézátl említi a templom alapítójaként - az Óbudai Múzeum állandó kiállításában pedig a 14. század közepét jelölték meg építési évként)¹³

Bertalan Vilmosné számolt be ásatásairól a Budapest Régiségei (1973) folyóiratban: a kutatás során a Zichy-palota udvarának délkeleti részén középkori falmaradványokat találtak. A templom elhelyezkedéséről készült alaprajzokat az alábbi ábrákon láthatjuk.

A korábbi fejezeteknél említettem a területi besoroltság jelentőségét: a kiemelten védett régészeti lelőhely jelentőségét figyelembe kell venni a tervezés során.

5. ábra: A prépostsági templom középkori ábrázolása (bal)¹³ Óbuda Belső területének térképe a középkori lelőhelyekkel (közép) A prépostsági templom alaprajza (jobb)¹⁴

¹² INT-09: <https://www.aquincum.hu/a-muzeumrol/budapest-romai-emlekei/hercules-villa/>

¹³ INT-10: <https://varmuzeum.hu/obudai-szent-peter-templom/>

¹⁴ Budapest Régiségei 23. (1973) / TANULMÁNYOK / Bertalan Vilmosné: Adatok Óbuda középkori helyrajzához 99-112. o

BAROKK IDŐSZAK:

Az óbudai uradalom sorsa a 17. század közepétől kezdődően szorosán összefonódott a Zichy család történetével. 1659-ben Zichy István, a komáromi várkapitány megvásárolta a birtokot a Királyi Kamarától, ezzel megalapozva a család hosszú távú jelenlétét a térségben. A birtok öröklődött tovább: Zichy Péter, majd annak fia, Zichy Miklós vette át a vezetést. A család ezen időszakban jelentős szerepet játszott a térség gazdasági és társadalmi életében.

A bécsi Udvari Kamara 1710-től kezdődően többször is megpróbálta visszaszerezni a birtokot, azonban a Zichy család határozott jogi és politikai fellépései miatt ezek a próbálkozások eredménytelenek maradtak. 1726 és 1745 között Zichy Miklós édesanyja, Bercsényi Zsuzsanna irányította az uradalmat. A grófné jelentős lépést tett a birtokközpont áthelyezésével: Zsámbékról Óbudára települt fiával együtt, ezzel is megerősítve a család pozícióját a főváros közvetlen környezetében.¹⁵

A kastély építésének tervei 1746. május 30-án vették kezdetüket, amikor Zichy Miklós megbízta Jäger János Henrik építész és Bebo Károly szobrászt a barokk stílusú kastélytervek elkészítésével. A grandiózus elképzelések szerint a kastélyhoz egy reprezentatív díszudvar (cour d'honneur), télikertek, valamint az oldalszárnyakhoz kapcsolódó üvegpavilonok tartoztak volna. A tervezett barokk kert lenyűgöző részleteket tartalmazott: madárházak, kerti pavilonok, ornamentikában gazdag parterek, valamint egy négy részre osztott konyhakert is szerepelt a tervekben. A tervezett ornamentika főként tagolatlan arabeszkékből állt. Mindez egy jól szervezett, szimmetrikus, esztétikai és funkcionális szempontból is átgondolt együttes lett volna – a terv azonban soha nem valósult meg.¹⁶

Zichy Miklós 1758-ban bekövetkezett halála után a család és a kincstár között pereskedés kezdődött a birtok feletti rendelkezés jogáról. A vitát Grassalkovich Antal vezette a Magyar Kamara részéről. 1764-ben a Zichy család abban bízott, hogy Mária Terézia látogatása révén kedvező döntés születik, azonban ez nem hozott áttörést. Végül 1766-ban Zichy Miklós özvegye, Berényi Erzsébet grófné megegyezésre jutott

¹⁵ Budapest folyóirat 1945-2021 / Budapest, 1976. 14. évfolyam) / 3. szám március / Gál Éva: Az eltűnt Óbuda

¹⁶ Óbudai Múzeum

a Kincstárral, így a kastély és a hozzátartozó birtok hivatalosan is állami tulajdonba került.¹⁷

ÁLLAMI TULAJDON IDŐSZAKA

A következő évtizedekben az egykor fényes kastély és kertje fokozatosan veszített eredeti pompájából. Az 1770-es években a jószágigazgató javaslatára elszállították a barokk kert egzotikus növényeit és díszítőelemeit. 1770-ben Grassalkovich Antal elvitetett minden narancsfát, majd 1777-ben a maradék dísznövényeket is elárverezték. Az aukción például Belezny Mihály ezredes vásárolt meg 50 buxusfát és 20 díszszobrot. Falck Ferenc, többek között a vízivárosi Fehér Kereszt fogadó és a krisztinavárosi Alkotás-ház tulajdonosa, birtokába került 16 puttó szobor, valamint a Bebo által készített „Parasztok tánca” szoborcsoport is, melyek későbbi sorsa máig ismeretlen.¹⁸

1774-ben újabb felmérést készített Gföller Jakab kőművesmester a kastélykert akkori állapotáról. Az addigra már átalakított kertben a kastély déli homlokzata előtt egy süllyesztett teret alakítottak ki, ahonnan egy szimmetrikus szerkezetű díszkertbe vezetett az út. A kert közepén keresztirányú sétányok futottak, amelyek négy különálló térre osztották azt. Metszéspontjukban egy kör alakú tér helyezkedett el, benne egy szobrokkal díszített díszmedencével. A kert déli végében, a teraszszétány sarkain két üvegház kapott helyet, míg a keleti oldalon egy nyolc parcellából álló konyhakertet alakítottak ki, amelynek közepén egy kör alakú kút állt.¹⁹

Az állami kezelésbe vett kastélyépület többféle funkciót is betöltött. A főépületben vendégszobákat alakítottak ki, míg a melléképületben az óbudai prefektus lakott. 1776 és 1787 között az épület egy része két selyemszövőmester rendelkezésére állt, akik itt 25 helyiséget használtak selyemszövő műhely céljára. Bár kezdetben sikeresnek tűnt az ipari kezdeményezés, a vállalkozás az 1790-es évekre csődbe ment.²⁰

¹⁷ Gréczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

¹⁸ Gál Éva: Az óbudai Zichy-kastély

¹⁹ Fatsar Kristóf: Magyarországi Barokk Kertművészet

²⁰ Endrei Walter: Textiltörténeti múzeum lehetőségei – Óbudán (Budapest folyóirat 1945-2021 /

1774-ben Mária Terézia egy újabb rendeletben a katonaság rendelkezésére bocsátotta az épületet, amely ezután textilműhelyként és ruharaktárként működött tovább.

A 19. század első felében az épület szerkezete is változott. Lipszky János 1810-es térképén már megjelenik egy új, L alakú épületszárny. 1838-ban egy súlyos jeges árvíz pusztította el Óbuda épületeinek többségét – a lakóházak több mint fele összedőlt, és csupán 10%-uk maradt épen. A katasztrófa nyomán a kastély épületeiben szükséglakásokat alakítottak ki a hajléktalanná vált lakosok számára.²¹

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején a kastély ismét fontos szerephez jutott: itt működött az Országos Ruházati Bizottmány. Az épület tehát nem csupán lakóhelyként vagy gazdasági központként, hanem hadiszolgálati célokra is hasznosult – a mai Raktár utca is ennek az emlékét őrzi.²²

A 19. század végén Óbuda közlekedésfejlesztésének részeként megkezdődtek a helyi érdekű vasútvonal tervezési munkálatai. A Budapesti Közúti Vaspálya Társaság (BKVT) 1886. november 2-án nyújtotta be a kivitelezési terveket, a közforgalomnak pedig 1888. augusztus 17-én adták át a vonalat.²³ 1903-ban országgyűlési képviselők már az óbudai Duna-híd megépítését kezdeményezték, azonban a Margit híddal párhuzamosan tervezett új átkelő építését 1908-ban a városfejlesztési törvény rendelte el – ezt azonban később háttérbe szorította a Boráros téri híd megvalósítása.²⁴

Budapest, 1968. (6. évfolyam) / 12. szám december)

²¹ Tanulmányok Budapest Múltjából 21. (1979) / Gál Éva: Óbuda helyrajza a hódoltság végétől a XIX. század közepéig – 133. o.

²² Tanulmányok Budapest Múltjából 21. (1979) / Gál Éva: Óbuda helyrajza a hódoltság végétől a XIX. század közepéig – 117. o.

²³) Studia Comitatus / Tyekvicska Árpád (szerk.): A Ferenczy Múzeumi Centrum Évkönyve 2015 – Studia Comitatus 34., Új Folyam, 2. (Szentendre, 2016) / Tanulmányok Pest megye történetéből / Péterffy Gergely: A szentendrei helyi érdekű vasút vázlatos története

²⁴ Lánchíd füzetek / Zsámboki Gábor: Acélszerkezetű közúti hidak építése hazánkban 1945-1969 között (Lánchíd füzetek 3., 2007) / Az Óbudai Árpád híd építése

A 20. század közepére a kastély állapota romlásnak indult - a lebombázott házak lakóinak ismét szükséglakásokat helyeztek ki a kastélyon belül.²⁵

1938 telén megkezdődtek az óbudai Duna-híd munkálatai, amelyhez a Margit-sziget meghosszabbítását is végrehajtották. 1954-ben a HÉV vágányainak rendezése során a kastély északi, dunai szárnyát lebontották, helyére ideiglenes rakodó került.²⁶

6. ábra Laktanya utca a Hajógyár utca felől nézve - szemben a Zichy kastély (fortepan_79155_Berkó Pál_1954)

7. ábra Laktanya utca a háttérben a Zichy-kastély főépülete (fortepan_79156_Berkó Pál_1954)

Az 1956-os ásatások során a területen római kori castrum nyomaira bukkantak, amelyeket részben újrahasznosítottak az építkezésekhez.²⁷ Az 1960-as évek végére megkezdődött a környező lakóházak szanálása, amelyet nagyszabású panelépítési program követett, végleg átalakítva Óbuda arculatát.²⁸

8. ábra ÉVM filmje – az Óbudai Múzeum állandó kiállításán (Saját kép)

²⁵ Szolnok Megyei Néplap, 1977. március 2. 51. szám

²⁶ Óbudai Múzeum

²⁷ Gréczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

²⁸ Budapest folyóirat 1945-2021 / Budapest, 2011. (34.évfolyam) / 9. szám szeptember /HELY-TÖRTÉNET – Aradi Péter: A blogoló közgyűjtemény 366-367. oldal

A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉTŐL NAPJAINKIG

Az 1970-es években új fejezet kezdődött a Zichy-kastély történetében: felmerült a gondolat, hogy az addig vegyes funkciókkal használt épületet kulturális célokra hasznosítsák. Az ötlet Kurilla József kerületi tanácselnöktől származott, aki fontosnak tartotta a kastély értékének megőrzését és közösségi térként való újragondolását.²⁹

1971-ben felmerült, hogy a kastély a textiltörténeti múzeum otthonává válhat. Bár a tervet a Textilipari Tudományos Egyesület is megvizsgálta, végül nem tartott igényt az épületre. A projekt viszont nem veszett el, és hamarosan új lendületet kapott.

1972. július 31-én a Fővárosi Ingatlankezelő Művek (FIMŰV) műemléki osztálya megbízást adott az épület rekonstrukciójára. A terveket Lipták Irén készítette el, és azokat 1972. november 1-jén adták át. A felújítási munkák 1976-ra fejeződtek be, beleértve a kastély környezetének átalakítását is. A nyugati kert kialakítása a Fővárosi Kertészeti Vállalat tervei alapján történt, amely „barokk kertként” épült újjá. A középrizalit tengelyében pázsitos sétány húzódott, melyet palmettaszerű virágágyások szegélyeztek. A díszkert oszlopai előtt álló kislányalakos kőkutat bazalt kiskockakő burkolat vette körül. A déli kertrészben két lépcsőfokkal kiemelt, süttői kőburkolatú táncteret alakítottak ki, melyet buxus sövény ölelt körül.³⁰

1973-ban megkezdődött a főépület rekonstrukciója is, ugyancsak Lipták Irén tervei alapján. A kivitelezés három évig tartott, és 1976-ban zárult le.³¹

Ezzel párhuzamosan Pest, Buda és Óbuda egyesítésének centenáriuma alkalmából megnyílt az Óbudai Helytörténeti Gyűjtemény, amely később Óbudai Művelődési Központ, majd Óbudai Társaskör néven működött tovább. Az intézmény 1994-ben önállóvá vált, és 1996-ban hivatalosan is múzeumi rangot kapott: a Művelődési Minisztérium Közgyűjteményi Főosztálya az Óbudai Múzeum címet adományozta neki.³²

²⁹ Gréczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

³⁰ Műemlékvédelem 1983 / Lipták Irén: Az óbudai V. Zichy-kastély helyreállítása

³¹ Gréczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

³² Budapest folyóirat 1945-2021 / Budapest, 2011. (34.évfolyam) / 9. szám szeptember /HELY-

A kastély kulturális szerepe tovább bővült: 1976. november 26-án megnyílt a Kassák Múzeum is. Kassák Lajos, az avantgárd művészet kiemelkedő alakja 1946-tól haláláig Óbudán élt. Munkáit özvegye, Simon Jolán adományozta a múzeumnak, a hivatalos szerződéskötésre 1975 júniusában került sor. A múzeum létrejötte nemcsak Kassák művészetének, hanem az egész magyar modernizmusnak fontos emlékhelyévé tette a kastélyt.³³

A következő évben, 1977-ben a főépület előtti udvart színpaddal és nézőtérrel bővítették, ezzel is támogatva a színházi és zenei rendezvények lebonyolítását. A 1980-as években a kastély déli szárnyát az Állami Termékgazdálkodási Hatóság vette használatba. Ekkoriban az épületben továbbra is többféle funkció kapott helyet: tanácsi irodák, az ÁNTSZ helyiségei, valamint raktárak és műhelyek működtek itt.³⁴

A kastély kertje is tovább gazdagodott: 1980-ban Somogyi József Hárfás lány című szobrát helyezték el benne – az alkotás 1971-ben készült. ³⁵

1981-ben újabb jelentős esemény történt: Victor Vasarely, a világhírű optikai művész 384 alkotását adományozta Magyarországnak, és ezek bemutatására az óbudai Zichy-kastélyt választották. Bár már 1971-ben megnyílt a pécsi Vasarely Múzeum, Óbudán 1987-ben nyitotta meg kapuit az állandó Vasarely-kiállítás.

1981-ben további kulturális események színesítették a kastély életét. Iparművészeti vásárt rendeztek,³⁶ majd októberben „Szabadtéri madárijesztő kiállítás” nyílt Szamosi Ferenc „Mulatságos fétisek” című munkáiból. ³⁷

1985-re a kastély továbbra is több társbérelőnek adott otthont: működött itt Pincegaléria, a Fővárosi Galéria, tanácsi és IKV irodák, valamint az Óbudai

TÖRTÉNET – Aradi Péter: A blogoló közgyűjtemény 366-367. oldal

³³ A Petőfi Irodalmi Múzeum könyvei / Botka Ferenc (szerk.) / „Kincsek és kincs-tárak” / Csaplár Ferenc: A Kassák Múzeum

³⁴ Gréczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

³⁵ INT-11: https://www.kollergaleria.hu/artist/n/somogyi_jozsef-1181-hu

³⁶ INT-12: <https://www.darabanth.com/hu/auction/420.0/Mutargy-papirregiseg-egyeb/Plakat~1500003/1981-lpamuveszeti-Vasar-Obudan-plakat-feltekerve-kisebb-szakadasokkal-gyurodesekkel~112660197/>

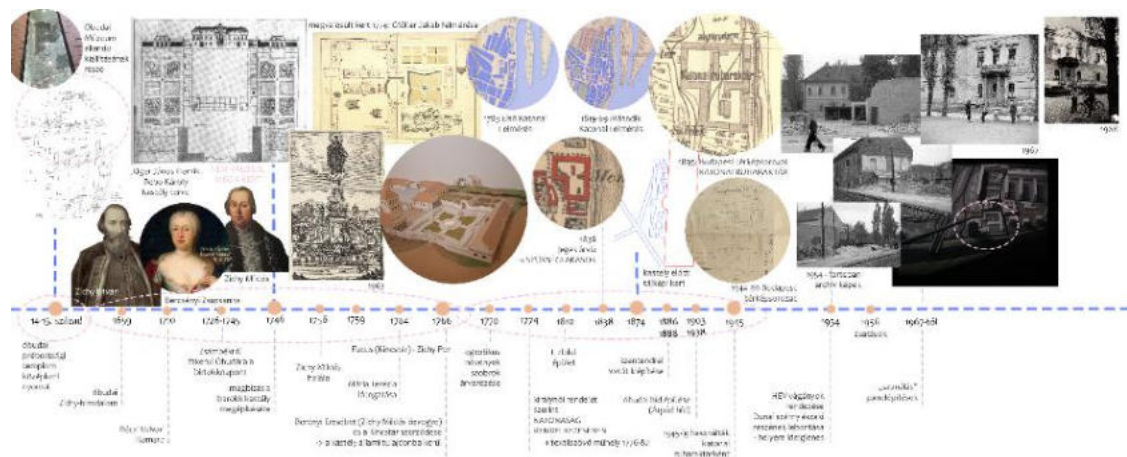
³⁷ Magyar Hírlap XIV. 1981. X. 28. szerda 253. sz. 6. p.

Helytörténeti Kiállítás is.³⁸

1986-ban újabb átalakításokra került sor a déli szárnyban. Az építészeti terveket Molnár Ferenc és Koris János készítette el, a projekt pedig nívódíjat is nyert.

A felújítás során elhelyezték Kovács József iparművész napóráját, a kertet pedig M. Baló Borbála tervei alapján rendezték újra. Ugyanebben az évben alakult meg a Térszínház kamaraszínház, amely a kastélyban talált állandó otthonra.³⁹

2001-ben a kastély kezelői örökségvédelmi bírságot kaptak, ami arra hívta fel a figyelmet, hogy a műemlék funkciójának fenntartása nemcsak lehetőség, hanem komoly felelősség is.⁴⁰

9. ábra Történeti áttekintés – saját szerkesztésű ábra

³⁸ Esti Hírlap 1985 / Münz András: Zichyek kastélyának szép jövőt szánnak

³⁹ Kaisers Anna: Vasarely-múzeum az óbudai Zichy-kastélyban

⁴⁰ Greczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

3.3. Jelenlegi állapot vizsgálata

Épített elemek vizsgálata

A térhasználatról szóló fejezetben már megemlítettem néhány jelentős műalkotást a területen, melyek az elmúlt 10-15 évben voltak jelen a területen. Jelenleg 5 szobrot fedezhetünk fel: a tiszafák alatti Somogyi József Háfrás lány című szobrát, és négy olyan szobrot, mely a Budapest Galéria kezelésébe tartozik. Ezek a szobrok elvileg korábról fennmaradt emlékek – a kastély középrizalit előtti ovális téren egy kisebb kút állt egy lányszoborral a közepén – ez most elmozdítva eredeti helyéről, az épület déli homlokzatánál van, sajnos a lány nélkül.

10. ábra Terepbejárásokon készült fényképek a kerti szobrokról

A **burkolatok** állapota változó a területen, de jellemzően leromlott állapotúak: töredezett térkő lapok, hiányos kiskockakő felületek borítják a területen. A parkoló területén nagy kockakő burkolat található, dominálva ezt a kertrészt az aszfalttal karöltve. Gyakori burkolattípus még a szórt kavics is: ezzel leginkább a Kobuci Kert területén találkozhatunk. A Fő tér felüli átjárónál a megszokott módon – a szép állapotából következően - az eredeti fa kockakő burkolat megidézése volt a cél. Összességében kijelenthetjük, hogy a burkolati minőségek tekintetében nem egy egységes arculatú, letisztult és gondozott kerti látvány tárul elénk. Az épített elemek vizsgálata azért is volt fontos, mert a feltételezett kivitelezés szempontjából a költséghatékonyság érdekében a bontott burkolatokat fel lehetett volna használni – viszont a bejárások során tapasztaltakból ítélve ez nem egy opcionális felvetés.

11. ábra Terepbejárásokon készült fényképek a burkolat típusokról

A területen megfigyelhető a **berendezési tárgyak** hiánya. Az archív képeken - legfőképpen a szocializmus korabeli - padok ma már nincsenek meg. Ezt közbiztonsági okokból tették így – a Kobuci kert megnyitása nem a legszerencsésebb körülményeket biztosítja. A kastély előtti központi parteren 3 hulladékgyűjtőt helyeztek ki, hasonló stílusú kandeláberekkel. A 10 évvel ezelőtti képeken (valószínűleg az irodai környezet szépítéseként) többdézsas növényt is kihelyeztek. A gyepfelület legfőbb installációja jelenleg egy hatalmas biciklitároló. Rengeteg területen foglal el, és a bejárások alatti tapasztalataim szerint nem használja senki sem. Összesen 3 fajta biciklitároló van – 1-1 a térszínhát és a Kassák Múzeum bejárata mellett.

12. ábra Terepbejárásokon készült fényképek a kerti berendezésekről

Növényállomány vizsgálata

A Zichy-kastélyt körülölelő kert területét fásszárú növényállomány jellemzi: kevés cserje és lágyszárú évelő, egynyárit szinte alig láthatunk. 2025. februárjában kezdtem meg a tervezési terület fájainak felmérését, hiszen több – a barokk korra is jellemző – szép, idős *Taxus* példány található meg a kertben. Jellemző fajok a következők: *Acer pseudoplatanus*, *Taxus baccata*, *Pinus sylvestris*, *Betula pendula*. Főként egy idősebb faállományra lehetünk figyelmesek, és hiányos a cserjeszint (például közbiztonsági okokból) és ritka az évelők és egynyáriak jelenléte is. Előfordult néhány súlyosan sérült taxon is. A fakataszter táblázatát mellékletként csatoltam a dokumentumhoz. Felhasználtam egy 2013-ból származó fakatasztert is (5. Melléklet), melynek felülvizsgálását elvégeztem: a Zichy-kastély déli falánál statikailag veszélyessé vált a *Fraxinus* taxon (így ezt a későbbiekben kivágásra javaslom)

13. ábra Terepbejárások alatt készült fényképek a faállományról

4. A ZICHY-KASTÉLY KERTJÉNEK ÉRTÉKELÉSE

Az épített értékek közé sorolhatjuk az összes kerti szobrot/installációt – nagy veszteség, hogy néhány már nem a területen belül látogatható. Mind a fizikai és szellemi érték erőteljes megjelenésű. A védett kastélyépület kiemelkedő érték, viszont sajnós a történeti stíluskorszakok áttekintésével fény derült arra, hogy milyen kevés emlék maradt fenn. Az 1970-es években kialakított kerti elemek (a kastély előtti „barokk” tér – a tájképies előkerttel hanyatlásnak indult, így csak a meghatározó útvonalhálózat nyomait fedezhetjük fel.

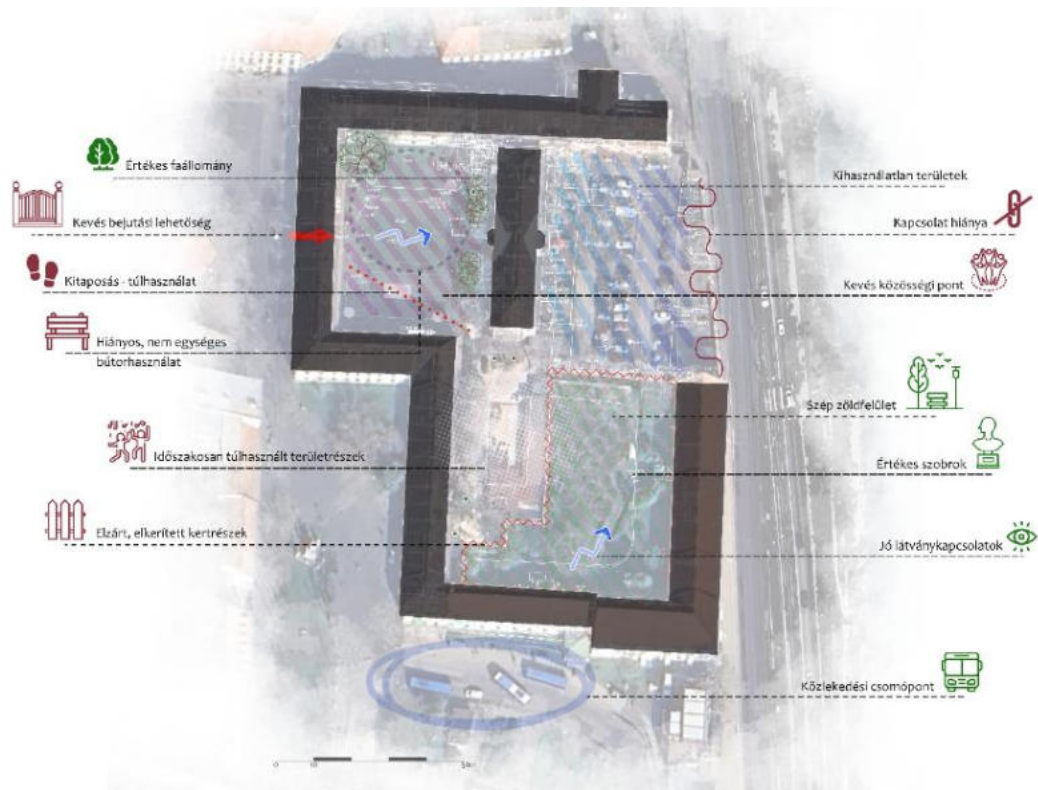
A városszövetben való elhelyezkedése nagy közösség összetartó erővel bír: ez a város szíve, szorosan összekapcsolódik a képzőművészet és a szabadtér. Régebben éltelettelibb, vegyesebb demográfiája volt: most a 2 korcsoport drasztikusan elvált egymástól: a fiatalok nyáron ellepik a területet, az idősebbek pedig néhanapján ellátogatnak valamelyik múzeumba.

Ha visszatekintünk a kert 80-as évekbeli szabadtéri koncert funkciójára, és arra, hogy a Kobuci kertet is megalapozó tánc-tér felülete már Lipták Irén (FIMÜV) terveinek is része volt. Következésképpen nem helyes ezt a funkciót kiszorítani a kert területéről – viszont áthelyezése javasolt lehet.

A pénztárhoz vezető, legrövidebb út is ki lett taposva: jelezve, hogy mennyire jelentős a Kobuci-kert látogatóinak jelenléte. Mivel szabadtéri kocsmaként is funkcionál különböző bárpultokkal és étkezdéssel, az illuminált állapot nem feltételezi a kert rendeltetésszerű használatát. Ez egy régóta fennálló konfliktus – érdemes lehet különböző korlátozásokban is gondolkodni, hogy a célközönség többi tagja is érvényesülhessen, mint kerthasználó.

A koncepcióalkotás fő célja, hogy a különböző konfliktusokat a megfelelő tervezői érzékenységgel végezzem el: összevetve minden elem előnyeit és hátrányait, és azok megfelelő kezelését tudjam a kerti viszonyok között megoldani.

A korábbi fejezetekben érintett témakörök alapján egy olyan múzeumkert kialakítása a cél, mely közösségi programokra, kiállításokra is alkalmas lenne. a Kiállítások paramétereinek korlátozását csak méretben és anyaghasználatban érvényesítenék – ez az előzetes kutatások és művészeti ágak megismerésével történne meg.

14. ábra Probléma és értéktérkép (saját szerkesztésű ábra)

A fenti ábrán vizuálisan is ábrázoltam a fennálló problémákat területi szinten – fontos megemlítenem, hogy a hangsúlyosabbak a negatív elemek.

Összességképpen elkészítettem a SWOT analízist, melyben igyekeztem minden problémát és értéket feltüntetni a személyes benyomásaim, tapasztalataim alapján.

S	STRENGTHS - erősségek
1	Közlekedési csomópont
2	Történeti múltja – Óbuda öröksége
3	Értékes, idős faállománya
4	Kastély lelkes, odaadó dolgozói közössége
5	Meglévő szobrok integrálása
6	Óbuda „kis múzeumnegyede”
7	Kulturális programok a 70-es évektől (koncertek, táncház, <u>performanszok</u> , Múzeumok Éjszakája stb.)

W	WEAKNESSES - gyengeségek
1	Kert 4 részre szakadása
2	1 bejárat a Fő tér felől (régiben több is volt)
3	Szórakozóhely – “kültéri kocsmá”
4	Eltűnt szobrok, ülőfelületek
5	Burkolatok rossz minősége
6	Sok épületfunkció / használó
7	Kitaposások – szezonban helytelen útvonal használat a <u>Kobuci</u> -kert bejáratához

O	OPPORTUNITIES - lehetőségek
1	Művészeti tér kialakítása
2	Közösségi tér – kulturális programok helyszíne
3	Térszerkezet feloldása
4	Egységes arculat kialakítása – kertrészek integrálása
5	Több művészeti ág alapján egy igazi múzeumkert kialakítása
6	Történeti kertek fenntartása - kaláka

T	THREATS - veszélyek
1	Túlhasználat
2	Erforrások hiánya – fenntartási kérdések
3	Tulajdonviszonyok változása
4	Egyre népszerűbb a <u>Kobuci</u> -kert – a kerthasználók 1 célközönségre korlátozódása
5	Helytelen kerthasználat – installációk állapotának megőrzése (anyaghasználat helyes kiválasztása)
6	Jogszabályok korlátozhatják az egyes fejlesztéseket

Javaslatok – Célok megfogalmazása

1	Értékteremtés és értékmegőrzés
2	Közösségépítés – helyi identitás erősítése a helyszín fejlesztésével
3	Helyi lakosok bevonása → <u>felelősségvállalás, kötődés</u> erősítése
4	Kulturált szórakozás – <u>művészet</u> helye (szórakozóhely korlátozása)
5	<u>Lokális</u> megoldások – munkaerő, anyaghasználat, közösségi tervezés
6	Terület minden zugának <u>kihasználása</u> – terek megnyitása, könnyebb elérhetőség: több bejárat
7	Múzeumkerti jelleg kiemelése – múzeumi látogatók kertbe csalogatása
8	Erforrás problémájára lehetőségek - <u>pályázatok</u> (a magyar kultúra és művészet fejlődésére koncentrálna)
9	Hazai művészetre/művészekre figyelem felhívása – szerepük a közösségi életben (Kassák Lajos, mint Óbudai lakos)
10	„Művészkert” kialakítása: különböző irányzatok, korszakok, technikák egy téren belüli használata/bemutatása
11	A cél a <u>cselekvés</u> a hanyatlás megakadályozásával

5. KONCEPCIÓ MEGALAPOZÁSA

5.1. A Diplomaterv szellemisége

Diplomatervem egyik célja végigkísérni a következő fejezetben kifejtett, művészetről szóló gondolatívét. Milyen kapcsolatban van a művészet és a szabadtérépítészet – vagy a kert (táj) és a művészet? Milyen megjelenési formái vannak ennek a jelenségnek? Művészként, és tájépítészként mindig is foglalkoztatott az életem ezen aspektusai, és hogy azok milyen hatással vannak egymásra. Diplomadolgozatom tulajdonképpen a művész énem kibontakozása a tájépítészetben, szárnyaim első próbálgatása a szakmában – ez valahol egy önismereti út is.

Ezeket az alfejezeteket a kutatásom által határoztam meg: hiszen a helyszín megismerésével sok olyan művészeti alkotással találkoztam, melyek nagyban inspiráltak a koncepció megalkotásában. Ehhez hozzájárulhatott, hogy a vizsgálati fázis alatt olyan szabadtérépítészeti eszközöket megismerhessek (például szobrok, installációk elhelyezésének lehetőségei), melyeket a koncepció megalkotásához használhassak.

5.1.1. A Kert és Művészet Örök Körforgása

*„A cél nem az alkotás,
hanem hogy abba a csodás állapotba kerüljünk,
ami elkerülhetetlenné teszi az alkotást.”*

- Robert Henri

Az alapgondolat szerint a kert és a művészet nem csak két, különálló fogalom: hanem egy olyan szoros kapcsolatrendszer is, mely akár egymásra is épülhet – kölcsönhatásban állnak egymással. A művészet gyakran dinamikus elemekből és tevékenységekből áll össze: a kert az évszakok alakulásával hasonló folyamatokon megy keresztül. Mindkettőben fontos tényező a tér és az idő viszonya: vegyük példának akár az árnyékok és fények váltakozását, mind egy installáció és mind egy kerti kompozíció esetében. Mindkét „fogalom” az emberi jelenlétre és élményre

támaszkodik, az ember nélkülözhetetlen a tájban/kertben – hasonlóan, mint a művészetben. Minden tervező művész is egyben: tevékenységünkre ráhúzható egy művészeti attitűd, ahol olyan térszervezési eszközöket használunk az egyes kompozíciós folyamatokban, ahol lehetetlen elkerülni magát a művészetet. Fontos, hogy ne csak a funkcionalitásra alapozzuk a tervezést: a látvány tudatos formálására is pont ugyanilyen hangsúlyt kell fektetni.

Ezt a körfolyamatot próbáltam konkrét kategóriákra szűkíteni: hogy milyen fizikai kapcsolódási pontjai vannak a művészetnek, a kertnek, és magának a kert tervezőjének/használójának.

Kert a művészetben (Garden in Art): a kert megjelenése akár motívumként – művészeti ábrázolások, melyek bemutatnak egy kertet. Olyan alkotások, ahol akár az ember jelenléte is meghatározó.

Művészet a Kertben (Art in The Garden): a művészet megjelenése a kertben: szobrok, installációk elhelyezése – ebből a célból a kerti tér szervezése

A Művész Kertje (Artist's Garden): az alkotó által tervezett és használt kert – gyakran inspirációként is szolgált – akár szabadtéri stúdióként is funkcionálhat

Művészetből Kert (Garden From Art): a művészeti gondolat megtestesítője: művészi koncepció szerint tervezett – a kert önmagában egy adott stílus alkotásaként is működhet (síkbeli alkotás)

A Kert maga az Alkotás (Garden is The Art): minden kert egy alkotás: viszont itt már nem csak alaprajzi szinten jelenik meg az adott stílus – a későbbiekben említem a „egy kiállítás képei” című zenedarabot: a művészet itt már több síkon szerepel (szellemi, térbeli, síkbeli, látványbeli)

5.1.2. Kert a művészetben (Garden in Art)

A természet/táj a művészetben – A kert a művészetben

Célom ezzel a gyűjtéssel nem az, hogy lefedjem a történelem minden korszakát, hiszen annak felkutatására egy élet is kevés lenne. Vannak már ebben a témában hasonló, összegző művek: két kedvencemet használtam fel forrásként ennél a fejezetnél: Barbara C Matilsky *Fragile Ecologies* és Lucia Impelluso *Gardens in Art* című könyvét. Tanulmányaim során is találkoztam már több óra keretén belül is néhány példával, a körforgás áttekintéséhez jó alapként szolgáltak ezek számomra.

Mivel első körben a természetből inspirálódott a művészet, mindenképpen szerettem volna a gondolatívet néhány, jól ismert példával kezdeni. Ehhez néhány összefoglaló szakirodalmat át is tanulmányoztam. 6 természetet ábrázoló és 6 kertet ábrázoló képzőművészeti alkotást választottam ki példaként.

A legkorábbi, természethez kapcsolódó művészeti értékeink egészen az őskorra visszanyúlnak - az ember régóta tudja, a természet segít megérteni a teremtés mítoszáét: a természetben kell keresnünk a létezésünk értelmét.⁴¹ Az állatok, mint szent lények, nagyon sokszor kerültek ábrázolásra akár táji környezetben is. (15.ábra)

Nem csak az állatok kaptak ilyen magasztos, dicső képet – az ember és a föld kapcsolatát erősítve megjelentek a szent fa illusztrációk is. A gyökér, és az eredet keresésében megnyugtatóként szolgáltak: a fákra a természet megújulásaként, stabilitásként tekintettek az emberek. (16.ábra)

A fa az élet körforgását szimbolizálja: szent fa képe a mezopotámiai időkből ered, megjelenik az egyiptomi, az indiai és a mezo-amerikai ábrázolásoknál is.⁴²

A művészeti reprezentálásának eredetét áttekintve, a későbbi korokban is lépten-nyomon visszatér a természettel való szoros alkotói kapcsolat.

Az első természetet/tájat megidéző freskók nem a reneszánsz korban voltak csak jelentősek: Pompeii villáinak falain freskók formájában szintén a természet csodás

⁴¹ Barbara C. Matilsky: *Fragile Ecologies* 5.o

⁴² Barbara C. Matilsky: *Fragile Ecologies* 10.o

elemei tárulnak elénk – ilyen például a Casa del Bracciale d’Oro-ban található kertet ábrázoló festmény is.⁴³ (17.ábra)

Ha megnézzük például a trentói torony freskóit is: a hónapok ciklusa az emberi lét a kerttel (/természettel) való találkozását jeleníti meg. Az 1400 körül készült tempera festményt 1535-ben restaurálták – így a legelső verzió nehezen beazonosítható. A hónapok váltakozásával az ember kénytelen volt a természethez alkalmazkodni. A rendkívüli freskókat ez ihlette, a művészet folyton visszatér legelső inspirációjához: a természethez.⁴⁴ (18.ábra)

A következő nagy korszak a tájképfestészettel érkezett meg: például az Edo-kori fametszetek (az 1700-as évek végétől az 1800-as évek közepéig) a természet iránti tisztelet egyik megjelenéseként értelmezhető. A természet alkotta hegyek, vizek szerves része a japán emberek életének: a művész legmeghatározóbb műzsája a táj, ami körülöleli az embert. A sansui kifejezést (tükörfordításban san=hegy, sui=víz) a japán „táj” szóra értik. (19.ábra)⁴⁵

A fa, mint erős, szimbolikus természeti lény, ismét megjelenik a német romantika egyik nagy képviselőjének munkáján: A Varjak fája Caspar David Friedrich egyik legkiemelkedőbb alkotása. A természet nem csak motívumok kombinációja, hanem egy égi kinyilatkoztatás jelei. A lombtalan, viharok által megviselt tölgy és a varjak találkozása a halált idézik elő. Itt is visszatér a műzsa: a fa, a természet képviselője az élet körforgását mutatja be.⁴⁶ (20.ábra)

⁴³ Barbara C. Matilsky: *Fragile Ecologies* 13.o

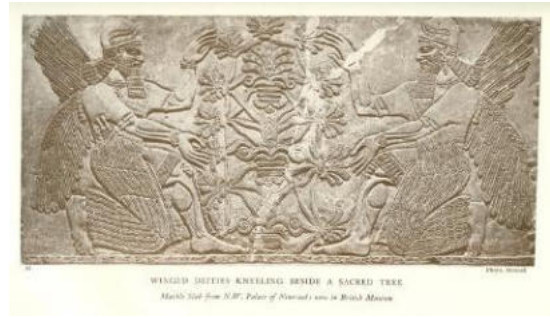
⁴⁴ *Il ciclo dei Mesi di Torre Aquila a Trento* – Museo Provinciale D’Arte, ISBN 88-7702-015-6

⁴⁵ INT-13: <https://pedarch.com/sansui-mountains-and-water-in-japanese-gardens/>

⁴⁶ *A guide to the Louvre*, 2023 Graphius nyomda Belgium; ISBN: (Louvre) 2-35031-013-3

15. ábra Altamira barlangrajzok, Spanyolország
– i.e. 15.000 -10.000

16. ábra Winged beings worshipping the sacred tree – i.e. 885-860

17. ábra Fresco from The House of the Golden Bracelet Casa del Bracciale d'Oro, i.sz. 35-45.

18. ábra Il ciclo dei Mesi di Torre Aquila a Trento, XIV. század (saját kép)

19. ábra Utagawa Hiroshige: Suruga-chou 1856, Ota Memorial Museum of Art – Tokyo

20. ábra Caspar David Friedrich: The Tree of Crows, 1822, Louvre - France

A kerti ábrázolások igen jelentősek voltak az iszlám kertek esetében. Már a 4. században volt olyan uralkodó, aki számára szőtt, kerti paradicsomot ábrázoló szőnyeget készítettek – tulajdonképpen így az uralkodó kertjét halhatatlanná tették.

A kert a Paradicsom képére készült – termékenységet és az örök életet szimbolizálják. Az iszlám uralkodók rendkívüli „kertészek” is voltak: számos képen szerepelnek úgy, hogy éppen utasításokat adnak ki a kert gondozók számára.⁴⁷ (21.ábra)

A középkori kertek esetében jelent meg először a hortus conclusus kifejezés, mely zárt kertet jelentett. A szerzetesek mély tisztelettel gondoltak a természetre, és annak Paradicsomi jellegére. Rengeteg kerti illusztráció született ebben az időszakban is. Mint az iszlám kerteknél a chahar bagh (4-es osztat) itt is megjelenik a kolostorkertek esetében a keringőknél. A példa, amit itt megemlítek, jól reprezentálja a falakkal elkerített kertrészt: a szerzetes (apáca) éppen az egyetlen fáról emeli le a „tiltott gyümölcsöt” – ezzel is kiemelve a Paradicsom szerepét.⁴⁸(22.ábra)

21. ábra 2 paintings of Babur laying out the gardens, XVI. század, London, Victoria and Albert Museum

22. ábra Master of the Maréchal de Brosse, Monastery Garden, 1475 körül; Paris – Bibliothèque de l’Arsenal

⁴⁷ Lucia Impelluso: Gardens in Art, English translation: J. Paul Getty Trust, 2007. ISBN 978-089236-885-3; 18-20. o

⁴⁸ Lucia Impelluso: Gardens in Art, English translation: J. Paul Getty Trust, 2007. ISBN 978-089236-885-3; 21-22. o

5.1.3. Művészet a Kertben (Garden in The Art)

*„... de mi, akik 1887 körül voltunk tízévesek, nagyon jól tudjuk,
hogy a Múzeumkert nem egy vasráccsal körülkerített kert,
hanem az egész világ, amelynek határa mindenfelől a végtelenség.
Nem is Múzeumkert a neve, hanem röviden és mégis messzihangzón:
Muzi!”*
(Pásztor Árpád: Muzi. A múzeumkerti fiúk)

Művészeti alkotásokat már az ókori Róma kertjeiben is használtak – elég az egyik legismertebb kertet példaként felhozni: a Hadrianus villa kertjében számos görög és római szobor kapott helyet. Az első múzeumkertek kialakulása szorosan összefügg az olyan múzeumok megépítésével, melyeknek környezetrendezését is megtervezték.⁴⁹

Ebben a részben – mint ahogyan a Kert a Művészetben fejezetnél is – nehéz feladat lenne összegyűjteni az összes példát, hiszen a barokk időszak összes kertjénél megjelent a szobrok által a művészet is. Így célom ismételten nem az, hogy felidézsem az összes létező példát, csak egy átfogó képet szeretnék elővetíteni.

23. ábra Villa Hadriana (forrás: Pinterest)

24. ábra Villa Tiepolo Passy – saját kép

⁴⁹ INT-14: <https://mnm.hu/hu/cikk/muzeumkert-tortenete-fak-lombja-alol>

Múzeumkertek és történeti parkok kortárs művészeti installációkkal

A történeti kertek és parkok kortárs művészettel való gazdagítása különleges lehetőséget kínál arra, hogy múlt és jelen párbeszédet folytasson egymással. A klasszikus tájépítészeti elemek új értelmet nyernek, amikor kortárs installációkkal egészülnek ki, új nézőpontokat kínálva a látogatóknak. A szabadtéri kiállítások hatékonyan illusztrálják a látogatók számára a művészet és a természet kapcsolatát – egyes esetben a művészek a természetből inspirálódnak: akár a természettel együtt alkotnak az alkotások egy kompozíciót. Ezek a projektek gyakran a hely szelleméből merítenek ihletet, és nem csak vizuálisan, hanem a látogatók érzékszerveire is hatnak.

Az alábbiakban néhány kortárs kerti alkotást fogok bemutatni, melyek valamilyen szinten kapcsolódnak történeti kertekhez.

1. A **Jardins d'Étretat** Franciaországban kiváló példája ennek a szintézisnek. A 19. századi villa kertjét Alexander Grivko újíttotta fel a tájképi kertészet hagyományait követve, mégis friss szemlélettel. A topiáriák organikus formái a normandiai sziklás tengerpart ihlette hullámokat idézik, míg a kertben elhelyezett kortárs szobrok – egy művészeti rezidenciaprogram keretében – folyamatosan megújulnak, reagálva a környezetre és a korszerű gondolatokra.⁵⁰

2. A németországi **Hombroich szigeti múzeum** filozófiája Paul Cezanne gondolatából indul ki: „a művészet párhuzamos a természettel”. Ez nem egy egyszerű múzeum: az építészet, a természet és a művészet egyensúlyban van. Az 1987-ben megnyílt múzeum egyszerre tájvédelmi terület is, és kertjében 10 művészeti alkotást helyeztek el Karl-Heinrich Müller közreműködésében. A látogatók érzékszerveiken keresztül tapasztalhatják meg ezáltal Cezanne gondolatiságát – a történeti környezetben egyszerre találkozhatnak a természettel és a művészettel is.⁵¹

⁵⁰ INT-15: <https://etretatgarden.fr/en/history>

⁵¹ INT-16: <https://www.inselhombroich.de/de/museum>

3. Belgiumban, Antwerpen szívében található a **Middelheim Szabadtéri Szobormúzeum**, amely több mint 30 hektáron terül el, és több mint 200 kortárs szobornak ad otthont. A múzeum nem csupán kiállítótér, hanem egy folyamatosan fejlődő laboratórium is, ahol a művészek alkotásai szoros kapcsolatban állnak a történeti parkkal. A szobrok gyakran helyspecifikus alkotások, amelyek reflektálnak a környező természetre és a kert történeti rétegeire.⁵²

4. A **Serralves Park** Portugáliában, Portóban, egy 18 hektáros zöld terület, ahol a klasszikus kertépítészeti elemek kortárs művészeti installációkkal fonódnak össze. Az olyan világhírű alkotók, mint Claes Oldenburg vagy Richard Serra munkái szerves részévé válnak a tájnak, miközben a park megőrzi eredeti karakterét. A kert nemcsak díszletként szolgál, hanem aktív résztvevője is a művészi élménynek.⁵³

5. A **Jupiter Artland** Skóciában egy 19. századi birtok területén létrehozott szoborpark, amely céljából tűzte ki, hogy a művészetet integrálja a természetbe. A parkban többek között Anish Kapoor és Antony Gormley monumentális alkotásai is megtalálhatók. A művek szinte "kinőnek" a tájból, és új jelentéstartalmat adnak a birtok hagyományainak.⁵⁴

6. **Château de Chaumont-sur-Loire** kertjében 1982 óta minden évben megszervezik azt a nemzetközi kertfesztivált, ahol művészekben adnak lehetőséget arra, hogy a kertben alkothassanak, és kiállíthassák az ott elkészült műveiket.⁵⁵

⁵² INT-17: <https://middelheimmuseum.be/en/page/art-park>

⁵³ INT-18: https://www.serralves.pt/en/institucional-serralves/parque_apresentacao/

⁵⁴ INT-19: <https://www.jupiterartland.org/landscape/>

⁵⁵ INT-20: <https://www.artpress.com/2020/07/27/domaine-de-chaumont-sur-loire-rencontre/>

TÖRTÉNETI KERTEK KÜLTÉRI
INSTALLÁCIÓKKAL

25. ábra Szabadtéri alkotások a történeti kertekben
(saját szerkesztésű ábra – képek forrása Pinterest)

A diplomadolgozat első fejezetében a fogalomkörök körbejárását szükségesnek tekintettem, hiszen a választott helyszínem is 5 szoborral rendelkezik – a barokk időszakban pedig ezek többszörösét is maguknak tudhatta a kastélykert (az állami tulajdonba kerüléskor elárverezték a szobrok nagy részét). A terület megismerése során ki kellett zárnom olyan célokat – mint például a szoborpark létesítése, hiszen a koncepció megalkotásával tisztázódott, hogy milyen formában szeretném a művészetet integrálni a helyszínen. A szoborparki kialakításhoz egy más fajta tervezési attitűd szükséges, mint amit végül alkalmaztam.

Mivel a 2010-es évek óta egyre több, a kertben megjelenő installációs projekt is helyet kap a Kassák Múzeum által a Fő tér felől megközelíthető kertrészben – fontosnak tartottam megvizsgálni, hogyan tudnak még a történeti kertekkel kapcsolódni az ilyen alkotások: leginkább külföldi projekteken keresztül próbáltam tájékozódni.

5.1.4. A Művész Kertje (Garden in The Art)

BARBARA HEPWORTH ÉS A TREWYN STUDIO KERTJE

*„Itt volt a műterem, egy udvar és kert,
ahol a szabad levegőn és térben dolgozhattam”*

Barbara Hepworth (1903-1975) munkásságára a kutatás során figyeltem fel, először a Művészet a Kertben fejezet kapcsán. Időközben kiderült számomra, hogy milyen szoros kapcsolata van saját kertjével. Művészete szorosan összefonódott a tájjal és természettel: kertje a szabadság és a csend tere volt.

1949-ben vásárolta meg a Trewyn Studio néven ismert házat, majd szobrászati tevékenységét itt folytatta élete végéig Hepworth. Szobrainak térbeli kapcsolata a tájjal, és a kertjével: ez volt elsődleges szemlélete a kompozíciók létrehozása során. Néhány példa a munkáira, melyek külön látványt nyújtanak az elhelyezett növényekkel: Sphere with Inner Form (1963), Four-Square (Walk Through) (1966).⁵⁶

Kertje tulajdonképpen galériaként szolgál szobrai számára: sokan egy élő installációként tekintenek rá – például a fények váltakozása, és a növényanyag évszakos megjelenése miatt. Néhány példa kertjének növényhasználatára: Abutilon pictum 'Thompsonii', Bouganvillea glabra, Cordyline australis, Fuchsia magellanica, Yucca gloriosa.⁵⁷

Hepworth kívánságára megnyitották a nagyközönség előtt: ma már Barbara Hepworth Museum and Sculpture Park-ként működik egykori otthona. A kőfaragó és gipszműhely egyes elemei (például a festékek, szerszámok) érintetlenül maradtak 1975-ös halála óta: csupán a kiállítás részei: betekintés a művész mindennapjaiba. A műtermet a Tate Gallery restaurátor csapata gondozza a mai napig.⁵⁸

⁵⁶ Sophie Bowness, Barbara Hepworth: The Sculptor in the Studio (Tate Publishing, 2011, 12.o)

⁵⁷ Miranda Philips and Chris Stephens, Barbara Hepworth Sculpture Garden, St Ives (Tate Publishing, 2002.)

⁵⁸ INT-21: <https://www.tate.org.uk/about-us/projects/studios-barbara-hepworth-museum-restoration->

26. ábra Barbara Hepworth: Twelve Lithographs, 1969

27. ábra Trewyn Studio napjainkban (forrás: Pinterest)

28. ábra Barbara a Kertjében (forrás: Sophie Bowness, Barbara Hepworth: The Sculptor in the Studio)

5.1.5. Művészetből Kert (Garden from The Art)

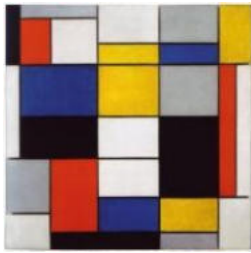
Diplomatervemem belül fontosnak tartottam különböző példákat megvizsgálni, melyek hasonló szemlélettel álltak a tervezési folyamatokhoz, mint amiket én is kitűztem céljaimként.

ÉVELŐ ÉS EGNYÁRI ÁGYÁS TERVEZÉSE MONDRIAN STÍLUSÁBAN

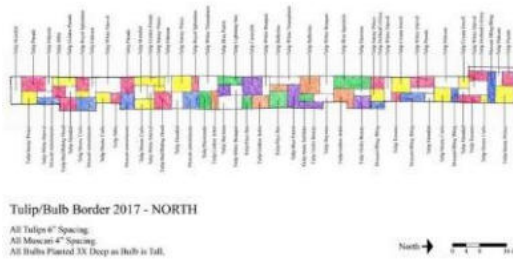
Wayken Shaw növénykiültetési tervét 2017-ben valósították meg a Brooklyn Botanic Gardenben. A „kiállítás” kurátora a 1917-es De Stijl mozgalom évfordulójára hivatkozva hozta létre az ágyást, többnyire hagymás növényeket felhasználva. Ennél a példánál különösen a színes virágok és a képzőművészeti alkotás közötti párhuzamot találtam kiemelendőnek, hiszen nálam is felmerült Kassák Lajos színeinek integrálása a terveimben.⁵⁹

preservation

⁵⁹ INT-22: (forrás: https://www.bbg.org/article/an_annual_border_in_mondrians_style)

29. ábra Piet Mondrian:
Composition A, 1923

30. ábra Wayken Shaw növénykiültetési terve

31. ábra A megvalósult virágágy

"A színeket csak akkor érdemes használni, ha valami értelmet hordoznak."

– Robert Henri festőművész

A történelmi jelentőség és a műemléki státusz miatt anyaghasználatomban törekedtem a visszafogottságra, inkább a konstrukció és a vonalvezetések biztosítják az attrakciót – eleinte (mikor még az installációs vonalat is latolgattam) egyik célom az volt, hogy többfunkciós: installáció szerű egyedi bútorokat is tervezzek. Időközben kénytelen voltam belátni, hogy ez túl nagy hangsúllyal jelent volna meg a kerti kompozícióban, és elvette volna a figyelmet arról, amiről igazán is szól a tervem. Ebből kiindulva született meg az a döntés, hogy én is a virágágyakban fogom diszkréten megjeleníteni ezt a törekvést (például egy-egy színes cserjével).

JOHN BROOKES (1933-2018) MUNKÁSSÁGA – A PENGUIN BOOK GARDEN PÉLDÁJA

„Az Architectural Design-nél töltött időm alatt láttam, hogy az épület tervezésében van fegyelem, és arra gondoltam, miért ne működhetne ez kívül is? Tudatában voltam Mondrian festményeinek, és valóban Sylvia Crowe terveinek, melyeken dolgoztam, volt bennük egy kis Mondrian-hatás.”

John Brookes az 1960-as években kezdett el foglalkozni a modern művészettel Geoffrey Jellicoe ösztönzése által. Brookes-t Willem de Kooning, Ben Nicholson és Piet Mondrian is inspirálta munkásságában.⁶⁰

Először 1962-ben, a Chelsea kiállításon hívta magára a figyelmet Brookes, nem a megszokott módon – nem a növényekre helyezte a hangsúlyt, hanem az épület és a tér kapcsolatára, „kültéri szobaként” kezelte a kert egyes részeit. Ezt a *Room Outside* (1969) című könyvében részletezte igazán: a kert alapvetően az emberi használatra készül. Egy menedék, ami a munkahelyi élettől biztosít az emberek számára elvonulást, pihenést. Minden kert más és más, pont úgy, mint az emberek: nincs egy séma, amit minden esetben mintaszerűen alkalmazhatunk.⁶¹

A kerttörténet során – például a barokk és a reneszánsz kertekben is – a szimmetria uralta a tervezés folyamatát: az eszközkészlet a 20. század elején az aszimmetriával bővült, mely ugyanolyan rendezett is lehet. Ez a rendszerelv sokkal könnyebben alkalmazható a kortárs kertek esetében: nagyobb rugalmasságot tudnak biztosítani a tervező számára.⁶²

Munkássága nagyban inspirált a diplomatervem elkészítésében: tervezői magatartása nyomán igyekeztem saját szemléletemet is ekképpen formálni.

1964-ben megkereste ajánlás útján John Brookes-t a John Spence & Partners építésziroda, akik a Penguin Books LTD gyárépület bővítését tervezték. A telek Harmondsworthben, a Heathrow repülőtér közelében helyezkedik el, sík és üres terület volt.

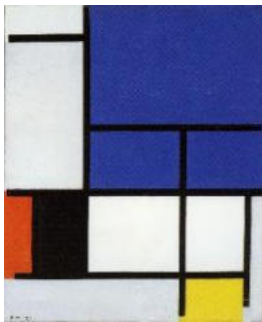
⁶⁰ INT-23: <https://garden-design-courses.co.uk/john-brookes/>

⁶¹ Room Outside, 5. oldal Bevezetés

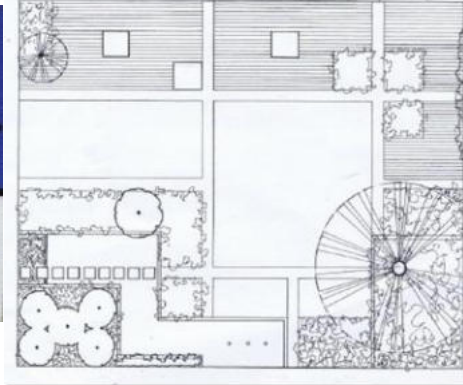
⁶² Garden design workbook, 6. o

Brookes tervezési folyamatára nagy hatással voltak azok az évek, amikor Sylvia Crowe tájépítész tervező kezei alatt dolgozott: számos terve tartalmazott egy kis Mondrian-hatást. A Penguin Books telephelye és az épület kialakítása erősen emlékeztette Mondrian alkotásaira.

„Míg Mondrian erős vonalakat és színeket használt a festményein, én erős vonalakat és textúrákat alkalmaztam színekkel kiegészítve, beleértve a vizet, a betont, a fűvet és a növényi anyagokat. A kert meglehetősen tipikus volt a munkáimra akkoriban, de visszatekintve, azt hiszem, most nagyobb növényi anyagokat használnék. Ez a kert látszólag megragadta a kor szellemét, és a kerti tér kialakításának egy új módjának korai példája volt.”⁶³

32. ábra Piet Mondrian:
Composition with
Large Red Plane,
Yellow, Black, Gray,
and Blue, 1921

33. ábra John Brookes kerttervének
egy részlete, 1964

34. ábra A megvalósult kert

A gyűjtés konklúziója

A koncepció megalkotásának kezdetén számos tervezési nehézségbe ütköztem, így az inspirációk keresése és azok elemzése segített megérteni például az architektonikus térélmény kialakításának eszközeit. Felüdülés volt, hogy új alkotókat és példaképeket „ismerhettem” meg ebben a formában.

⁶³ John Brookes, A Landscape Legacy (London: Pimpernel Press, 2018), 56. o.

6. TERVEZÉSI MUNKARÉSZ

6.1. Tervezési folyamat – kortárs térhasználat figyelembevételével

A tervezés kezdetén a múzeumkerti funkciót a kertbe integrált művészettel szerettem volna hangsúlyozni, így a tervezés első fázisában a kültéri kiállítások lehetőségeit is latolgattam. Nehéz úgy szabadtéri kompozíciókat tervezni, hogy nincs meg az adott inspiráció, vagy művészeti alkotás: mindenképpen keresnem kellett valamit, amire alapozhatom tervezési döntéseimet. Sok kerti elem korlátozta az alkotás folyamatát: mennyire ragaszkodjak a korábbi kertstruktúrához? Szoborpark létrehozása lenne a célom, vagy milyen kiállítási darabok szerepelnének a kertben? Célkitűzésem is ennek függvényében formálódott a folyamat során. A történeti kutatásomban fontosnak tartottam megismerni az épületegyüttes használóit, volt szerencsém például több művészettörténész, kurátor társaságában megismernem a hely történetét. Csatlós Judit muzeológus, a Kassák Múzeum egyik munkatársa mesélt például arról, hogy milyen gyerek foglalkozásokat szoktak lenni a Múzeumok Éjszakáján is. Nincs árnyék – nincsenek ülőfelületek, alig tudják hol megtartani ezeket a programokat. Kevés az olyan területi egység, mely alkalmas lenne a közösségek építésére.

35. ábra Múzeumok éjszakája 2014-ben (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése)

A kert használóit saját tapasztalataim és a beszélgetések alapján is jól meg tudtam ismerni, így körvonalazódott bennem, hogy kiknek is kell kertet terveznem. Az alábbi vizsgálati ábrán feltüntettem a legjellemzőbb tartózkodási csomópontokat, és épületi funkciókat. Fontos megemlíteni, hogy az egyik szomszédos épületben található az Óbudai Gimnázium, ezért az oda járó gimnazistákat is érdemes figyelembe venni a tervezés során: 10 évvel ezelőtti képeken (és archív képeken is) sok tinédzser és gyerek használta a kertet – viszont a Kobuci kert megnőtt népszerűsége miatt a kerthasználók átlag életkora határozottan megnőtt.

36. ábra 1967: A kastély előtt
gyerekek játszanak (forrás: Fortepan
Bojár Sándor)

37. ábra 2011: Fialatok gyűlnek a kavics formájú Terebessy
szobor köré bal oldalt (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése)

A nagy gyepfelületeket is gyakran használják, így a tervezés folyamán ezeket is „megtartandó” elemekként kezeltem. A 2010-es években számos közösségi programot szerveztek a kertben (mint ahogyan a korábbi képekben is szemléltettem). Ilyen volt például Ladjánszki Márta táncművész kortárs elmozdulása is 2012-ben, melyet Csatlós Judit kurátor egy szintén erről szóló kiállítással társított a Kassák Múzeumban. A nyáron szabadtéri táncóráknak is helyet adott a Kassák Múzeum: több napos program keretében mozdulatművészek társaságában lehetett kipróbálni a táncművészet ezen irányát is.

38. ábra Elmozdulás – Ladjánszki Márta (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése, fotós: Orbán György)

39. ábra Hirdetőkártya a Tánc Mindenkinek szabadtéri táncórákhoz - 2012 augusztus (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése)

A zene (a 70-es évektől kezdve), a tánc és a művészet szoros kapcsolatot képviselt a kert életében. Kiemelendő installációs program volt még 2014-ben Kaszás Tamás installációja, melyben Kassák Lajos kioszk tervét keltették életre. A konstruktivista képarművészet itt keltette fel először az érdeklődésemet – a gondolat, és az igény már 11 évvel ezelőtt is megjelent a területen, hogy Kassák munkásságára érdemes hangsúlyt helyezni még 100 év elteltével is.

40. ábra 2014: Kaszás Tamás installációjának kivitelezése (bal) és végleges formája (jobb) (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése, fotós: Orbán György és Sulyok Miklós)

6.2. Tervezési alapelvek

A koncepciótervem feladata, hogy olyan javaslatot tegyen a terület fejlesztésére, ami a környezet és a használók igényeihez jobban igazodik. A jelenlegi terület több olyan kertrész is tartalmaz, mely kihasználatlan, és nem vonzza ott tartózkodásra az embereket. Céлом a szétszabdalt kertrészek összefogása úgy, hogy a leginkább használt irányokat figyelembe véve alakítsam ki a jelenleg hiányként is megállapított közösségi pontokat. A kastély főépülete előtti területen a 70-es években kialakított, barokk formai jegyeket imitáló geometrikus szerkesztésű útvonalak és gyepfelületek nem biztosítják a kortárs térhasználatot. Óbuda Múzeumnegyedeként is emlegetett épületegyüttest több használó és ezáltal több funkció is terheli, így a barokk kialakítás, és a Zichy kori kert rekonstrukciója nem feltételez egy ma is működő, opcionális kerthasználatot. A Szentlélek tér közelségéből adódóan könnyen elérhető (gyalogosan, tömegközlekedéssel, autóval is akár) – így viszont, hogy egy ilyen zsúfolt és forgalmas közlekedési csomópont helyezkedik el a terület mellett, egy sokkal dinamikusabb, tartózkodásra és különböző közösségi programok megszervezésére fektetve alakítottam ki koncepciótervemem.

Kassák Lajos képarchitektúrái, mint inspiráció

Kassák Lajos képarchitektúrái jelentik a kert tervezésének egyik kiindulópontját. Kaszás Tamás installációjából is inspirálódva elkezdett jobban foglalkoztatni Kassák munkássága. A múzeum állandó kiállítását is körbejárva olyan formavilággal ismerkedtem meg, amiről úgy gondoltam könnyen integrálhatok a kert struktúrájába. Ezek az alkotások rendkívül dinamikus, elvont geometrikus szerkezetek, kompozíciók. Érdekes felvetésnek gondoltam ezt a formavilágot mind alaprajzban mind pedig térben megjeleníteni.

Az alkotások jellemzője a feszültség és egyensúly közötti játék, a vizuális ritmus, a forma és szín szigorú, mégis érzéki viszonya. Kassák képeiben megjelenik a montázs, a töredezettség, de mindez egy magasabb rendű szerkesztési elv mentén valósul meg – ez a gondolat kulcsfontosságú a tervezett kert szellemiségében is.

A kert ennek megfelelően nem egy szimmetrikus vagy szabályos kompozícióra épül, hanem a képarkitektúrák logikája szerint strukturált zónákra: különböző funkcionális terek (pihenő, közösségi események tere, meditációs zóna, irodakerti tér stb.) egyfajta vizuális és funkcionális ritmusban követik egymást. A növényzet, a burkolatok, a terepszintek és a bútorzat mind ennek a kompozíciós elvnek a részei – visszafogott színekkel, erőteljes vonalakkal és áttört téri határokkal.

41. ábra Az alaprajz formai összetétele Kassák Lajos munkáit felhasználva

„Egy kiállítás képei” – gondolat a kert komponálásában

Ez a gondolat is tervezési alapelvként jelenik meg diplomadolgozatomban: ha a távolkeleti kertek kompozícióit vizsgáljuk, megfigyelhetünk egy olyan koncentrált komponálási folyamatot, ami sajátosság a történelem során. Hogyan helyezünk el egy túlevelű cserjét egy lámpás társaságába? Mindennek meg van a konkrét elhelyezési elve és szimbolikája – ezt BSc-s szakdolgozatomban részletesebben is vizsgáltam.⁷⁹

Ebből kiindulva fontosnak tartottam nem csak alaprajzi szinten megragadni a képarkitektúrák használatát, hanem a térbeli látványkapcsolatokra is hasonló hangsúlyt szerettem volna helyezni. Kerthasználói szempontból sétálás közben

⁷⁹ Némedi Boglárka Anna: A japán sétakertek látványkapcsolatai (2023)

feltáruhatnak az egyes bútorok, vagy növényanyag tömege által létrehozott „képek”: így a kert önmagában egy kiállítás is, még úgy is, hogy nem helyeztem el benne konkrét művészeti alkotást (szobrot vagy installációt). A kert önmaga lesz (a körbejárás alkalmával) a kiállítás képeinek előidézője, a kertrészek nézeteinek képsorozatából.

A történeti rétegek kortárs értelmezése

A Zichy-kastély kertje több százéves múlttal rendelkezik, azonban ebből kevés konkrét kertépítészeti elem maradt fenn. A fennmaradt szobrokat és díszítőelemeket a terv nem eredeti helyükre állítja vissza, hanem új kontextusba helyezi – mintegy idézetként. Így válnak a múlt fragmentumai a kortárs térélmény részévé, nem múzeumi tárgyként, hanem az új értelmezés aktív elemeiként.

A hetvenes évekből fennmaradt színpad és tánctér is fontos emlék: ezek a közösségi térhasználat egy korábbi, még élő formáját idézik meg. A terven ezeket új helyre helyeztem, jobb akusztikai és vizuális elhelyezéssel, ugyanakkor megtartva eredeti funkciójukat. Így válik lehetővé, hogy a kert egyszerre legyen emlékező és élő közösségi tér.

Kiemelten fontos elem a történeti kapu rekonstrukciója, amelyet a HÉV nyomvonalának kialakítása miatt bontottak el. A kapu visszaállítása nem pusztán építészeti gesztus, hanem városi-térbeli kapcsolatokat is újradefiniál: újra megnyitja a kert a város felé, visszaköti azt a történeti sétányrendszerhez, és megerősíti az egész kert kulturális karakterét.

6.3. Funkcióséma

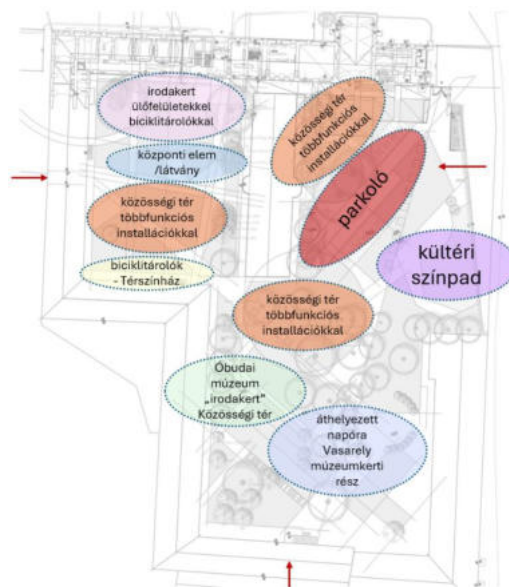
A funkcióséma ábrája egy olyan átgondolt térszervezést mutat, amelynek célja a meglévő épületek és a történeti kert adottságainak kortárs, közösségi és munkahelyi funkciókkal való újraértelmezése. A koncepció alapja, hogy a kertet ne csupán passzív zöldfelületként, hanem aktív, sokrétű használatra alkalmas köztérként hasznosítsa az irodaépületek, a múzeumok és a környező városi szövet igényeihez igazodva.

A funkciók elhelyezésénél fontos szempont volt a különböző használói csoportok — irodai dolgozók, látogatók, helyi lakók — zavartalan együttélése. A sémában jól

látható, hogy az iroda funkciókhoz kapcsolódó “irodakert” ülőfelületekkel és biciklitárolókkal közvetlenül az épület mellett kapott helyet, így a dolgozók számára könnyen elérhető, míg a központi elem látványos kialakítása átkötő kapocsként működik az irodai és a nyitott közösségi zónák között.

A közösségi terek több ponton is visszaköszönnek, ezek többfunkciós installációkkal gazdagodnak, melyek egyszerre szolgálnak pihenőhelyként, kiállítási felületként vagy akár kisebb rendezvények színtereként. A funkciók organikus elrendezése segít abban, hogy a kert folyamatosan felfedezhető legyen, és különböző időszakokban, napszakokban is változatos élményt nyújtson. A parkoló területe a praktikus megközelíthetőséget biztosítja, ugyanakkor a közösségi terek közelsége miatt a gyalogos és kerékpáros forgalmat is ösztönzi.

Külön figyelmet kapott a meglévő kulturális elemek újrapozicionálása kert elrendezését Kassák Lajos képarművészeti inspirálták, ezáltal a művészet és a kertépítészet is szorosan együttműködik. A kültéri színpad elhelyezése szintén a nyitottságot és a sokoldalú közösségi használatot szolgálja. Az egész koncepció célja, hogy a történeti környezet tiszteletben tartása mellett egy élő, kortárs közösségi kert jöhessen létre, amely rugalmasan alkalmazkodik a mindennapi munkavégzéshez, a kulturális eseményekhez és a pihenéshez egyaránt.

42. ábra Funkcióképzés ábrája (saját szerkesztés)

6.4. Bontási munkák

Koncepcióm alapja egy teljesen új tér megalkotása volt. Jelenleg a kerti kialakítás elemeinek többségét nem volt céлом beleintegrálni a tervezésbe – ez egy mesterkéltné, és erőltetett munkafolyamatot eredményezett volna. A szobrokat eredeti helyükön megtartottam: a művészeti tér és a történeti jelentőség kapcsolatát így nem szüntettem meg. A Vasarely Múzeum előtt elhelyezkedő installáció körül egy olyan andezit kiskockakő burkolat található, ami az egyedüli, koncepciómhoz illeszkedő felületként kezeltem. Ezt beúszó zöldfelületekkel oldottam fel (ezzel is igyekeztem az értékes növényállományt megtartani).

6.5. Faállomány, fakivágás és favédelem

A 364/2008. (XII.30.) Kormányrendelet alapján – ami a fás szárú növények védelméről szól – minden kivágandó fát 1/1 pótolni szükséges és ez a cserjék esetében is hasonlóképpen áll fenn (a cserje által borított területet ugyanolyan m²-en kell újraterelíteni). A pótlás legalább 2xi, minimum 18/20-as törzskörméretű fával történhet, figyelembevéve a nem telepíthető növények listáját, melyet a településképző védelmének rendeletében olvashatunk.⁸⁰

A tervezett faállomány a következőképpen áll össze (K1 tervlap tartalma szerint):

- 117 db megmaradó lombos fa
- 30 db megmaradó örökzöld fa
- 24 db tervezett lombos fa
- 5 db kivágandó fa (egészségügyi állapot, vagy a koncepció miatt)

Mindegyik megmaradó fa egyedre érinti bontási vagy építési munka, így ezeket szükséges kalodázni. Bármilyen munkát a fák gyökérzetének közelében kézi erővel kell elvégezni, különös figyelemmel arra, hogy a gyökérzet ne sérüljön.

⁸⁰ INT-24: <https://obuda.hu/ugyintezes/fas-szaru-novenyek-vedelmevel-kapcsolatos-eljaras/>

6.6. Tervezett növényállomány

A növényfoltok elhelyezését a burkolati kiosztások határozták meg. Igyekeztem figyelembe venni az átláthatóságot – a közbiztonság érdekében legfeljebb 1 méter magas növények alkalmazására törekedtem.

A kiemelt részlet növényalkalmazását a K4-es tervlap foglalja magába: a növénycsoportok kialakításánál ismét Kassák Lajos munkáit vettem alapul. A terjedő tövű növények esetében (pl.: Carex, Anemone) 20.30 cm mélyen elhelyezett műanyag gyökérgát telepítését javaslom, amivel biztosítani lehet a formák megtartását. Ezen felül a tavaszi visszavágásokat követően a szegélyek körüljárása, vagy esetenként a növények töosztása is javasolt lehet.

A mellékletek között csatoltam a táblázatot, mely tartalmazza például a virágzási időszakokat, és a darabszámokat négyzetméterenként. (6. Melléklet)

43. ábra a növényfoltokat inspiráló Kassák Lajos képparchitektúrák

44. ábra Néhány példa a tervezett évelőkre és cserjékre (forrás: Pinterest)

A faállomány megtartásával, a cserje és évelő felületek kiegészítésével a lombköbméter mértéke megnőtt. Jelenleg a burkolat felületek aránya dominál a területen, ennek megváltoztatásával a közparki funkció is megerősödik.

Automata öntözőrendszer nem kerül kiépítésre, azonban a növények megfelelő fejlődése és fenntartása érdekében több ponton kerti csap telepítését terveztem, amelyek biztosítják a kézi locsolás lehetőségét. A terven összesen 10 db kerti csapot jelöltem ki, annak érdekében, hogy a teljes zöldfelület lefedettsége öntözés szempontjából biztosított legyen.

A csapkiállások lefedését a **K5 Lefedésterv** ábrázolja.

45. ábra Eichenwald Ideal Kerti csap, L-alakú, kerekített, 40 mm, fényezett rozsdamentes acélból ⁸¹

⁸¹ INT-25: <https://kerti-csap.arukereso.hu/eichenwald/ideal-kerti-csap-l-alaku-kerekített-40-mm-fenyezett-rozsdamentes-acelbol-p445153668/>

6.7. Zöldfelületi idomterv

A tervezési területen rendezett, alacsony fenntartási igényű, jó tűrőképességű, ellenálló fajokból, háromszintes növényállományú zöldfelület létrehozása volt a célom: a növényállomány kiválasztásánál figyelembe vettem a 2024/282/20/22-es zöldinfrastruktúráról szóló rendeletet és kerültem az inváziós növények használatát.

A Helyi Építési Szabályzat alapján az övezeti besorolás (Vt-M/KA-3) figyelembevételével a zöldfelület legkisebb mértéke 10%

Telek területe: 9100 nm – minimum zöldfelület: 10%: 910 nm

Jelenlegi zöldfelületi arány: 34% (3093,18 m²)

Tervezett zöldfelületi arány: 51% (4625,46 m²)

→ **tehát 1,5-szeresére nőtt a zöldfelület aránya.**

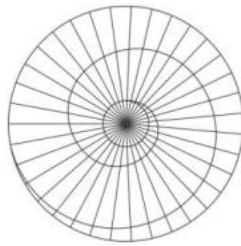
A zöldfelületi idomtervet a **K3 Zöldfelületi idomterv** tartalmazza.

6.8. Egyedi tervezésű berendezések

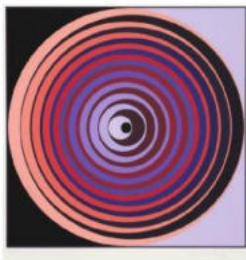
Faveremrács

Egyik kitűzött célom volt, hogy az értékes történeti faállományt megtartsam: így a lehető legkevesebb fát terveztem kivágni. Az útvonalak vezetését a fákhoz is igazítottam: látványban is tudnak illeszkedni a koncepciómhoz. A burkolatkialakításokkal úgy tud ez működni, hogy különböző művészeti alkotásokból kiindulva több faveremrács szerkezetét terveztem meg. A védőrácsok formai világát Victor Vasarely munkái inspirálták: a Fő tér felől, ha megközelítjük a Vasarely Múzeumot, besűrűsödnek ezek az elemek (az arcukat kialakítása ezzel is jelzi, hogy az épületi funkciók hogyan változnak).

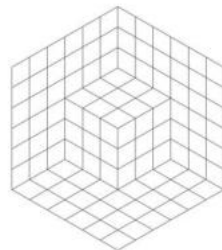
A formatervezésnél felhasznált alkotások az alábbi ábrákon láthatóak:

46. ábra Victor Vasarely: Sigle olympique / variante „verte – rouge”, 1972⁸²

47. ábra Victor Vasarely: Kinétique, 1965⁸³

48. ábra Victor Vasarely: Jel-szobor (Pécs), 1977⁸⁴

Az egyik szomszédos épületegyüttes belső kertjében látható egy hasonló corten lemez faveremrács, így anyaghasználatában ehhez igazodnék.

⁸² INT-26: <https://www.neumeister.com/en/artwork-search/artwork-database/ergebnis/116-192/Victor-Vasarely/>

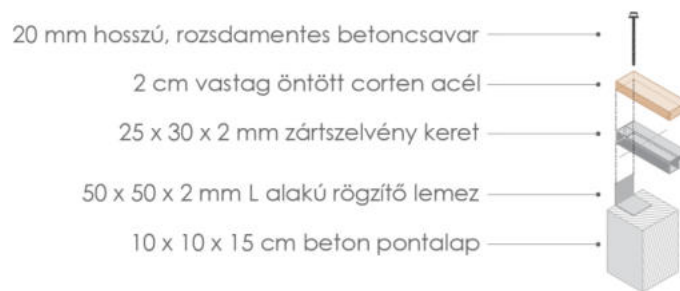
⁸³ INT-27: https://www.plazzart.com/en_JP/buy/contemporary-art/victor-vasarely-kinetique-2-circa-1965-serigraph-signed-in-pencil-505721

⁸⁴ INT-28: <https://www.kozterkep.hu/828/jel-szobor>

49. ábra Fő tér 2. – Esernyős Óbudai Kulturális és Sport Nonprofit Kft belső kertje (forrás: Google Street View)

A szerkezeti megoldása nagy kihívást jelentett emiatt, hiszen talajcsavaros rögzítés csak új ültetésű fáknál ajánlott, hiszen ott még a fa nem alakította ki saját gyökérszónáját. A meglévő, idős fák esetében viszont a statikai zóna megsértése veszélyeztetheti a fa egészségügyi állapotát – emiatt igyekeztem olyan rögzítési megoldásokban gondolkodni, mely nem igényli a talaj mélyebb rétegeinek bolygatását. A pontalaphoz való rögzítést a corten acél és a korrózió miatt rozsdamentes acélból készült, 120 mm hosszú betoncsavart alkalmaznák. Ez 7 cm mélyen helyezkedne el a beton pontalapban, biztosítva a szerkezet stabilitását.

50. ábra díszítő faveremrác alapozásának látványa (saját készítésű ábra)

A faverem műszaki megoldásait az **R1 – Faveremrác részletterve** című tervlap tartalmazza.

Burkolatok

A burkolatok kiosztásában rejlik a kert kompozíciója: Kassák Lajos konstruktivista képarkitektúrái szervezik a térélményt. A színes képeket a burkolati minőségek váltakozásában próbáltam megjeleníteni: Kassák műveiben minden forma saját jelentéstartalommal rendelkezik, hasonlóképpen a koncepciómhoz is: minden zöldfelület és burkolat elhelyezése indokkal történt. Egyik fő célom a közösségi terek bővítése volt: a nagyobb burkolt felületek elsősorban ezt a funkciót töltik be. Az erőteljesebb felületek határozzák meg a legfőbb közlekedési irányokat, míg a találkozási csomópontoknál részletesebb architektúrájú – intimebb pontokat jelölnek ki.

51. ábra Burkolati minőségek és színek előképei (forrás: Pinterest)

Az **R2 – Burkolatok részletterve** című tervlap tartalmazza az egyedi tervezésű díszmedence körül elterülő burkolatarchitektúrát. A tervlapon csak 4 burkolati minőséget mutattam be, így a tervezett állapot többi burkolati rétegrendjét az alábbiakban sorolom fel:

Stabilizált szórt burkolat

- 5 cm 0/11 stabilizált szórt burkolat
- 10 cm 0/16 FZKA fagyálló zúzottkő
- 10 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Andezit lapburkolat

- Andezit lapburkolat (30 × 45 × 6 cm), andezit ZK 2/4 besöpréssel
- 3 cm ZK 2/4 andezit ágyazóréteg
- 15 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Gránit lapburkolat

- gránit lapburkolat (40 × 40 × 3 cm), andezit ZK 2/4 besöpréssel
- 3 cm ZK 2/4 andezit ágyazóréteg
- 19–20 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Öntött beton burkolat

- 10 cm C30/37 helyszínen öntött beton burkolat
- 6 cm C8/10 szerelőbeton
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- geotextil réteg (200 g/m²)
- tömörített altalaj

Mészke lapburkolat

- mészkő lapburkolat (40 × 40 × 6 cm), homok besöpréssel
- 3 cm homok ágyazóréteg
- 15 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Mészke kiskockakő burkolat

- mészkő kiskockakő (10 × 10 × 10 cm), homok besöpréssel
- 3 cm homok ágyazóréteg
- 15 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Andezit nagykockakő burkolat

- felezett andezit nagykockakő burkolat (8 × 15 × 15 cm)
- 3 cm ZK 2/4 andezit ágyazóréteg
- 15 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Andezit kiskockakő burkolat

- andezit kiskockakő (10 × 10 × 10 cm), andezit ZK 0/2 besöpréssel
- 3 cm ZK 2/4 andezit ágyazóréteg
- 15 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

Szegélyeket tekintve 5 fajta szegély váltja egymást a területen – ezt többnyire a burkolati minőségek találkozása, és a kivitelezhetőség határozta meg.

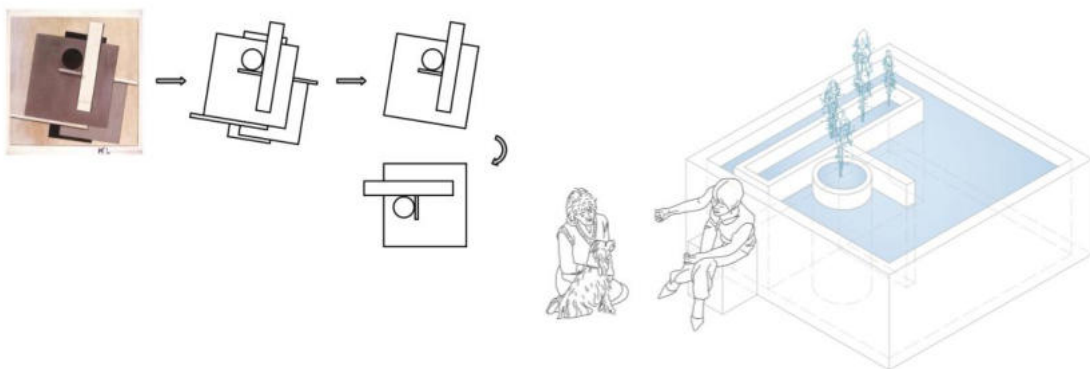
- acél fémszegély (szerkezeti megoldása az R2 tervlapon)
- 2 soros andezit kiskockakő szegély (szerkezeti megoldása az R2 tervlapon)
- süllyesztett mészkő tömbszegély (20x20x40 cm)
- süllyesztett andezit tömbszegély (20x20x40 cm)
- vékony andezit szegély (10x20x40 cm)

Díszmedence

A díszmedence elhelyezésével egy vizuális központi elem jött létre a kialakított kerti részben. Kompozíciójának alapját Kassák Lajos 1926-ban készített „Equilibrium” (vagy „Egyensúly”) című műve adta: egy egyszerű, letisztult szerkesztés eredménye. Hangsúlyban a víz és a geometrikus formák kapcsolata áll – tulajdonképpen ez is egy absztrakt műalkotás lett a kerti környezetben.

Szerkezetét tekintve vasbeton (előre gyártott) – mely már önmagában vízzáró jelleggel is rendelkezik. Alját fagyálló, 8x8 cm-es csempével burkoltam, falait pedig klórkaucsuk bevonat védi. A vízszugarak kiemelt szerepet töltenek be a kompozícióban: a víz mozgása és a túlfolyók elhelyezése oldja a geometrikus formák által megteremtett merev rendszert.

Nem csak esztétikai funkciót tölt be: a képarchitektúra szerkezetét követve kialakítottam egy kisebb, támaszkodásra is alkalmas ülőfelületet.

52. ábra Kassák Lajos Equilibrium formatervezés

53. ábra Díszmedence axonometrikus látványa (saját szerkesztésű ábra)

Világítás

A koncepció meglakoltatásánál Kassák Lajos „Képarchitektúra” című képsorozata adta a formai inspirációt: a világítás az éjszakai órákban hangulati, a nappali órákban pedig szoborszerű elemként jelenik meg. A tervezés egyik alappillére, hogy a síkbeli kompozíciót térbeli objektumként jelenítsem meg.

A közbiztonság és a látogatói komfort érdekében úgy helyeztem el a lámpatesteket, hogy az éjszakánként (a koncertek ideje alatt) a megfelelő láthatóság és térérzékelés biztosított legyen. A kert funkcióit és az úthálózatot követve igazítottam a telepítést – igyekeztem figyelembe venni a kastély látványát is, hogy a látványkapcsolatot ne szakítsák meg a 3 méteres lámpatestek. A világítás elrendezése hozzájárul a tér ritmusához, az alaprajzi kompozíciós rendhez.

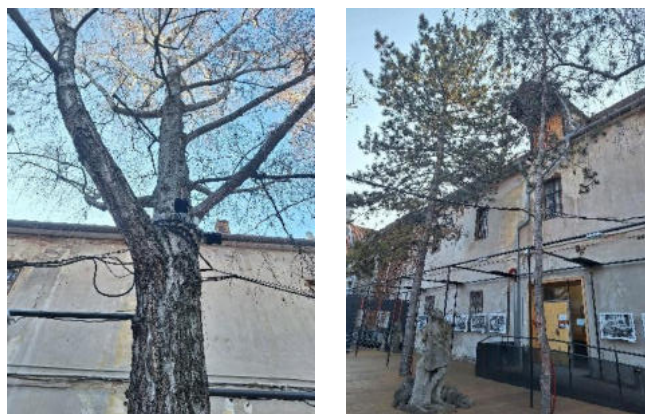
Az egyedi tervezésű lámpatestek esetében a 3 méter fényforrású kandeláberek (lámpatest_1 és lámpatest_2) 8-10 méterenként lettek elhelyezve (4 méteres körsugárral) az alacsony fényforrású (lámpatest_3) pedig 5 méterenként lett betervezve a területre (2,5 m körsugár).

A közbiztonság érdekében talajba süllyesztett lámpákat is elhelyeztem a területen – példaként a Norlys Rena kültéri lámpát választottam. Teherbírása 2000 kg, így személyautók terhelésére is alkalmas lehet. Funkcionalitást tekintve 5 méterenként történt az elhelyezése (2,5 méteres körsugárral számolva).

54. ábra Talajba süllyeszthető lámpatest⁸⁵

Jelenleg a Kobuci kert színpadja mellett számos olyan fa található, melyeket „lámpatestként” használtak: törzseiken látható sérülések bizonyítják, hogy már többször is áthelyezésre került a felfüggesztett világítás. Konceptióm egyik alapja volt ebből a szempontból is, hogy egy esztétikus és funkcionális világítási tervet hozzak létre – ezzel is kímélve az értékes faállományt.

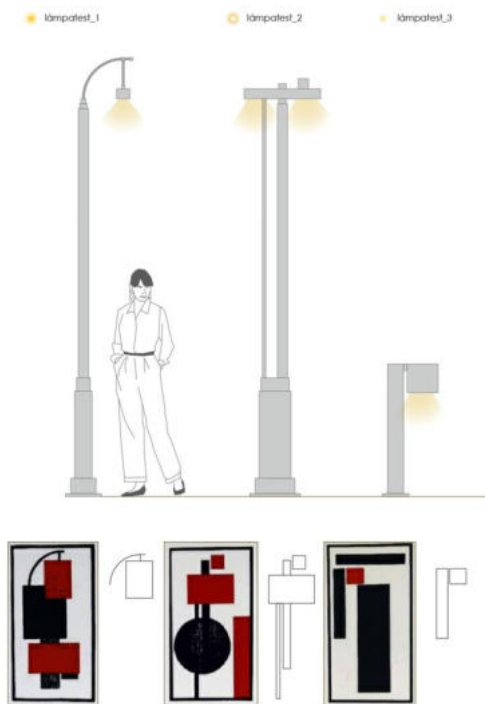

55. ábra Elektromos berendezések rögzítése a kert fáin
(saját kép – 2025. február)

⁸⁵ INT-29: <https://norlys.com/en/products,8,Rena>

Az alábbi táblázatban látható az elhelyezett lámpatestek száma típus szerint:

TÍPUS	TERVEZETT DARABSZÁM
lámpatest_1 (egyedi tervezésű)	32 db
lámpatest_2 (egyedi tervezésű)	29 db
lámpatest_3 (egyedi tervezésű)	123 db
süllyesztett lámpatest	66 db

56. ábra Lámpatestek formatervezésének inspirációi – és a tervezett látvány (saját készítésű ábra Kassák Lajos Képarcitektúra c. sorozatával)

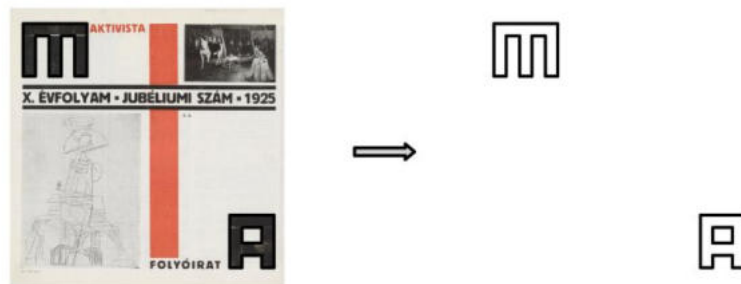
A fényforrások távolsági lefedését a **K5 Lefedésterv** tartalmazza.

A lámpatestek design terve az **R4 padok részletterve** című tervlap foglalja magába.

Pad

Az átfogó kertépítészeti koncepció megalkotása előtt egyik célként az ülőfelületek biztosítását tűztem ki. Jelenleg rendkívül kevés pad található a kerten belül – ezt bizonyítja az is, hogy az Óbudai Gimnázium diákjait csak a Fő tér padjainál lehet látni – bent a kastélyudvarban nem. A tervezési alapelveknél már ezt korábban is említettem: például Terebessy László egyik alkotása népszerű volt a fiatalok körében.

A parki kialakításhoz elengedhetetlen több ülőfelületet létrehozni: az egyedi tervezésű padok esetében is Kassák Lajos munkássága volt a mérvadó formai alap – a MA folyóirat adta az inspirációt.

57. ábra A padok formatervezésének alapja a MA folyóirat borítója

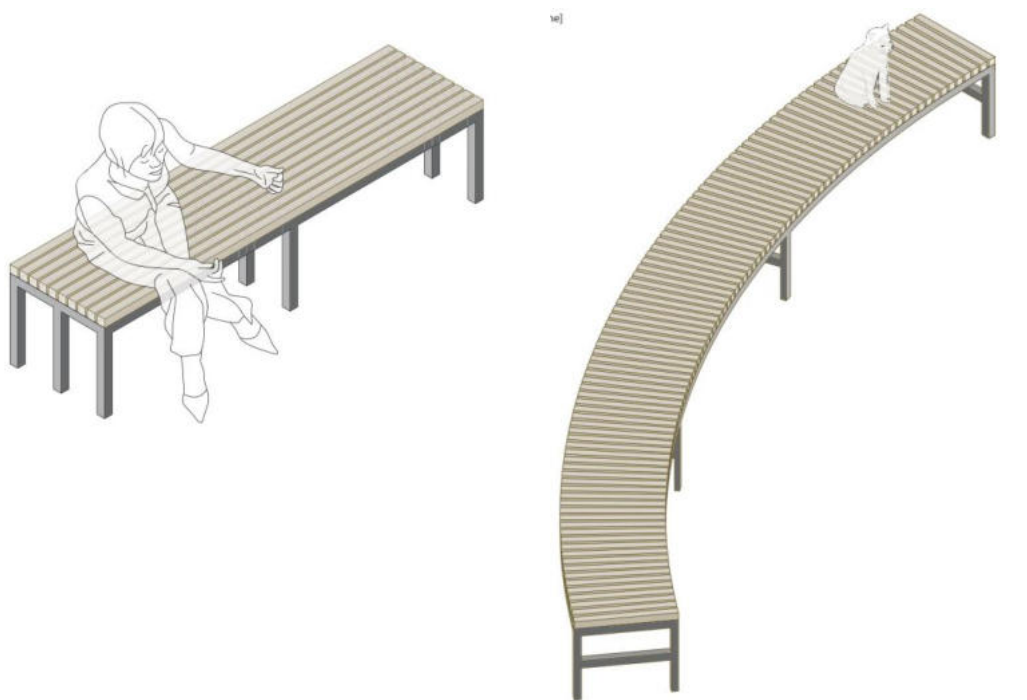
A padok anyaghasználatát a következő táblázatok tartalmazzák:

M formájú egyenes pad

20 fm 4x4 vörösfenyő stafni (10 db 2 méter hosszú) – E013 taupe árnyalatban Rubiomonocoat felületkezeléssel
15 fm 40x40x3 mm zártszelvény – RAL 7016 antracit árnyalatú zománcfesték felületkezeléssel
30 db csavar

A formájú íves pad

45,5 fm 4x4 vörösfenyő stafni (91 db 0,5 méter hosszú) – E013 taupe árnyalatban Rubiomonocoat felületkezeléssel
18 fm 40x40x3 mm zártszelvény – RAL 7016 antracit árnyalatú zománCFesték felületkezeléssel
182 db csavar

58. ábra A két pad axonometrikus látványa – saját szerkesztésű illusztrációk

7. ÖSSZEFOGLALÁS

Néhány gondolatban össze szeretném foglalni a tapasztalataimat – ezzel zárnám a diplomaterveimet. Úgy gondolom, hogy egy nagy kihívás volt számomra ennek a kertnek a megtervezése, viszont rengeteg olyan kérdéssel nézhettem szembe, melyekkel ezelőtt eddig sose. Leginkább úgy gondolok a tervezési folyamatokra, mint magára az alkotásra: végre úgy érzem, kreatív energiáimat teljes mértékben összpontosítani tudtam ebben a témában.

8. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Első körben az F szakirányos csoporttársaimnak szeretnék köszönetet mondani – Vivi, Boró, Emőke és Dorka: köszönöm, hogy végig kísértük egymást ezen az úton, eléggé döcögős volt, de végre sikerült (még ha sokszor azt éreztük, lehetetlen végig csinálni.) Nagy Dávidnak is köszönettel tartozom, hiszen az ötlete nélkül diplomatémám se lenne a mai napig. Herczeg Áginak – évek óta tanítóm és példaképem, miatta érzem azt, hogy érdemes előre haladni – köszönöm nektek.

9. IRODALOMJEGYZÉK

Internetes források:

INT-01: a „műemlék” fogalma (3. § 2. pont vagy korábbi változata) - 1997. évi LIV. törvény a kulturális örökség védelméről

INT-02: <https://giverny.org/gardens/fcm/visitgb.htm>

INT-03: <https://www.huntmuseum.com/visit/museum-in-a-garden/>

INT-04: <https://skanzen.hu/hu/jo-tudni/a-skanzenrol/tortenelem>

INT-05: <https://ligetbudapest.hu/varosligeti-programok/magyarország-365-kiallitas>

INT-06:

http://www.savariamuseum.hu/Aktualis/Hirek/A_szombathelyi_muzeumpark.html

INT-07: <https://almadiszoborpark.eu/hu/szobrok/kezfogas-europa-szoborpark>

INT-08: <https://welovebudapest.com/cikk/2023/08/04/latnivalok-es-kultura-romai-kori-emlekek-obuda-aquincum-marcus-15-ter>

INT-09: <https://www.aquincum.hu/a-muzeumrol/budapest-romai-emlekei/hercules-villa/>

INT-10: <https://varmuzeum.hu/obudai-szent-peter-templom/>

INT-11: https://www.kollergaleria.hu/artist/n/somogyi_jozsef-1181-hu

INT-12: <https://www.darabanth.com/hu/auction/420.0/Mutargy-papirregiseg-egyeb/Plakat~1500003/1981-lpamuveszeti-Vasar-Obudan-plakat-feltekerve-kisebb-szakadasokkal-gyurodesekkel~112660197/>

INT-13: <https://pedarch.com/sansui-mountains-and-water-in-japanese-gardens/>

INT-14: <https://mnm.hu/hu/cikk/muzeumkert-tortenete-fak-lombja-alol>

INT-15: <https://etretatgarden.fr/en/history>

INT-16: <https://www.inselhombroich.de/de/museum>
INT-17: <https://middelheimmuseum.be/en/page/art-park>
INT-18: https://www.serralves.pt/en/institucional-serralves/parque_apresentacao/
INT-19: <https://www.jupiterartland.org/landscape/>
INT-20: <https://www.artpress.com/2020/07/27/domaine-de-chaumont-sur-loire-rencontre/>
INT-21: <https://www.tate.org.uk/about-us/projects/studios-barbara-hepworth-museum-restoration-preservation>
INT-22: https://www.bbg.org/article/an_annual_border_in_mondrians_style
INT-23: <https://garden-design-courses.co.uk/john-brookes/>
INT-24: <https://obuda.hu/ugyintezes/fas-szaru-novenyek-vedelmevel-kapcsolatos-eljaras/>
INT-25: <https://kerti-csap.arukereso.hu/eichenwald/ideal-kerti-csap-l-alaku-kerekített-40-mm-fenyezett-rozsdamentes-acebol-p445153668/>
INT-26: <https://www.neumeister.com/en/artwork-search/artwork-database/ergebnis/116-192/Victor-Vasarely/>
INT-27: https://www.plazzart.com/en_JP/buy/contemporary-art/victor-vasarely-kinetique-2-circa-1965-serigraph-signed-in-pencil-505721
INT-28: <https://www.kozterkep.hu/828/jel-szobor>
INT-29: <https://norlys.com/en/products,8,Rena>

Írott források:

Johnstone, Lesley (ed.) (2007): *Hybrids: Reshaping The Contemporary Garden in Métis*, Canada, ISBN 978-1-894965-70-5.

III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Kerületi Építési Szabályzata (normaszöveg)

Csemez Attila, Lorberer Árpád, Molnár Margit (1998): *Mesél Óbuda földje: Óbuda-Békásmegyer természeti-táji értékei*. Guckler Károly Természetvédelmi Alapítvány, Budapest, 144. o

Budapest Régiségei 23. (1973) / TANULMÁNYOK / Bertalan Vilmosné: Adatok Óbuda középkori helyrajzához 99-112. o

Budapest folyóirat 1945-2021 / Budapest, 1976. 14. évfolyam) / 3. szám március / Gál

Éva: Az eltűnt Óbuda

Óbudai Múzeum

Gréczi Emőke: Hogyan lett kulturális központ a komáromi várkapitány birtoka? – Óbuda „Kis Múzeumnegyede” a Zichy-kastélyban

Gál Éva: Az óbudai Zichy-kastély

Fatsar Kristóf: Magyarországi Barokk Kertművészet

Endrei Walter: Textiltörténeti múzeum lehetőségei – Óbudán (Budapest folyóirat 1945-2021 / Budapest, 1968. (6. évfolyam) / 12. szám december)

Tanulmányok Budapest Múltjából 21. (1979) / Gál Éva: Óbuda helyrajza a hódoltság végétől a XIX. század közepéig – 133. o.

Studia Comitatus / Tyekvicska Árpád (szerk.): A Ferenczy Múzeumi Centrum Évkönyve 2015 – Studia Comitatus 34., Új Folyam, 2. (Szentendre, 2016) /

Tanulmányok Pest megye történetéből / Péterffy Gergely: A szentendrei helyi érdekű vasút vázlatos története

Lánchíd füzetek / Zsámboki Gábor: Acélszerkezetű közúti hidak építése hazánkban 1945-1969 között (Lánchíd füzetek 3., 2007) / Az Óbudai Árpád híd építése

Szolnok Megyei Néplap, 1977. március 2. 51. szám

Budapest folyóirat 1945-2021 / Budapest, 2011. (34.évfolyam) / 9. szám szeptember / HELY-TÖRTÉNET – Aradi Péter: A blogoló közgyűjtemény 366-367. oldal

Műemlékvédelem 1983 / Lipták Irén: Az óbudai V. Zichy-kastély helyreállítása

A Petőfi Irodalmi Múzeum könyvei / Botka Ferenc (szerk.) / „Kincsek és kincs-tárak” / Csaplár Ferenc: A Kassák Múzeum

Magyar Hírlap XIV. 1981. X. 28. szerda 253. sz. 6. p.

Esti Hírlap 1985 / Münz András: Zichyek kastélyának szép jövőt szánnak

Kaises Anna: Vasarely-múzeum az óbudai Zichy-kastélyban

Barbara C. Matilsky: Fragile Ecologies

Il ciclo dei Mesi di Torre Aquila a Trento – Museo Provinciale D’Arte, ISBN 88-7702-

015-6

A guide to the Louvre, 2023 Graphius nyomda Belgium; ISBN: (Louvre) 2-35031-013-3

Lucia Impelluso: Gardens in Art, English translation: J. Paul Getty Trust, 2007. ISBN 978-089236-885-3;

Sophie Bowness, Barbara Hepworth: The Sculptor in the Studio (Tate Publishing, 2011

Miranda Philips and Chris Stephens, Barbara Hepworth Sculpture Garden, St Ives (Tate Publishing, 2002.)

John Brookes: Room Outside

John Brookes Garden design workbook

John Brookes, A Landscape Legacy (London: Pimpernel Press, 2018)

Némedi Boglárka Anna: A japán sétakertek látványkapcsolatai (2023)

10. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: a tervezési terület elhelyezkedéséről, megközelíthetőségéről és a találkozási/tartózkodási csomópontokról, áramlási irányokról (saját szerkesztésű ábrák)	11
2. ábra: Az épületegyüttes használói (saját szerkesztésű ábra)	12
3. ábra: A tervezési területet érintő környező funkciók (saját szerkesztésű ábra)	13
4. ábra: Tervezési terület a helyi szabályozási tervben	13
5. ábra: A prépostsági templom középkori ábrázolása (bal) Óbuda Belső területének térképe a középkori lelőhelyekkel (közép) A prépostsági templom alaprajza (jobb)	16
6. ábra Laktanya utca a Hajógyár utca felől nézve - szemben a Zichy kastély (fortepan_79155_Berkó Pál_1954).....	20
7. ábra Laktanya utca a háttérben a Zichy-kastély főépülete (fortepan_79156_Berkó Pál_1954)	20
8. ábra ÉVM filmje – az Óbudai Múzeum állandó kiállításán (Saját kép).....	20
9. ábra Történeti áttekintés – saját szerkesztésű ábra.....	23

10. ábra Terepbejárásokon készült fényképek a kerti szobrokról	24
11. ábra Terepbejárásokon készült fényképek a burkolat típusokról	25
12. ábra Terepbejárásokon készült fényképek a kerti berendezésekről	25
13. ábra Terepbejárások alatt készült fényképek a faállományról.....	26
14. ábra Probléma és értéktérkép (saját szerkesztésű ábra)	28
15. ábra Altamira barlangrajzok, Spanyolország – i.e. 15.000 -10.000	34
16. ábra Winged beings worshipping the sacred tree – i.e. 885-860.....	34
17. ábra Fresco from The House of the Golden Bracelet Casa del Bracciale d'Oro, i.sz. 35-45.	34
18. ábra Il ciclo dei Mesi di Torre Aquila a Trento, XIV. század (saját kép)	34
19. ábra Utagawa Hiroshige: Suruga-chou 1856, Ota Memorial Museum of Art – Tokyou	34
20. ábra Caspar David Friedrich: The Tree of Crows, 1822, Louvre - France	34
21. ábra 2 paintings of Babur laying out the gardens, XVI. század, London, Victoria and Albert Museum	35
22. ábra Master of the Maréchal de Brosse, Monastery Garden, 1475 körül; Paris – Bibliothèque de l’Arsenal	35
23. ábra Villa Hadriana (forrás: Pinterest)	36
24. ábra Villa Tiepolo Passi – saját kép.....	36
25. ábra Szabadtéri alkotások a történelmi kertekben (saját szerkesztésű ábra – képek forrása Pinterest).....	39
26. ábra Barbara Hepworth: Twelve Lithographs, 1969.....	41
27. ábra Trewyn Studio napjainkban (forrás: Pinterest).....	41
28. ábra Barbara a Kertjében (forrás: Sophie Bowness, Barbara Hepworth: The Sculptor in the Studio).....	41
29. ábra Piet Mondrian: Composition A, 1923	42
30. ábra Wayken Shaw növénykiültetési terve	42
31. ábra A megvalósult virágágy.....	42
32. ábra Piet Mondrian: Composition with Large Red Plane, Yellow, Black, Gray, and Blue, 1921	44
33. ábra John Brookes kerttervének egy részlete, 1964	44
34. ábra A megvalósult kert	44

35. ábra Múzeumok éjszakája 2014-ben (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése)	45
36. ábra 1967: A kastély előtt gyerekek játszanak (forrás: Fortepan Bojár Sándor)..	46
37. ábra 2011: Fiatalok gyűlnek a kavics formájú Terebessy szobor köré bal oldalt (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése)	46
38. ábra Elmozdulás – Ladjánszki Márta (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése, fotós: Orbán György	47
39. ábra Hirdetőkártya a Tánc Mindenkinek szabadtéri táncórákhoz - 2012 augusztus (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése)	47
40. ábra 2014: Kaszás Tamás installációjának kivitelezése (bal) és végleges formája (jobb) (forrás: Kassák Múzeum gyűjtése, fotós: Orbán György és Sulyok Miklós) ...	47
41. ábra Az alaprajz formai összetétele Kassák Lajos munkáit felhasználva.....	49
42. ábra Funkcióséma ábrája (saját szerkesztés).....	51
43. ábra a növényfoltokat inspiráló Kassák Lajos képarcitektúrák	53
44. ábra Néhány példa a tervezett évelőkre és cserjékre (forrás: Pinterest)	54
45. ábra Eichenwald Ideal Kerti csap, L-alakú, kerekített, 40 mm, fényezett rozsdamentes acélból	54
46. ábra Victor Vasarely: Sigle omlympique / variante „verte – rouge”, 1972.....	56
47. ábra Victor Vasarely: Kinétique, 1965	56
48. ábra Victor Vasarely: Jel-szobor (Pécs), 1977	56
49. ábra Fő tér 2. – Esernyős Óbudai Kulturális és Sport Nonprofit Kft belső kertje (forrás: Google Street View)	57
50. ábra díszítő faveremrács alapozásának látványa (saját készítésű ábra).....	57
51. ábra Burkolati minőségek és színek előképei (forrás: Pinterest).....	58
52. ábra Kassák Lajos Equilibrium formatervezés	61
53. ábra Díszmedence axonometrikus látványa (saját szerkesztésű ábra).....	61
54. ábra Talajba süllyeszthető lámpatest	62
55. ábra Elektromos berendezések rögzítése a kert fáin (saját kép – 2025. február)	62
56. ábra Lámpatestek formatervezésének inspirációi – és a tervezett látvány (saját készítésű ábra Kassák Lajos Képarcitektúra c. sorozatával).....	63
57. ábra A padok formatervezésének alapja a MA folyóirat borítjója	64
58. ábra A két pad axonometrikus látványa – saját szerkesztésű illusztrációk	65

11. MELLÉKLETEK

11. MELLÉKLETEK

1. Melléklet - 1997. évi LIV. a műemlékvédelemről szóló törvényben a 14. paragrafus szerinti műemléki védeltséget élvező múzeumok

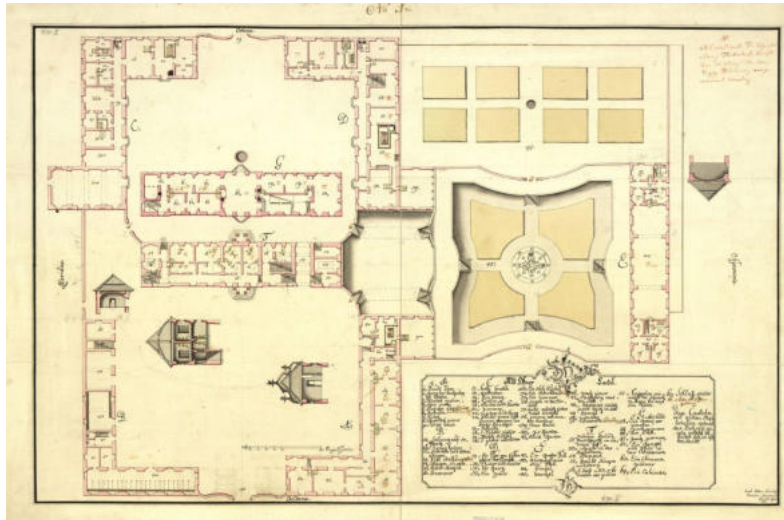
Cím	Név	Kert (van/nincs) – saját gyűjtés
Anna u. 1. (Tárnok u. 18.)	Lakóház (Patikamúzeum)	nincs
Apród u. 1-3.	Semmelweis Ignác szülőháza (Orvostörténeti Múzeum)	belső udvar (nem témához rendelt kert)
Kapisztrán tér 2,3,4	Nándor laktanya, Hadtörténeti Intézet és Múzeum (bezárt)	
Táncsics Mihály u. 7.	Erdődy-palota, Zenetudományi Intézet és Zenetörténeti Múzeum	belső udvar, érdekes burkolat architektúra
Bem J. u. 20. (II. kerület)	volt Ganz törzsgyár (múzeum) – Ganz Ábrahám Öntödei gyűjtemény	van, szoborpark (öntött szobrok – tematikus)
Szentendrei út (III. kerület)	Aquincum múzeum római polgárváros romegyüttese (múzeum)	<u>KERT</u> múzeum/MÚZEUMkert?
Hercules villa - Meggyfa u. (III. kerület)	római ház maradványai (múzeum)	van kert
Károlyi M. u. 16. (V. kerület)	Károlyi-palota (Petőfi Irodalmi Múzeum) és Károlyi kert	múzeumkert
Kossuth Lajos tér 12. (V. kerület)	volt Kúria (Néprajzi Múzeum)	belső udvar
Múzeum krt. 14-16. (VIII. k.)	Magyar Nemzeti Múzeum	múzeumkert
Üllői út 33-37. (IX. k)	Iparművészeti Múzeum	van (inkább belső)
Hősök tere műemléki együttese (XIV. k)	Szépművészeti Múzeum	előkert (oldalkerti részek)
Városliget (XIV. k)	Vajdahunyad vára, Magyar Mezőgazdasági Múzeum	van kert, különleges helyzet
Csókássy Pál u. 11-13. (XXII. k)	Rudnyánszky-kastély (Nagytétényi Kastélymúzeum) együttese és parkja	kastélykert
Lajosmizse, Alsóbene 225. (Bács-Kiskun megye)	tanyamúzeum	van – tanya bemutatás
Pácin, Kossuth-kert (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	Mágochy–Alaghy–Sennyei-kastély és parkja (múzeum)	kastélykert
GYŐR, Széchenyi tér 5.	volt Apátúr-ház (múzeum) Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum	van belső udvar
Nagycenk	Széchenyi Emlékmúzeum	
SOPRON, Fő tér 6.	Fabricius-ház (múzeum)	belső kert – múzeumnegyed szabadtere
SOPRON, Fő tér 7.	Tábornokház (múzeum) Győri Püspök kastély, helytörténeti gyűjtemény	
SOPRON, Fő tér 8.	Storno-ház (múzeum)	
SOPRON, Templom u. 2-4.	Esterházy-palota (múzeum)	

SOPRON, Új u. 11.	zsinagóga (múzeum)	
SOPRON, Új u. 22–24.	zsinagóga (múzeum)	
SZANY, Kossuth u. 2., 4., 6.	volt püspöki kastélyegyüttes és parkja (múzeum)	inkább kastélykert jellegű
DEBRECEN, Déri tér 1.	Déri Múzeum	MÚZEUMPARK
HORTOBÁGY, Petőfi tér	Egykori szekérállás (Pásztormúzeum)	van kert
NAGYKEREKI, Bocskai tér	Bocskai vár (múzeum)	van kert
PARÁD, Sziget u. 8.	falumúzeum	
HOLLÓKÓ, Kossuth u. 82.	Palóc Múzeum	
SZÉCSÉNY, Ady E. u. 7.	Forgách-kastély (múzeum), parkja és várkert	
NAGYKÖRÖS, Kecskeméti u. 27/B	Halász–Tanárky-kúria (múzeum)	
BALATONSZENTGYÖRGY, Irtási dűlő	Csillagvár (múzeum)	
VAJA, Damjanich u. 79.	Vay-kastély (múzeum) és parkja	
DUNAFÖLDVÁR, Rátkay köz 2.	ún. török torony (múzeum és étterem)	
HEGYHÁTSZENTPÉTER, Béke u. 86. és 88.	tájház, műemléki együttese (múzeum)	
SZALAFŐ, Pityerszer u. 1–2., 3. és 13.	népi műemléki együttes, (múzeum)	
BADACSONYTOMAJ, Szegedy Róza u. 137.	Szegedy Róza háza, udvarán présház és vincellérház (múzeum)	
NAGYVÁZSONY, Bercsényi u. 21.	Schumacher-ház (múzeum)	
PÁPA, Március 15. tér 12.	volt Kluge-féle képfestőüzem (múzeum)	
TIHANY, Batthyány u. 18. és 20.	halászcéh-ház és gazdaház (múzeum)	
VÁRPALOTA, Szabadság tér 1.	Thury György egykori vára (múzeum)	
Keszthely, Kastély u. 1	Festetics-kastélyegyüttes és parkja: kastélymúzeum	

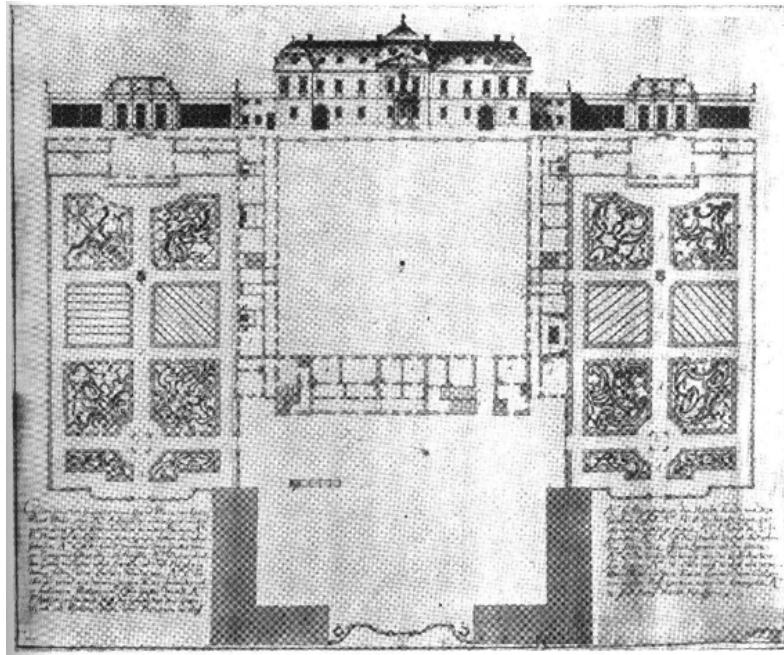
2. Melléklet – ÓBÉSZ építési övezetek paramétere

2. MELLÉKLET		Az építési övezetek és az övezetek paramétereit meghatározó táblázatok													9.	táblázat		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q		
1. területfelhasználási kategória:		ÉPÍTÉSI PARAMÉTEREK													ÉPÜLETSZÁM ÉS LAKÁSSZÁM			
3. VI-M	4. beépítési mód és épület-elhelyezés	a telek legkisebb			a telek legnagyobb					a telek legkisebb			az épület legnagyobb			épület-szám	legnagyobb lakásszám	osztás
		területe	szélessége	mélysége	beépítési mértéke területszám		szintterületi mutatója		parkolási	zöldfelületi arány	épület-magassága	homlokzatmagasság v. épület legmagasabb pontja v. Pmu	hegyoldali / lejtőoldali homlokzatmagasság	telkenként	épületenként			
5. övezetcsoport	B _h	m ²	m	m	m ² /m ²	%	m ² /m ²	%	%	m	m	m	db	db	db	Tn telekterületre		
6. ÉPÍTÉSI ÖVEZET JELE:	T	TSZ	Tem	8% _{TF}	8% _{TA}	SZTM _A	SZTM _P	Z%	Em	Hm v. Ép v. Pmu	H _h /H _h	Ész	Lau/É	Lau/T	-			
7. Vt-M/AI/SZ-1	SZ	3000	-	-	50	100	1 / S 1.5	0.5	10	7.5	-	-	-	-	-			
8. Vt-M/AI/Z-1	Z	700	16	-	80	100	2.5 / S 3	0.5	10	-	Pmu Ka	-	-	-	-			
9. Vt-M/KA-1	Ka	-	-	-	80 / F 100	100	2 / S 2.5	0.5	10	-	Pmu Ka	-	-	-	-			
10. Vt-M/KA-2	Ka	-	-	-	80 / F 100	100	2.5 / S 3	0.5	10	-	Pmu Ka	-	-	-	-			
11. Vt-M/KA-3	Ka	-	-	-	80 / F 100	100	2.5 / S 3	0.5	10	-	Pmu Ka	-	-	-	-			
12. Vt-M/SZ-Ksz1	SZ	5000	18	-	60	80 / S 100	5.5 / KH 0.5	2	10	36	Ép 36	-	-	-	-			
13. Vt-M/SZ-P	SZ	7000	-	-	100	100	3	1.5	-	12.5	-	-	-	-	-			
14. Vt-M/Te	Ka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
15. Vt-M/TU-1	U	-	-	-	-	-	1	-	-	33.5	-	-	-	-	-			
16. Vt-M/U-1	U	500	12	-	80	100	2 / S 2.5	1	10	8.5	-	-	-	-	-			
17. Vt-M/U-2	U	800	18	-	80	100	3.5 / S 4	1	10	19	-	-	-	-	-			
18. Vt-M/Z-1	Z	800	18	-	80 / F 100	100	3.5 / S 4	1	10	-	Pmu Ka	-	-	-	-			
19. Vt-M/Z-2	Z	700	-	-	80 / F 100	100	2.5 / S 3	1	10	-	Pmu Ka	-	-	-	-			
20. Vt-M/Z-TT1	Z	2000	-	-	80	100	2 / S 2.5	1	15	-	-	-	-	-	-			
21. Vt-M/Z-TT2	Z	2000	-	-	80	100	3.5 / S 4	1	15	19	-	-	-	-	-			
22. Vt-M/Z-TT3	Z	1000	0	-	60	80	4.5 / KH 0.25 / E 0.25	1.25	15	36	Ép 36	-	-	-	-			

3. Melléklet – archív térképek, alaprajzok

Gföller Jakab 1774-es felmérése (forrás: Óbudai Múzeum)

Kastély kertének tervrajza – 1746 (Bebo Károly és Jager Henrik)

Első Katonai felmérés
(arcanum)

Budapest (1810-20) Pest-
Buda és környékének
katonai célú várostérképe
(arcanum)

1819-1869: Második
katonai felmérés
(arcanum)

1823: Budapest (arcanum)

1830: Budapest (arcanum)

1838: Pest-Buda-Óbuda
áttekintő arvíztérképe
(arcanum)

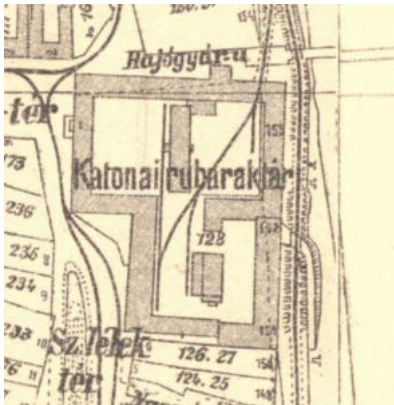
1874-76: Óbuda kataszteri felmérése utólagos bejegyzésekkel (arcanum)

1878: Budapest méter rendszerben készült kataszteri jellegű térképe (arcanum)

18821: Budapest topográfiai térképsorozata

1895: Budapest közigazgatási térképsorozata (arcanum)

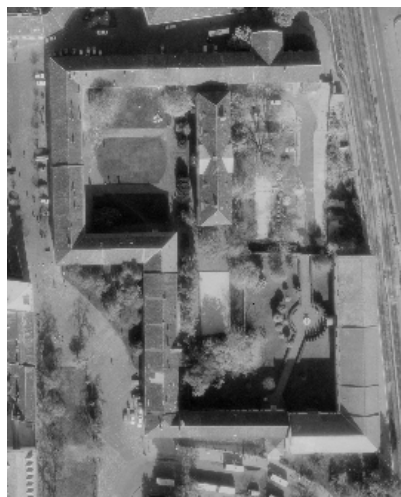
1944: légifotó (arcanum)

1944-1986: Budapest nagy méretarányú kerületi térképsorozata

1977: légifotó (fentrol.hu)

1996: légifotó (fentrol.hu)

2025: légi felvétel (Google Earth Pro)

4. Melléklet: archív képek gyűjteménye

1960 körül: a középrizalit (Óbudai Múzeum Fotótár)

26. ábra. Az óbudai Zichy-kastély keleti homlokzatának részlete.
XVIII. század.

A nyugati homlokzat a 18. század körül (hungaricana)

1980 körül a Zichy kert (Kassák Múzeum adatszolgáltatás)

A Zichy-kastély homlokzata 1962-ben Horler Miklós: Budapest műemlékei 2. (Budapest, 1962) 345. o.

A kastély homlokzatának helyreállítása közben (Magyar Építőipar 1987)

A Zichy-kastély homlokzata 1987-ben
<https://kassakmuzeum.hu/hu/hirek/hirek/selyemper>

a kastély kertjében ma hangversenyeket tartanak (Tolna megyei Népújság 1982)

Helyreállított nyugati homlokzat (Műemlékvédelem 1983)

A kastély nyugati homlokzata a 20. század elején (Museumcafe cikk – Gréczi Emőke)

Óbuda képeslap (Óbudai Múzeum gyűjteménye)

5. Melléklet – Fakataszter_2013.

sorszám	latin név	magyar név	magasság	többtörzű	elágazás magassága	törzs- magasság	törzs- átmérő	lombkorona átmérő	állapot	megtartandó	koncepcióba illeszthető
001	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	15	x	x	1,6	80	13	5	x	
002	Cydonia oblonga	Birsalma	5	2	0	1,6	30	7	3		
003	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	15	2	1	1,8	45	13	5	x	
004	Taxus Baccata	Tiszafa	6,00	2,00	0,00	0,00	0	5,00	3,00		
005	Morus Alba	Fehér eperfa	2,5	x	x	1	40	8x4	3		x
006	Taxus Baccata	Tiszafa	8	x	x	1,7	25	5	3		
007	Taxus Baccata	Tiszafa	8	2	0,5	1,6	20	6	4		
008	Taxus Baccata	Tiszafa	8	2	0,5	2,2	30	7	4		
009	Taxus Baccata	Tiszafa	8	3	0,5	1,9	20	7	4		
010	Taxus Baccata	Tiszafa	7	3	0,5	1,9	15	7	4		
011	Taxus Baccata	Tiszafa	7	5	0,5	1,9	20	6	4		
012	Malus domestica	Almafa	5	2	0	1,8	30	7	2		
014	Taxus Baccata	Tiszafa	6	3	0	2,1	15	5	5		
015	Betula pendula	Közönséges nyír	12	x	x	3,6	40	7	5		
016	Betula pendula	Közönséges nyír	16	2	0	1,9	45	7	5		
017	Betula pendula	Közönséges nyír	15	x	x	2,3	40	7	5		
018	Betula pendula	Közönséges nyír	16	x	x	2,7	40	6	5		
019	Pinus Nigra	Feketefenyő	9	x	x	4	15	3	3		
020	Pinus Nigra	Feketefenyő	10	x	x	3,2	25	5	3		
021	Fraxinus excelsior	Magas kőris	15	x	x	2	45	11	3		
022	Morus Alba	Fehér eperfa	13	x	x	2,3	55	9	4		
024	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	10	3	0	3,7	30	7	3		
025	Morus Alba	Fehér eperfa	10	2	0,5	2,3	60	9	4		
026	Acer saccharinum	Ezüst juhar	13	x	x	2	60	11	4	x	
027	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	8	x	x	2,3	35	8	4	x	
028	Platanus x hybrida	Közönséges platán	15	x	x	1,5	60	9	3		
029	Fraxinus excelsior	Magas kőris	14	x	x	3,5	40	8	4		x
031	Fraxinus excelsior	Magas kőris	15	x	x	3	45	10	4	x	
032	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	12	x	x	3	25	7	4		x
033	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	12	x	x	3	30	8	3		x
034	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	11	x	x	2	25	5	3		x
035	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	12	x	x	2	35	7	3		x
036	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	12	x	x	2	40	7	3		x
037	Morus Alba	Fehér eperfa	10	2	0,5	1,6	20	7	3		
038	Aesculus hippocastanum	Vadgesztenye	13	x	x	1	100	13	5	x	
039	Aesculus hippocastanum	Vadgesztenye	13	x	x	1	100	16	5	x	
040	Fraxinus ornus	Virágos kőris	12	x	x	2,4	20	5	5		x
041	Morus Alba	Fehér eperfa	11	x	x	1	30	7	3		
043	Acer negundo	Zöld juhar	12	2	1	2,1	30	8	4	x	
045	Acer negundo	Zöld juhar	13	5	0	1,6	40	12	4	x	
046	Fraxinus ornus	Virágos kőris	11	x	x	2,5	30	5	2		
047	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	6	x	x	2,5	10	4	3		
048	Populus canadensis	Kanadai nyár	17	x	x	4	35	6	4		
049	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar	6	x	x	2,1	15	4	2		
050	Populus canadensis	Kanadai nyár	17	2	0	4	50	8	5		
051	Acer platanoides	Korai juhar	9	x	x	3	15	5	5		
052	Populus canadensis	Kanadai nyár	18	x	x	6	45	6	4		
053	Populus canadensis	Kanadai nyár	17	x	x	3	55	8	4		
054	Platanus x hybrida	Közönséges platán	15	x	x	5	55	7	4		
055	Betula pendula	Közönséges nyír	9	x	x	3,8	40	7	4		
056	Betula pendula	Közönséges nyír	11	x	x	4	50	6	4		
057	Taxus Baccata	Tiszafa	5		0,00	0	10	6	5		
058	Chamaecyparis lawsoniana	cupressus	11	2,00	0,50	2,8	25	6	4		
059	Pseudotsuga menziesii	Duglászfenyő	12	x	x	1,2	2025	6	4		
060	Pseudotsuga menziesii	Duglászfenyő	12	x	x	2,3	25	6	3		
061	Pseudotsuga menziesii	Duglászfenyő	11	x	x	1,2	20	4	4		

062	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	4	x	x	0,8	10	2	4		
063	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	6	x	x	0	10	3	4		
066	<i>Thuja orientalis</i>	Keleti Tuja	5	3,00	0,50	0,5	0	1,5	4		
067	<i>Ficus carica</i>	Füge	4		0,00	0	10	5	4		
068	<i>Sorbus intermedia</i>	Svéd berkenye	6	x	x	1,3	20	6	4		
069	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	14	x	x	2,6	50	12	5		
070	<i>Ginkgo biloba</i>	Ginkgo	8	x	x	2	10	4	3		
071	<i>Betula pendula</i>	Közönséges nyír	16	x	x	2,1	55	9	3		
072	<i>Sorbus intermedia</i>	Svéd berkenye	9	x	x	1	30	7	4		
073	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	5	x	x	2,3	25	7	4		
074	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	6	x	x	2,5	15	7	4		
075	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	7	x	x	2,1	25	7	4		
076	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	8	x	x	2,2	20	7	4		
077	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	9	x	x	2,1	20	7	4		
078	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	10	x	x	2,1	15	7	4		
079	<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar	11	x	x	2,4	25	7	4		
080	<i>Tilia cordata</i>	Kislevelű hárs	15	x	x	3,2	65	11	5	x	
081	<i>Betula pendula</i>	Közönséges nyír	16	x	x	1,1	65	8	4		
082	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7	sok	0,00	0	10	1,5	4		
083	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7,5	sok	0,00	0	10	1,5	4		
084	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7,5	sok	0,00	0	10	1,5	4		
085	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7,5	sok	0,00	0	10	1,5	4		
086	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	8	sok	0,00	0	10	1,5	4		
087	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	8	sok	0,00	0	10	1,5	4		
088	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	8	sok	0,00	0	10	1,5	4		
089	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	8	sok	0,00	0	10	1,5	4		
090	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	8	sok	0,00	0	10	1,5	4		
091	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7,5	sok	0,00	0	10	1,5	4		
092	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7	sok	0,00	0	10	1,5	4		
093	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	7	sok	0,00	0	10	1,5	4		
094	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	6,5	sok	0,00	0	10	1,5	4		
095	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	6,5	sok	0,00	0	10	1,5	4		
096	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	6	sok	0,00	0	10	1,5	4		
097	<i>Thuja orientalis</i>	Keleti Tuja	8	sok	0,00	0	10	1,5	5		
098	<i>Thuja occidentalis</i>	Nyugati Tuja	8	sok	0,00	0	25	6	5		

NYILATKOZAT

Némedi Boglárka Anna (név) (hallgató Neptun azonosítója: IC27NF) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2025. november 10.

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: Némedi Boglárka Anna
A Hallgató Neptun kódja: IC27NF
A dolgozat címe: Egy kiállítás képei: az óbudai Zichy-kastélyudvar újragondolása
A megjelenés éve: 2025.
A konzulens intézetének neve: Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025. november 10.

Hallgató aláírása

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Némedi Boglárka Anna
Neptun-kódja:	IC27NF
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☐ BSc/BA ☒ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	
A munka címe:	Egy kiállítás képei: az óbudai Zichy-kastélyudvar újragondolása

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
fordítás, nyelvi korrekció	GPT-5	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet
----------------------	-----------------------------	---	--------------------------------------

	verziója, elérhetősége		bejegyzésének sorszama

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

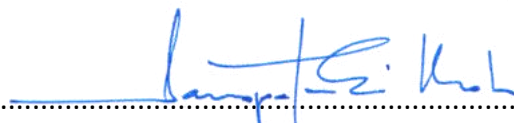
4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

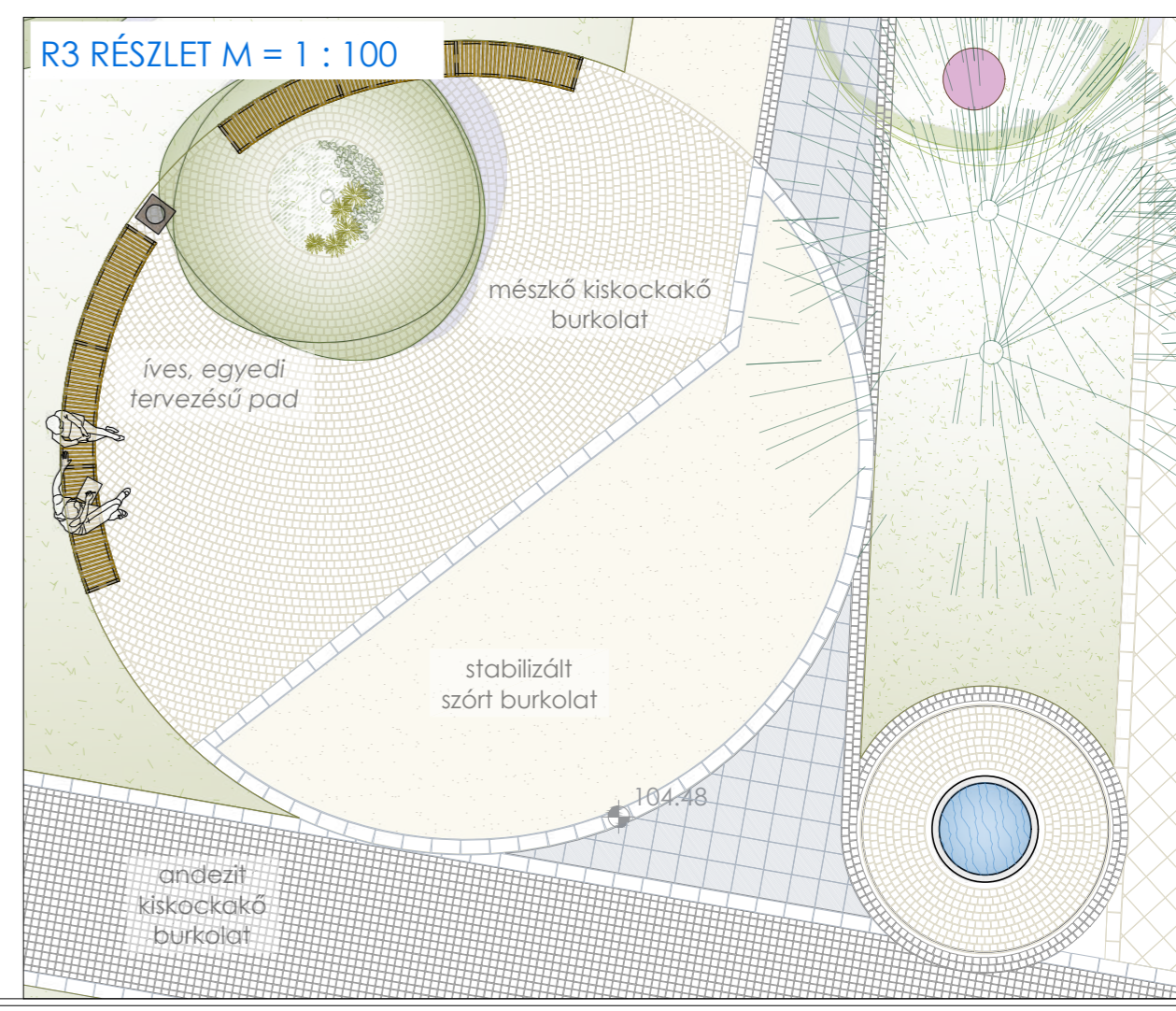
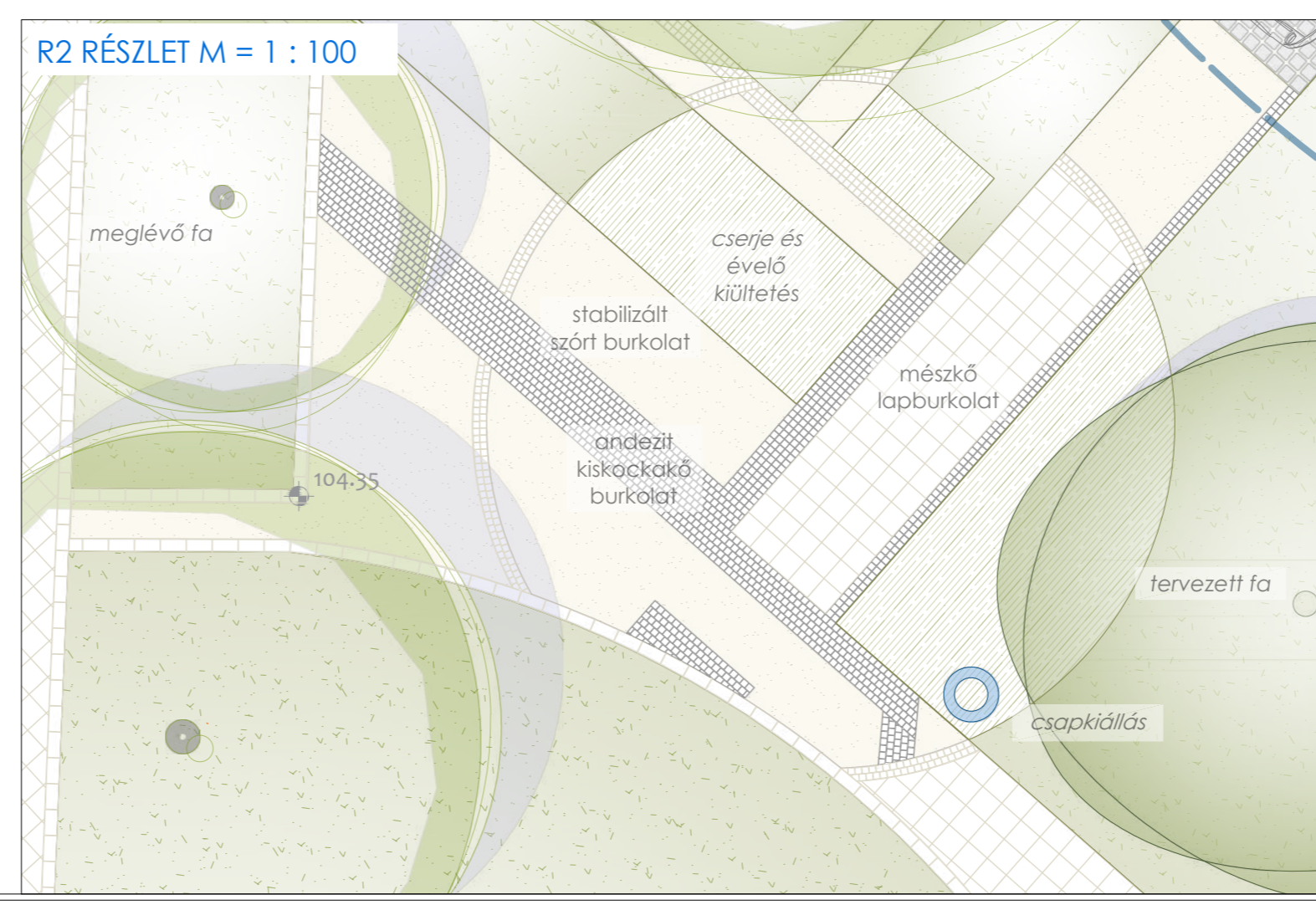
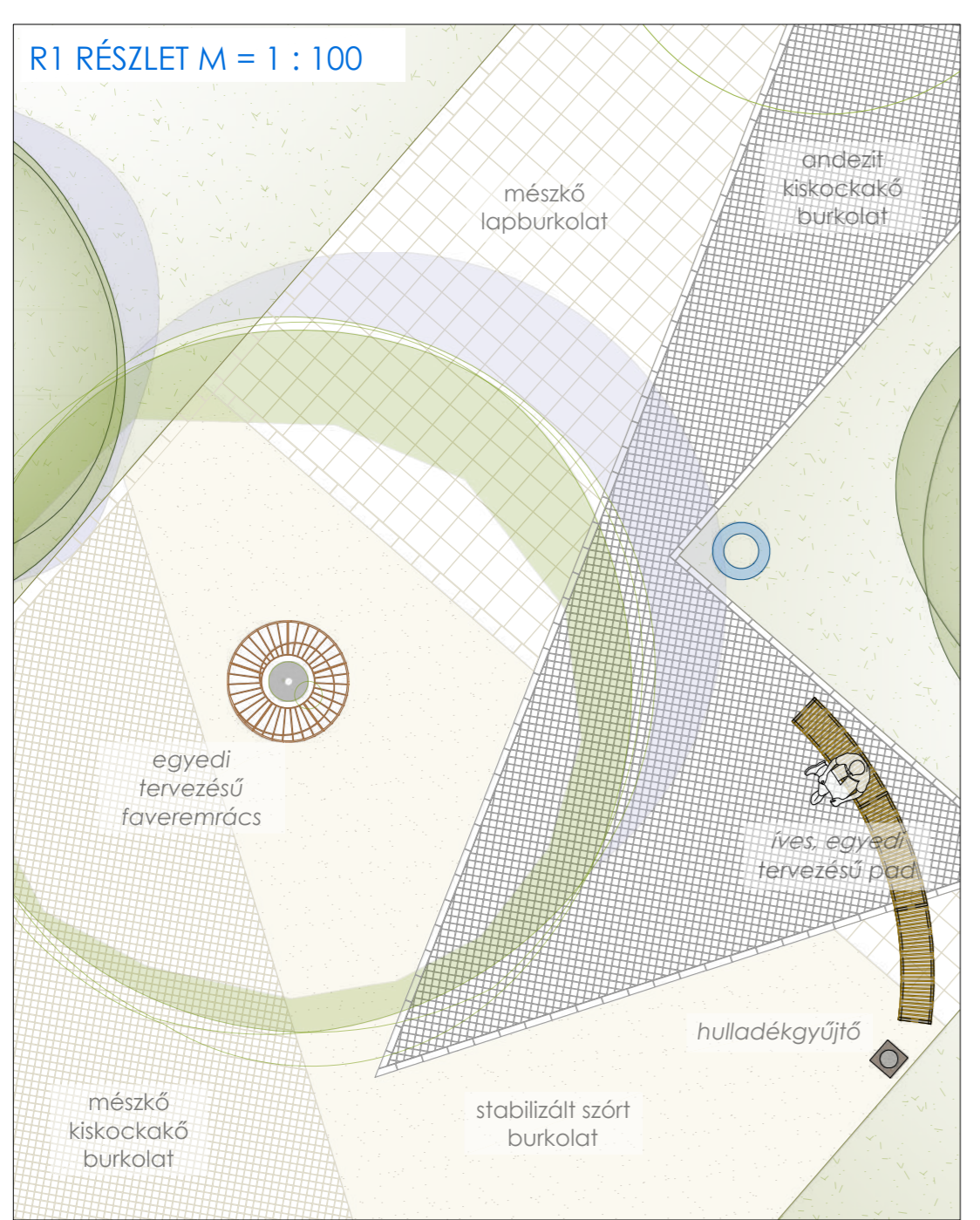
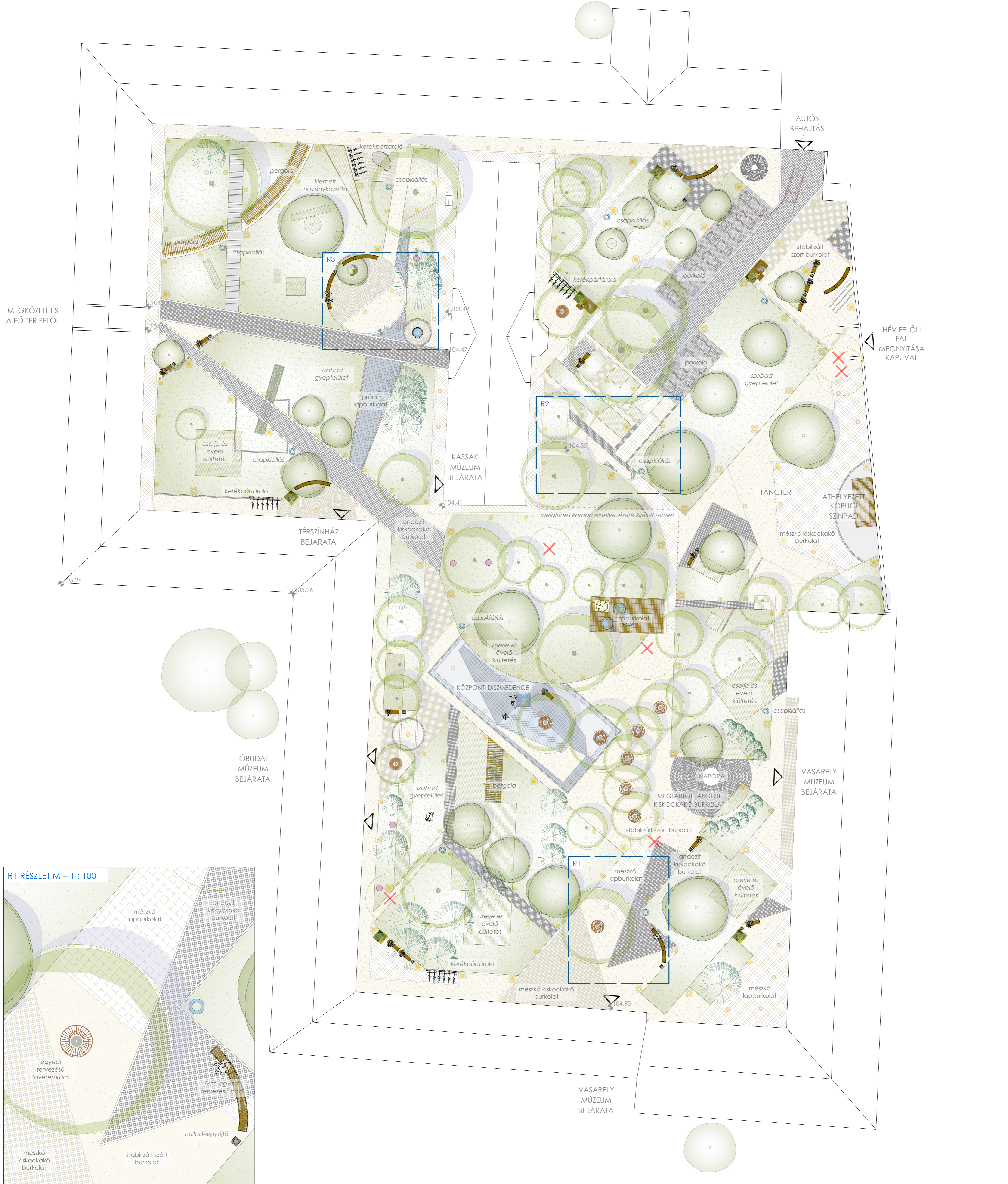
Kelt: Budapest, 2025. november 10.

.....

Hallgató aláírása

.....

Konzulens/Témavezető aláírása

JELMAGYARÁZAT

	megező lombos fa		andezit lapburkolat		megező szobor
	megező örökzöld fa		gránit lapburkolat		csapkiállítás
	tervezett lombos fa		andezit nagykockakó		hulladékgyűjtő
	kivágtott lombos fa		andezit kiskockakó		faveremrác
	gyepfelület		andezit lapburkolat		tervezett világítás
	évező-és cserjefelületek		mész lapburkolat		
			mész kiskockakó		
			stabilizált szór burkolat		
			öntött beton burkolat		

MATE Tervező- és Kertépítési Kft.
 1118 Budapest, Városliget 29-43.
 Tel: +36 1 461 1111
 E-mail: info@mate.hu

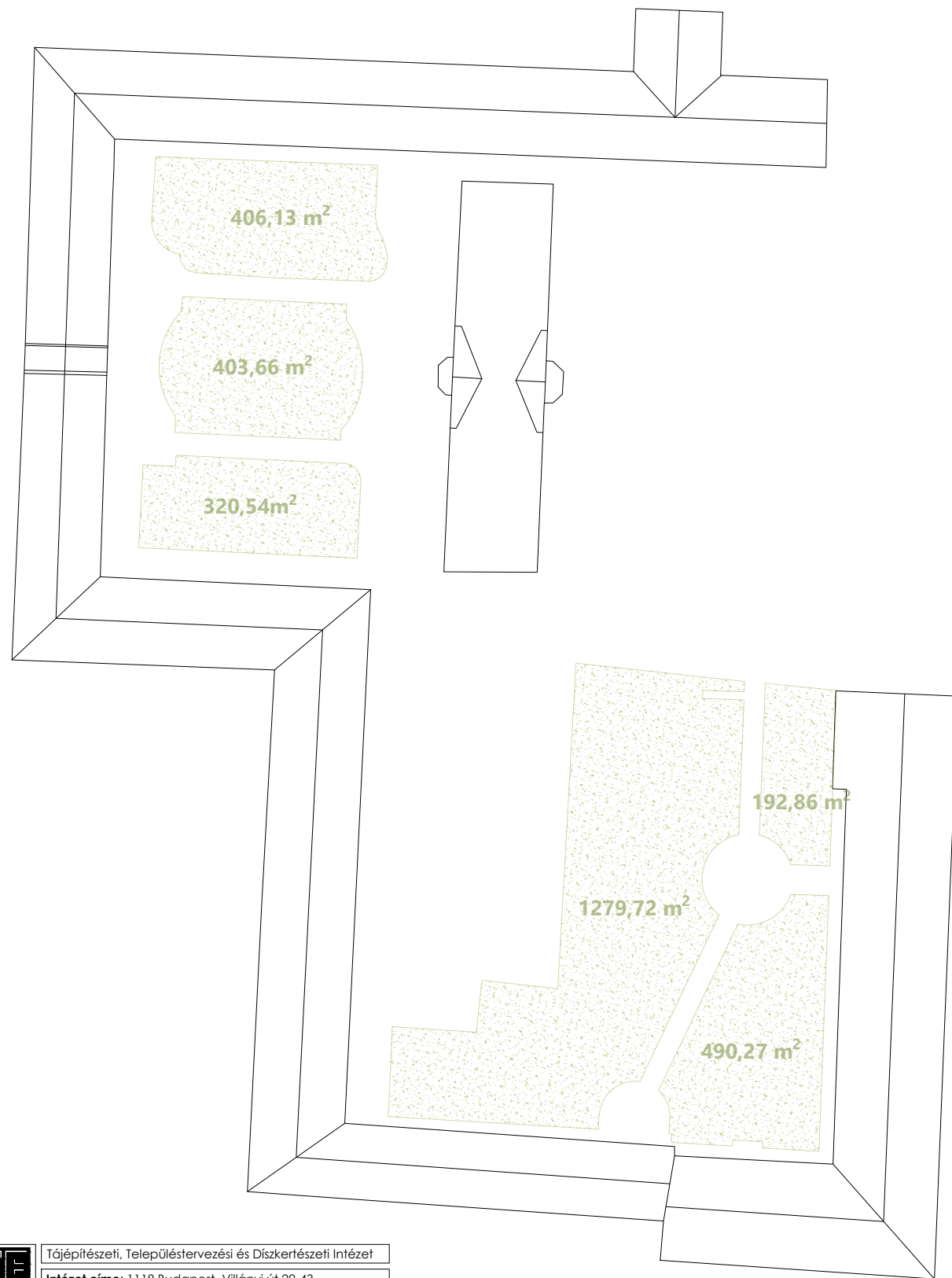
K1 - Kertépítési terv
 2025.11.11.
 M = 1 : 250

Egy kiállítás képei:
 az Óbudai Zichy-kastélyudvar
 újragondolása

Némedi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com
 Dr. Sárospatki Máté

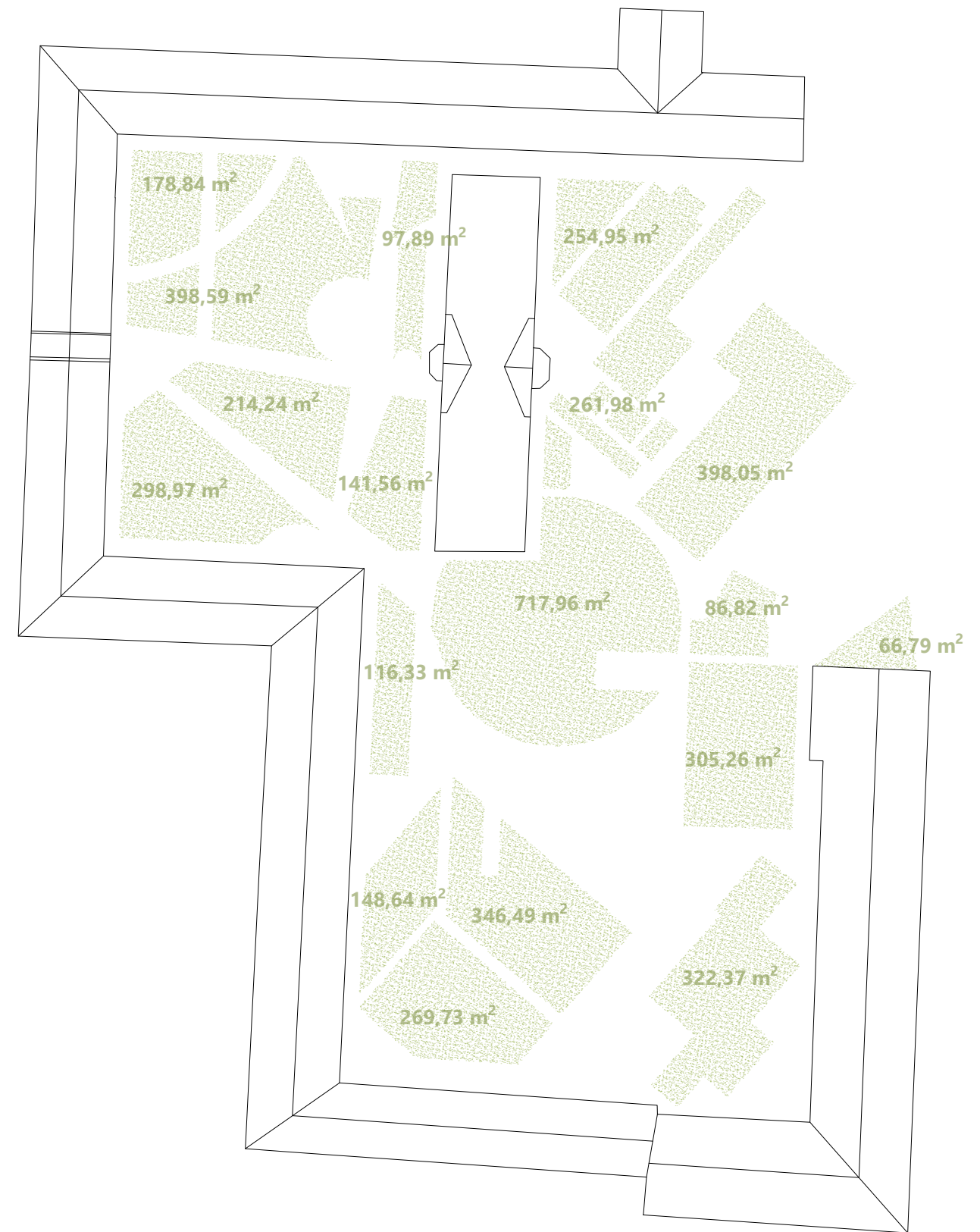
ZÖLDFELÜLETI ARÁNY - JELENLEG

$406,13 \text{ m}^2 + 403,66 \text{ m}^2 + 320,54 \text{ m}^2 + 1279,72 \text{ m}^2 + 192,86 \text{ m}^2 + 490,27 \text{ m}^2$
 $= 3093,18 \text{ m}^2$

ZÖLDFELÜLETI ARÁNY - TERVEZETT

$178,84 \text{ m}^2 + 398,59 \text{ m}^2 + 97,89 \text{ m}^2 + 214,24 \text{ m}^2 + 298,97 \text{ m}^2 + 141,56 \text{ m}^2 + 116,33 \text{ m}^2 + 148,64 \text{ m}^2 + 346,49 \text{ m}^2 + 269,73 \text{ m}^2 + 322,37 \text{ m}^2 + 305,26 \text{ m}^2 + 717,96 \text{ m}^2 + 86,82 \text{ m}^2 + 66,79 \text{ m}^2 + 254,95 \text{ m}^2 + 261,98 \text{ m}^2 + 398,05 \text{ m}^2 + 66,79 \text{ m}^2 + 66,79 \text{ m}^2 + 398,05 \text{ m}^2 + 261,98 \text{ m}^2 + 254,95 \text{ m}^2 = 4625,46 \text{ m}^2$

MATE Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertetési Intézet
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Intézet címe: 1118 Budapest, Villányi út 29-43
Intézetigazgató: Dr. Fekete Albert

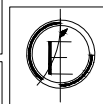
Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék; Tanszékvezető: Dr. Sárospataki Máté

Diplomaterv címe:
**Egy kiállítás képei:
az óbudai Zichy-kastélyudvar
újragondolása**

Tervlap száma és címe:
K3 - Zöldfelületi idomterv

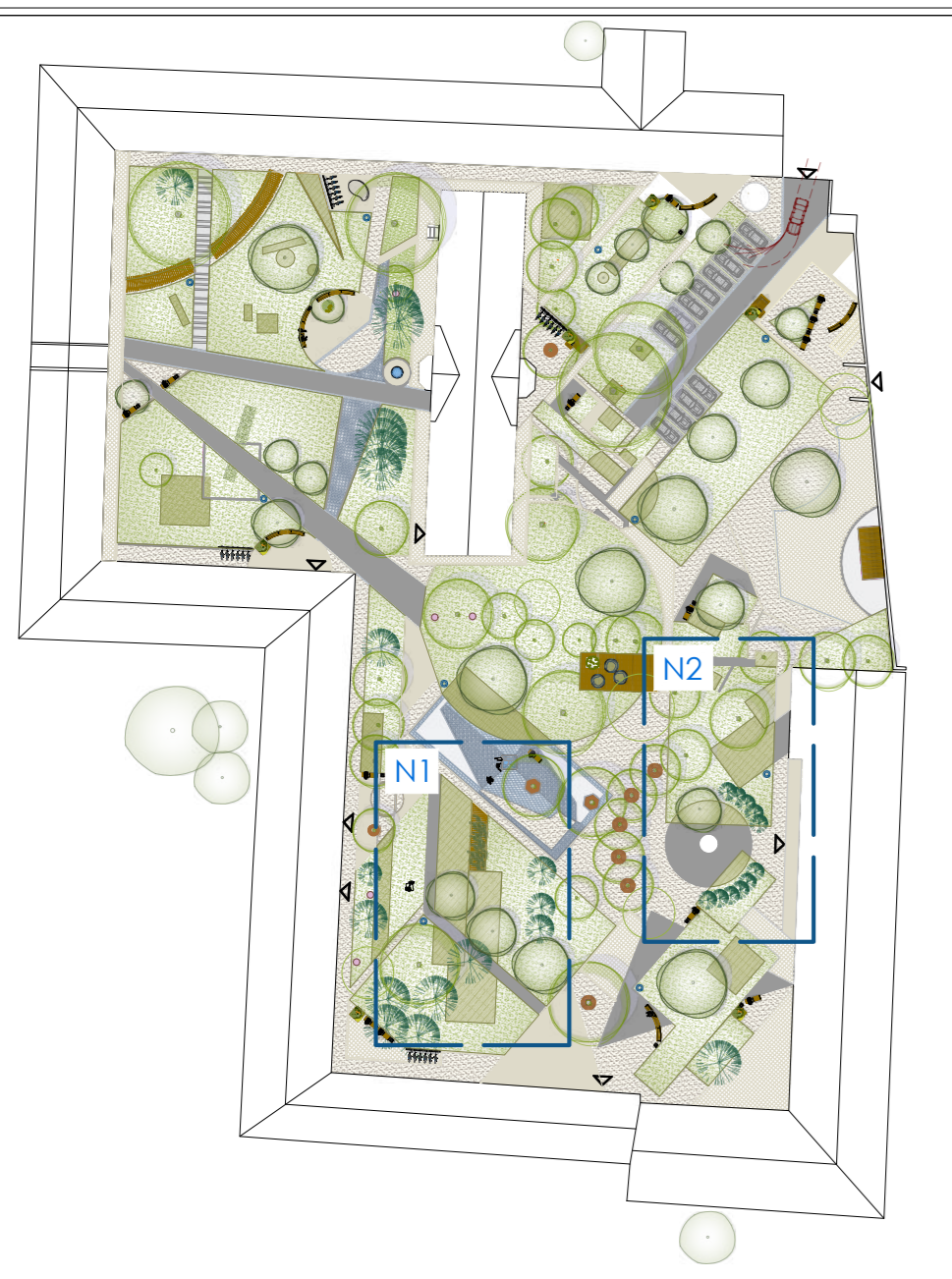
Hallgató és elérhetősége:
Némedi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com

Konzulens:
Dr. Sárospataki Máté

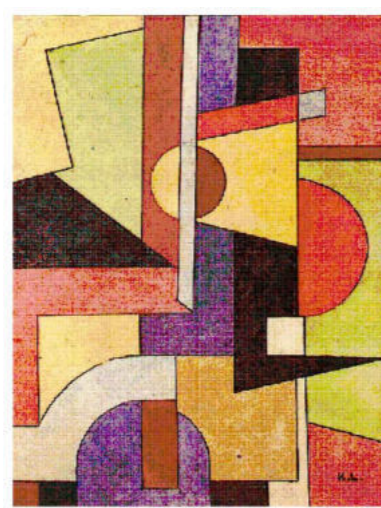
Dátum:
2025.11.11.

Méretarány:
M = 1 : 750

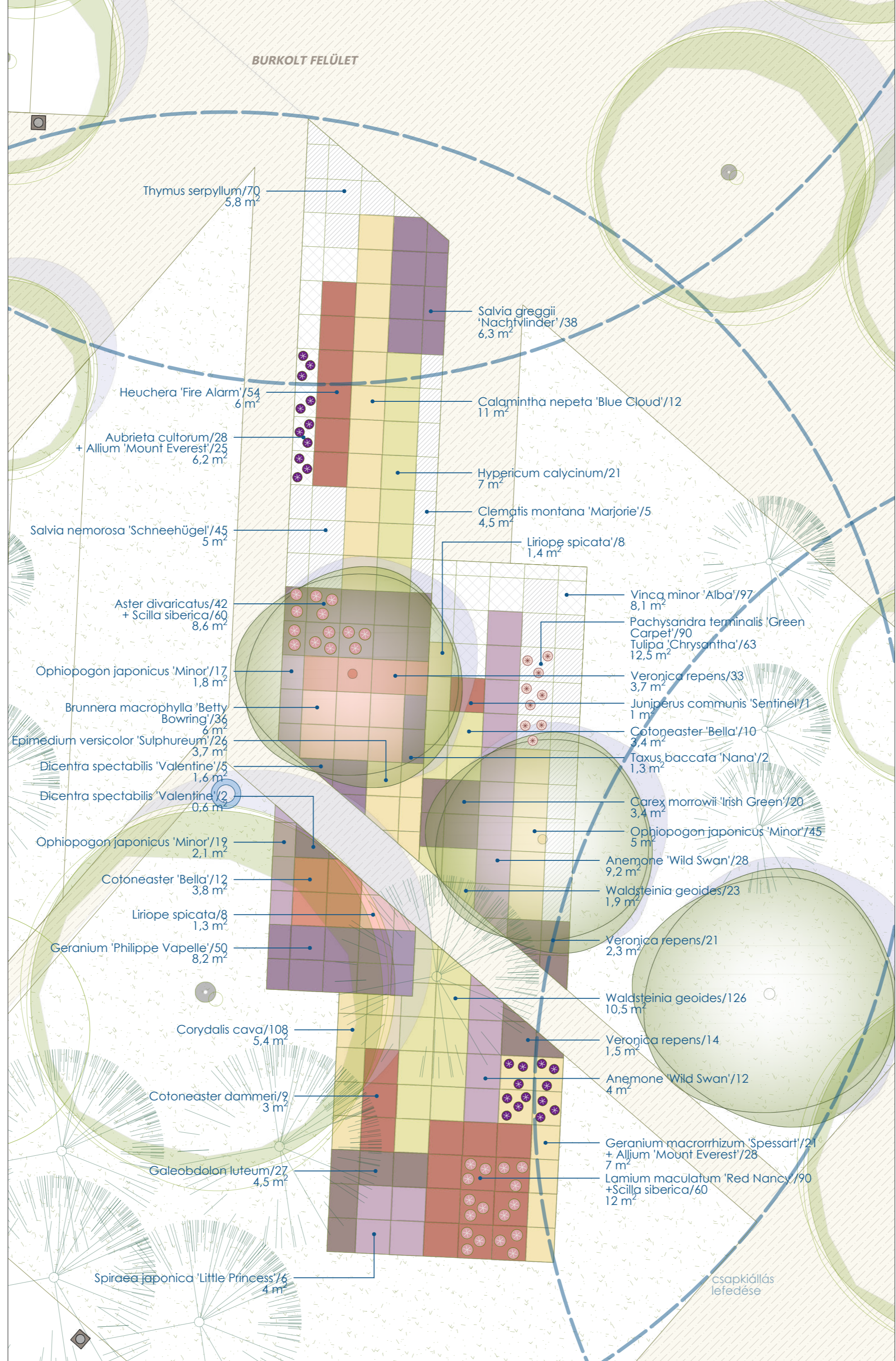
RGB 180,142,171	RGB 224,219,137
RGB 117,88,82	RGB 172,73,52
RGB 255,179,166	RGB 242,219,148
RGB 208,104,77	RGB 124,86,123

Színskála

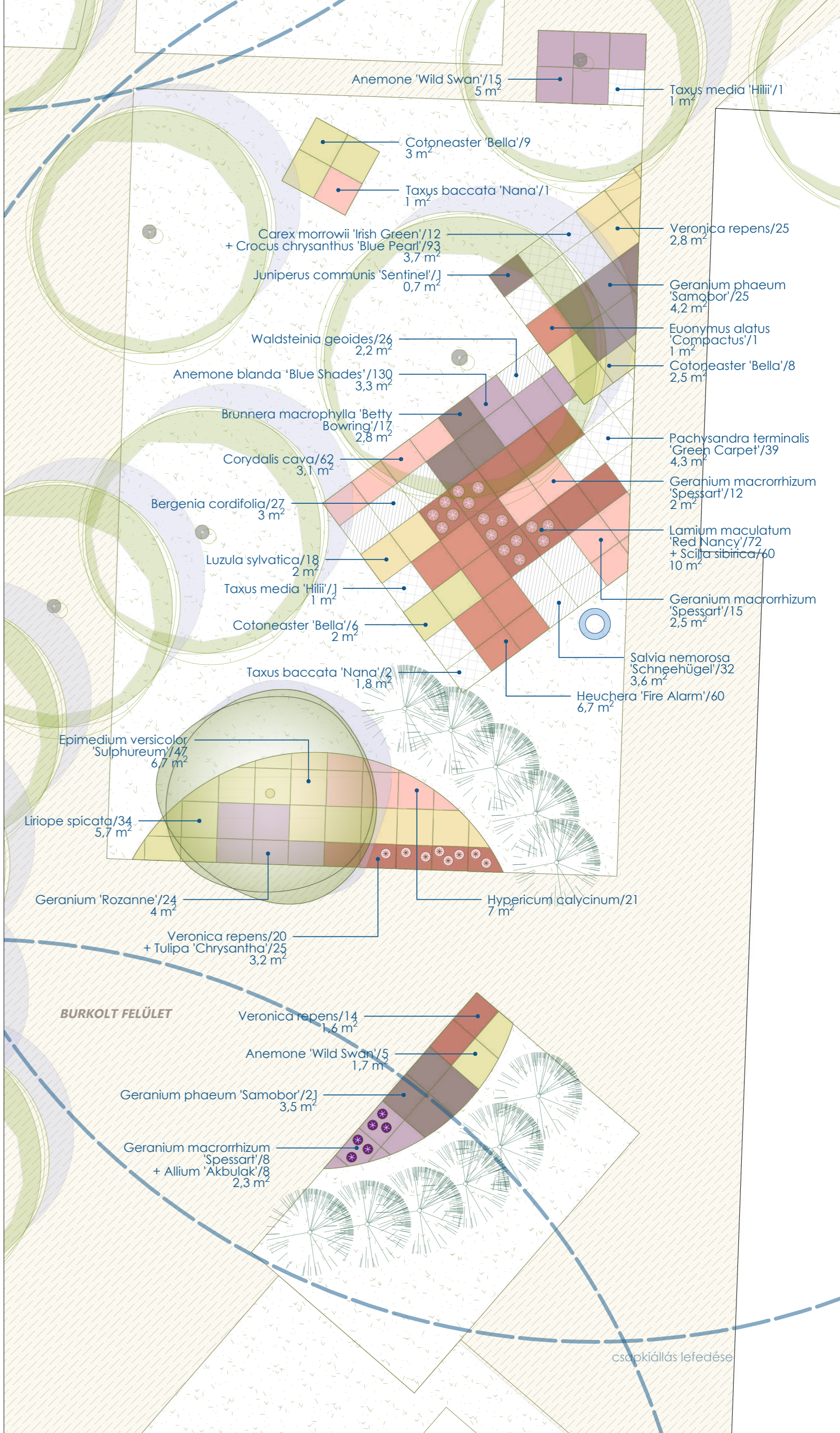

Kassák Lajos "Folk Motives" (variations) 1921

N1 - NÖVÉNYFOLT

N2 - NÖVÉNYFOLT

	A	B
1	N1 NÖVÉNYFOLT	
2	LATIN NÉV	MENNYISÉG
3	ÉVELŐK	
4	Anemone 'Wild Swan'	40
5	Aster divaricatus	42
6	Aubrieta cultorum	28
7	Brunnera macrophylla 'Betty Bowring'	36
8	Calamintha nepeta 'Blue Cloud'	12
9	Carex morrowii 'Irish Green'	20
10	Clematis montana 'Marjorie'	5
11	Corydalis cava	108
12	Dicentra spectabilis 'Valentine'	7
13	Epimedium versicolor 'Sulphureum'	26
14	Galeobdolon luteum	27
15	Geranium macrorrhizum 'Spessart'	21
16	Geranium 'Philippe Vapelle'	50
17	Heuchera 'Fire Alarm'	54
18	Hypericum calycinum	7
19	Lamium maculatum 'Red Nancy'	90
20	Liriope spicata	16
21	Ophiopogon japonicus 'Minor'	81
22	Pachysandra terminalis 'Green Carpet'	90
23	Salvia greggii 'Nachtvlinder'	38
24	Salvia nemorosa 'Schneehügel'	45
25	Thymus serpyllum	70
26	Veronica repens	68
27	Vinc minor 'Alba'	97
28	Waldsteinia geoides	149
29	CSERJÉK	
30	Cotoneaster 'Bella'	22
31	Cotoneaster dammeri	9
32	Juniperus communis 'Sentinel'	1
33	Spiraea japonica 'Little Princess'	6
34	Taxus baccata 'Nana'	2

	A	B
1	N2 NÖVÉNYFOLT	
2	LATIN NÉV	MENNYISÉG
3	ÉVELŐK	
4	Anemone 'Wild Swan'	20
5	Bergenia cordifolia	27
6	Brunnera macrophylla 'Betty Bowring'	17
7	Carex morrowii 'Irish Green'	12
8	Corydalis cava	62
9	Epimedium versicolor 'Sulphureum'	47
10	Geranium macrorrhizum 'Spessart'	35
11	Geranium phaeum 'Samobor'	46
12	Geranium 'Rozanne'	24
13	Heuchera 'Fire Alarm'	60
14	Hypericum calycinum	21
15	Lamium maculatum 'Red Nancy'	72
16	Liriope spicata	34
17	Luzula sylvatica	18
18	Pachysandra terminalis 'Green Carpet'	39
19	Salvia nemorosa 'Schneehügel'	32
20	Veronica repens	59
21	Waldsteinia geoides	26
22	HAGYMÁSOK	
23	Allium 'Akbulak'	8
24	Anemone blanda 'Blue Shades'	130
25	Crocus chrysanthus 'Blue Pearl'	93
26	Scilla siberica	60
27	Tulipa 'Chrysantha'	25
28	Taxus baccata 'Nana'	3
29	Taxus x media 'Hilli'	2

JELMAGYARÁZAT

- meglévő lombos fa
- meglévő örökzöld fa
- tervezett lombos fa
- csapkiállítás
- gyeplőfelület
- burkolt felületek
- hagymás növények

MATE Kertművelési, Településtervezési és Díszkertetési Intézet
 Hódmezővásárhelyi Kertészkamara
 Intézet címe: 1118 Budapest, Vildányi út 29-43
 Intézetigazgató: Dr. Fekete Albert

Kertművelési és Kertépítészeti Tanszék: **Tanszékvezető:** Dr. Sárospataki Máté

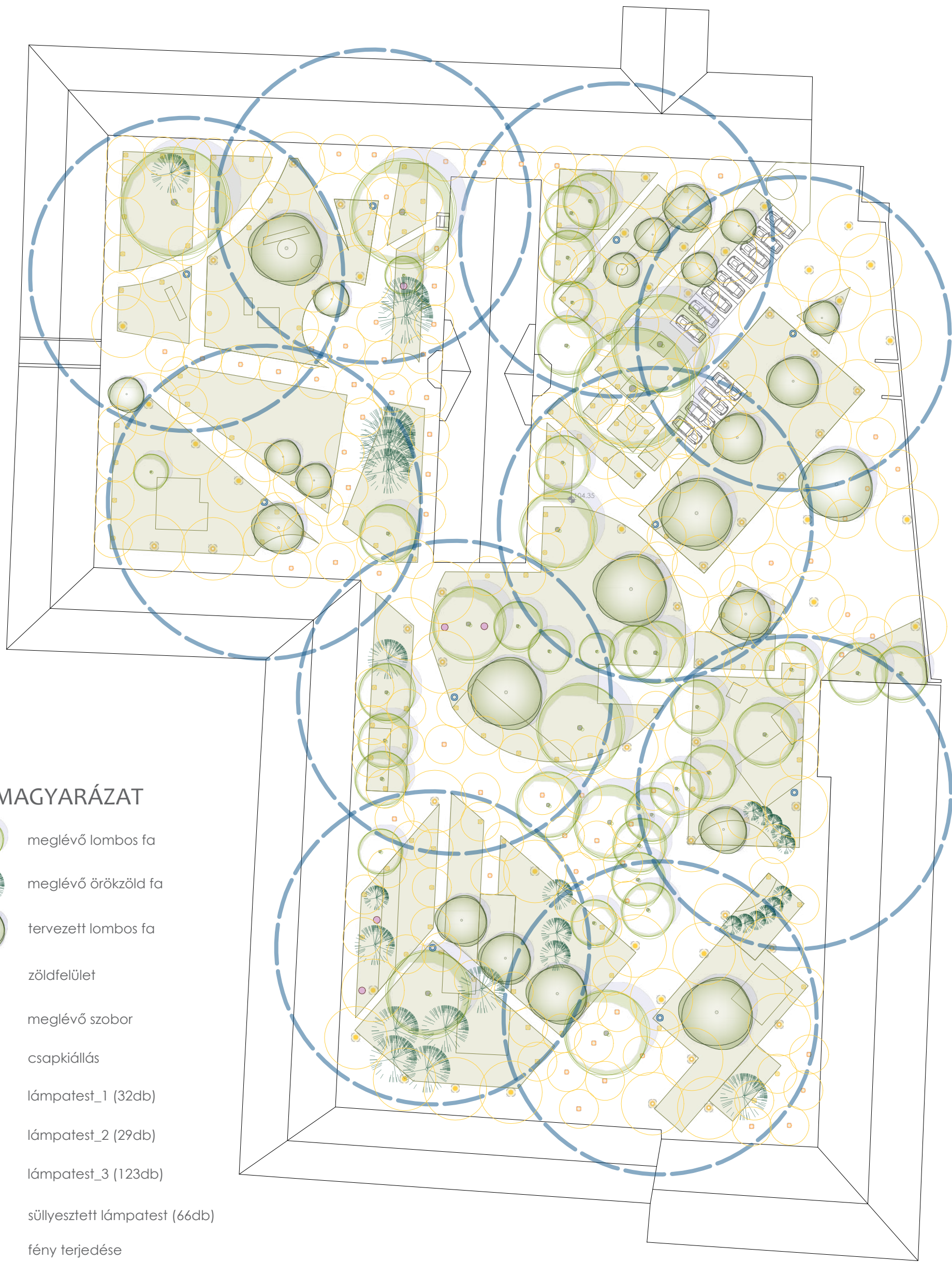
Diplomaterv címe:
Egy kiállítás képei: az óbudai Zichy-kastélyudvar újragondolása

Dátum: **2025.11.11.**
 Méretarány: **M = 1 : 100**

Tervepáros címe:
K4 - Növénykiültetési terv

Hallgató és elérhetőség:
Némédi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com

Konzulens:
Dr. Sárospataki Máté

JELMAGYARÁZAT

- meglévő lombos fa
- meglévő örökzöld fa
- tervezett lombos fa
- zöldfelület
- meglévő szobor
- csapkiállítás
- lámpatest_1 (32db)
- lámpatest_2 (29db)
- lámpatest_3 (123db)
- süllyesztett lámpatest (66db)
- fény terjedése
- csapkiállítás lefedése

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Intézet címe: 1118 Budapest, Villányi út 29-43

Intézetigazgató: Dr. Fekete Albert

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék; Tanszékegyesítő: Dr. Sárospataki Máté

Diplomaterv címe:

**Egy kiállítás képei:
az óbudai Zichy-kastélyudvar
újragondolása**

Dátum
2025.11.11.

Tervlap száma és címe:

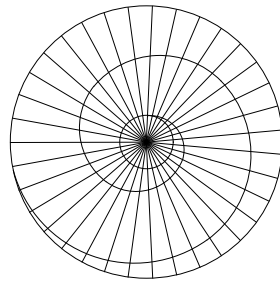
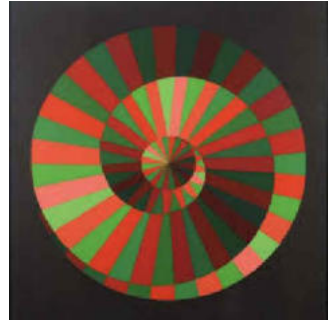
K5 - Lefedésterv

Méretarány:
M = 1 : 500

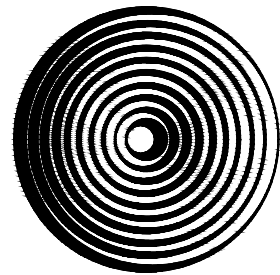
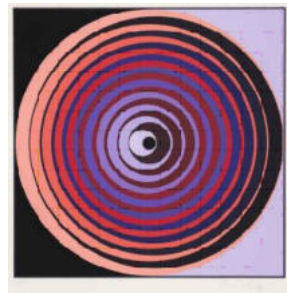
Hallgató és elérhetősége:
Némédi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com

Konzulens:
Dr. Sárospataki Máté

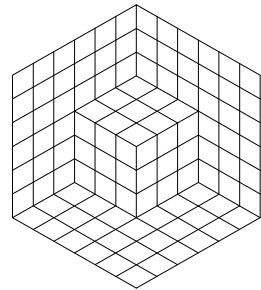
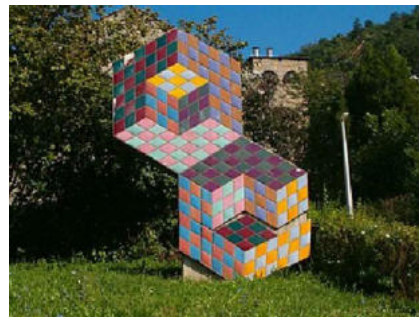
FORMATERVEZÉS

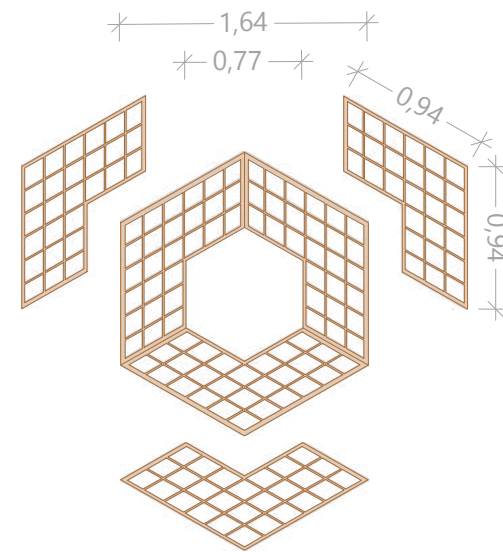
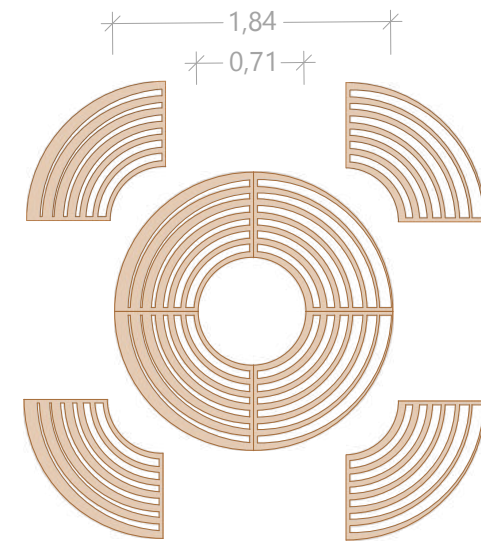
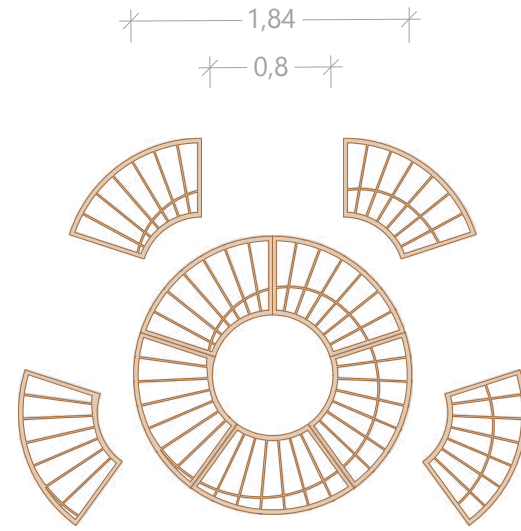
Victor Vasarely: Sigle olympique / variante „verte - rouge”, 1972

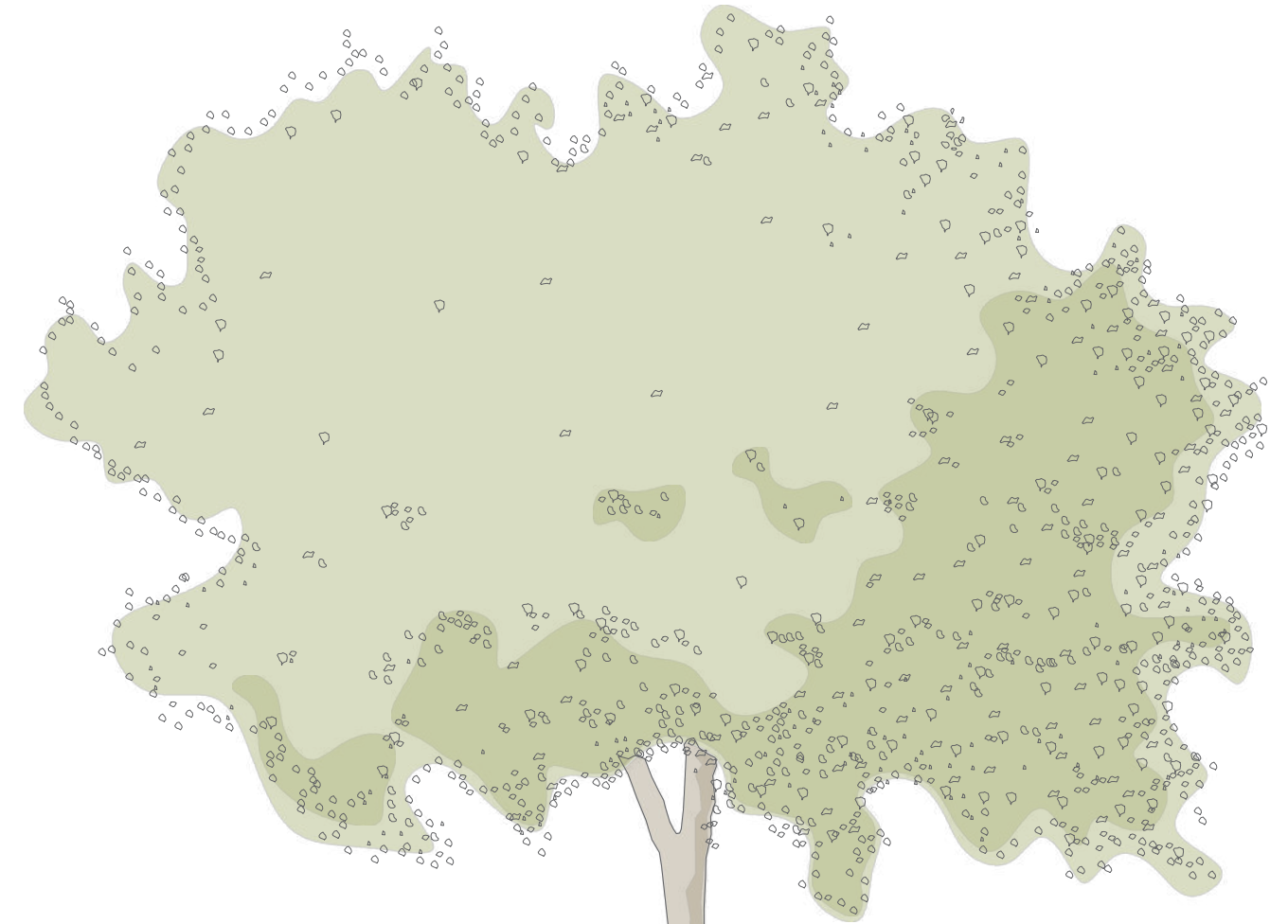
Victor Vasarely: Kinétique, 1965

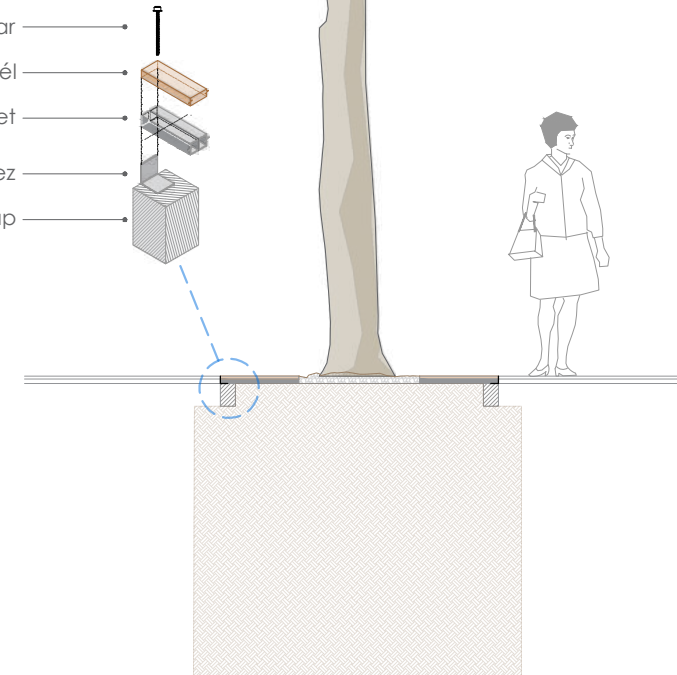
Victor Vasarely: Jel-szobor (Pécs), 1977

CORTEN ACÉL DÍSZ

- 20 mm hosszú, rozsdamentes betoncsavar
- 2 cm vastag öntött corten acél
- 25 x 30 x 2 mm zártszelvény keret
- 50 x 50 x 2 mm L alakú rögzítő lemez
- 10 x 10 x 15 cm beton pontalap

FAVEREMRÁCS RÉSZLETTERVE

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Térképészeti, Településtervezési és Diszkartészeti Intézet
	Intézet címe: 1118 Budapest, Villányi út 29-43
	Intézetigazgató: Dr. Fekete Albert

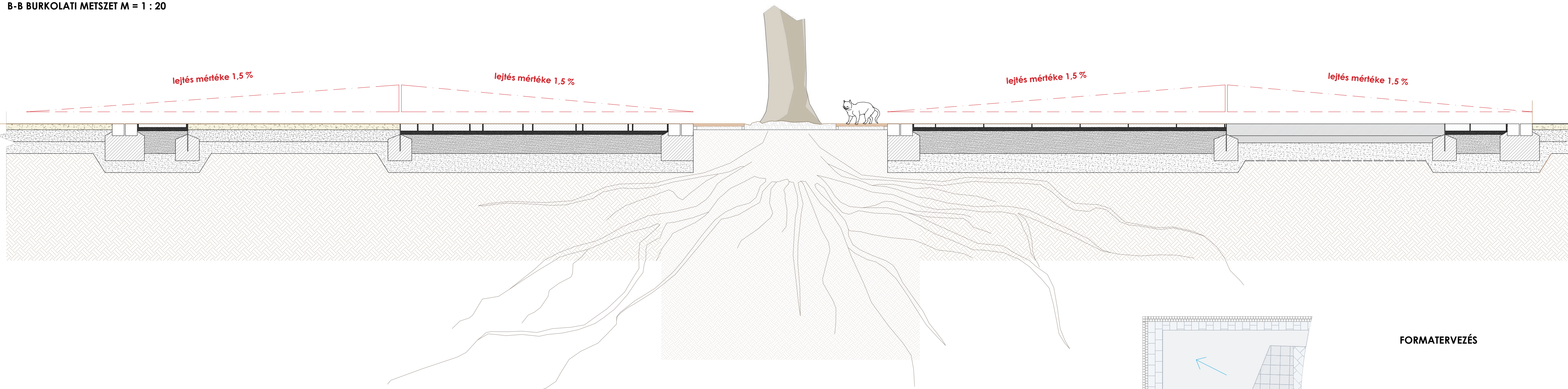
Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék; **Tanszékvezető:** Dr. Sárospataki Máté

Diplomaterv címe: Egy kiállítás képei: az óbudai Zichy-kastélyudvar újragondolása	Dátum: 2025.11.11.
---	------------------------------

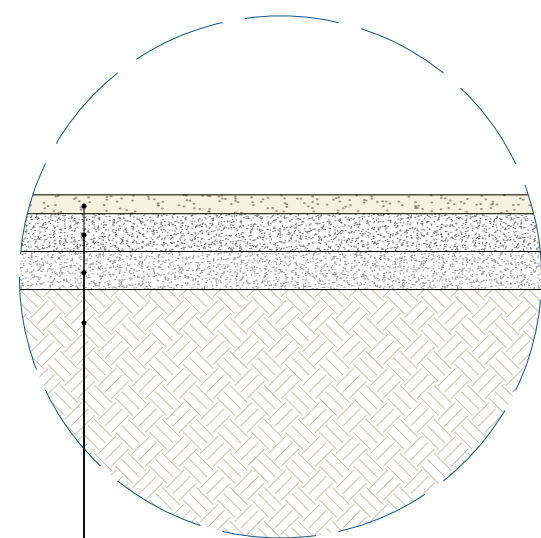
Tervlap száma és címe: R1 - Részletterv	Méretarány: M = 1 : 50
---	----------------------------------

Hallgató és elérhetősége:
Némedi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com

Konzulens:
Dr. Sárospataki Máté

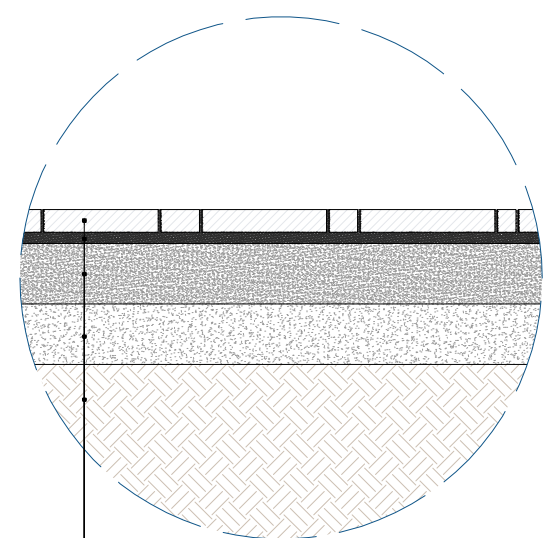

stabilizált szórt burkolat M = 1 : 20

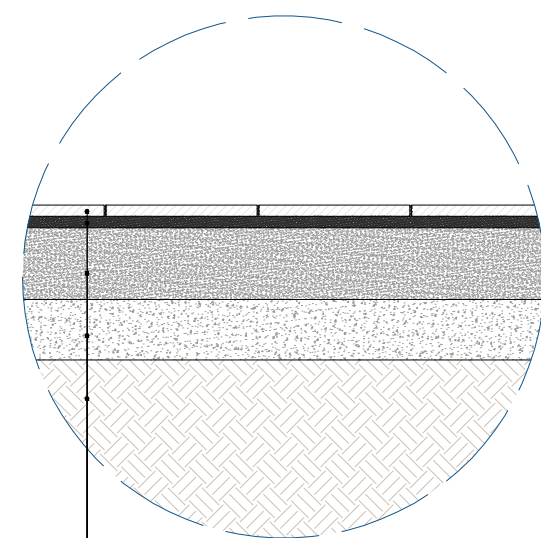
- 5 cm 0/11 stabilizált szórt burkolat
- 10 cm 0/16 FZKA fagyálló zúzottkő
- 10 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

andezit lapburkolat M = 1 : 20

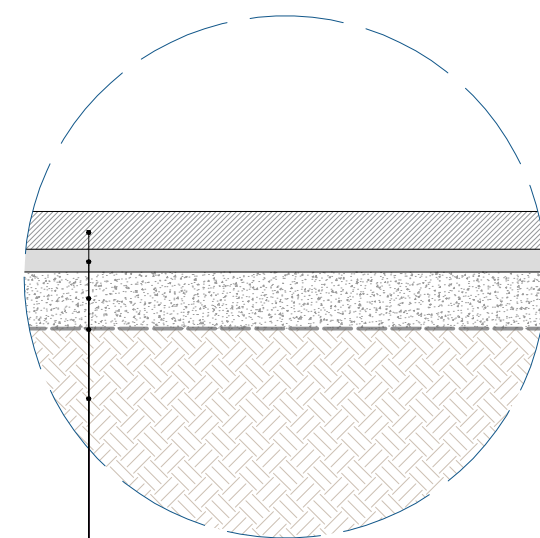
- andezit lapburkolat (30 x 45 x 6)
- andezit ZK 2/4 besöpréssel
- 3 cm ZK 2/4 andezit ágyazóréteg
- 15 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

gránit lapburkolat M = 1 : 20

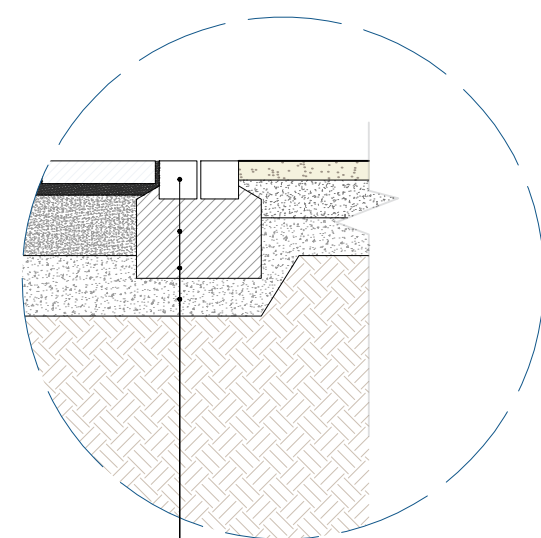
- gránit lapburkolat (40 x 40 x 3)
- andezit ZK 2/4 besöpréssel
- 3 cm ZK 2/4 andezit ágyazóréteg
- 19-20 cm 0/56 FZKA zúzottkő alap
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

öntött beton burkolat M = 1 : 20

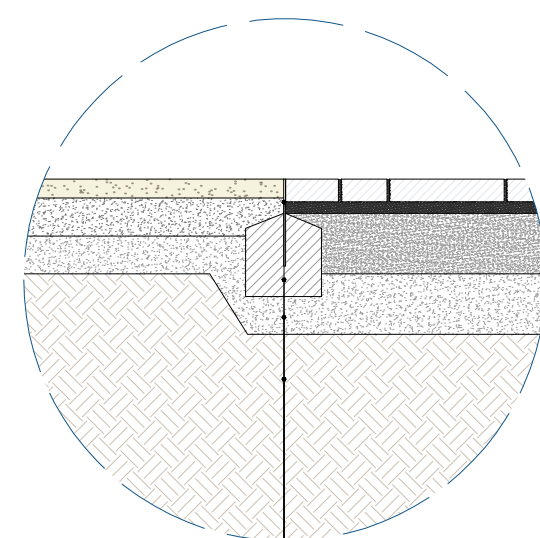
- 10 cm C30/37 helyszínen öntött beton burkolat
- 6 cm C8/10 szerelőbeton
- 15 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- geotextil réteg (200 g/m²)
- tömörített altalaj

andezit kiskockakő szegély M = 1 : 20

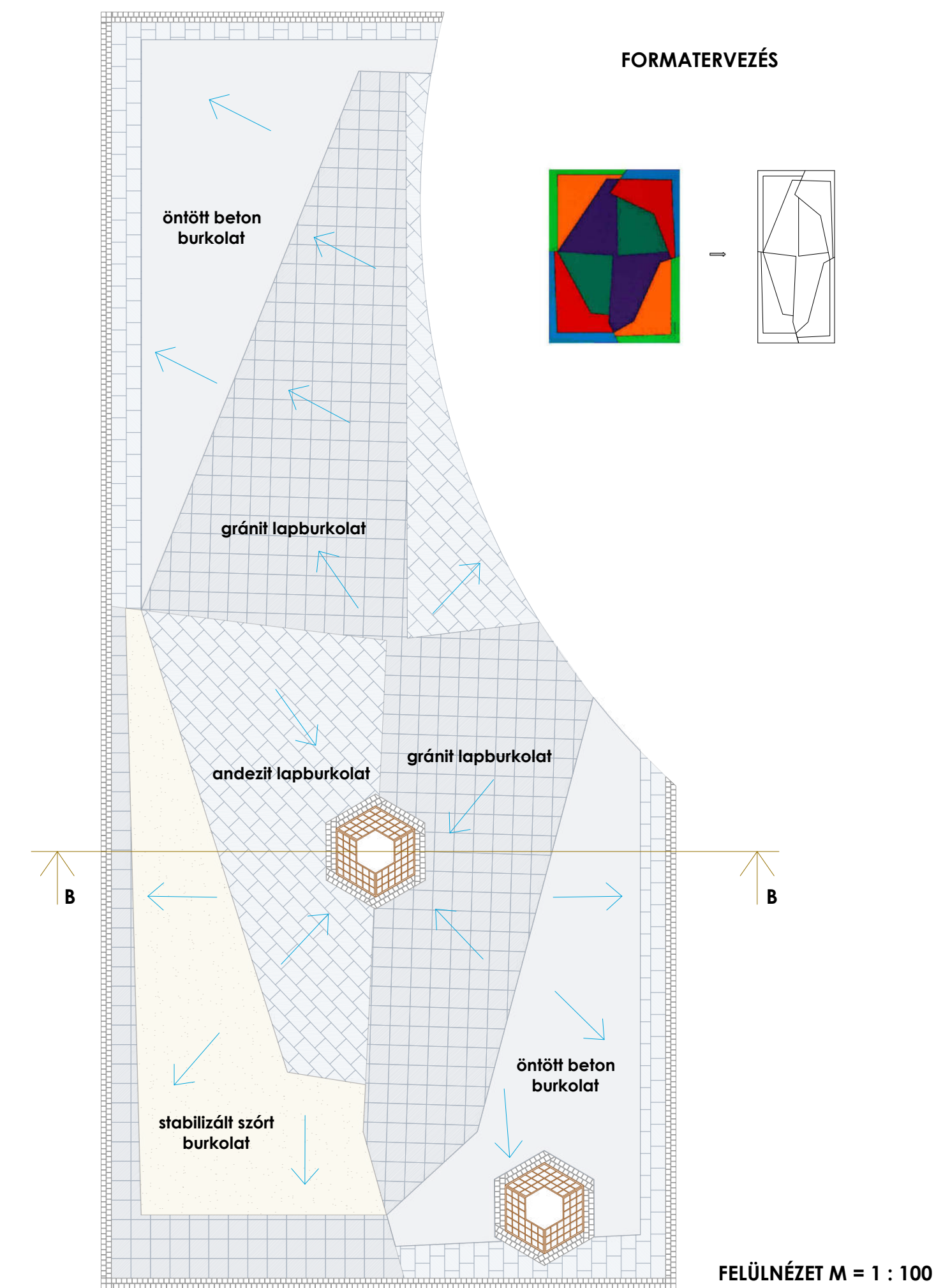
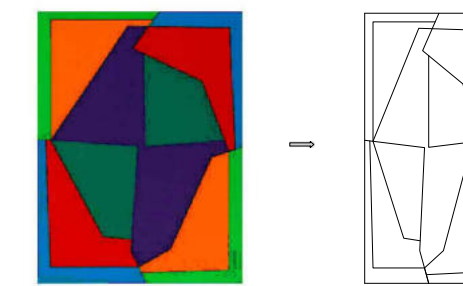
- 2 sor andezit kiskockakő
- 20 cm C20/25 beton alap
- 10 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

acél fémszegély M = 1 : 20

- 0,5 x 20 cm acél fémszegély
- min. 15 cm C30/37 beton alap
- 10 cm 0/45 FZKA tömörített fagyálló zúzottkő
- tömörített altalaj

FORMATERVEZÉS

FELÜLNÉZET M = 1 : 100

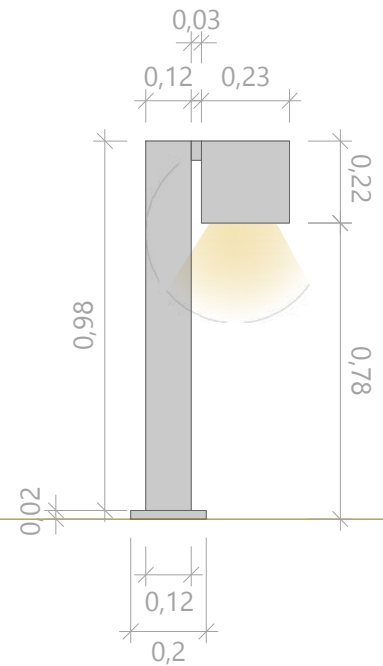
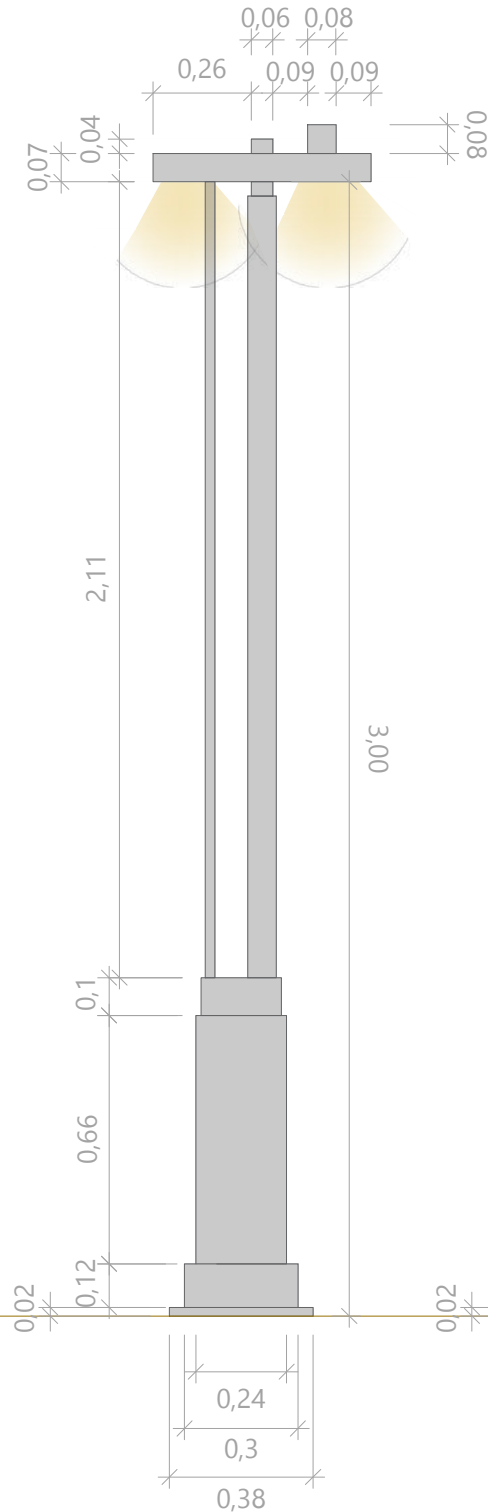
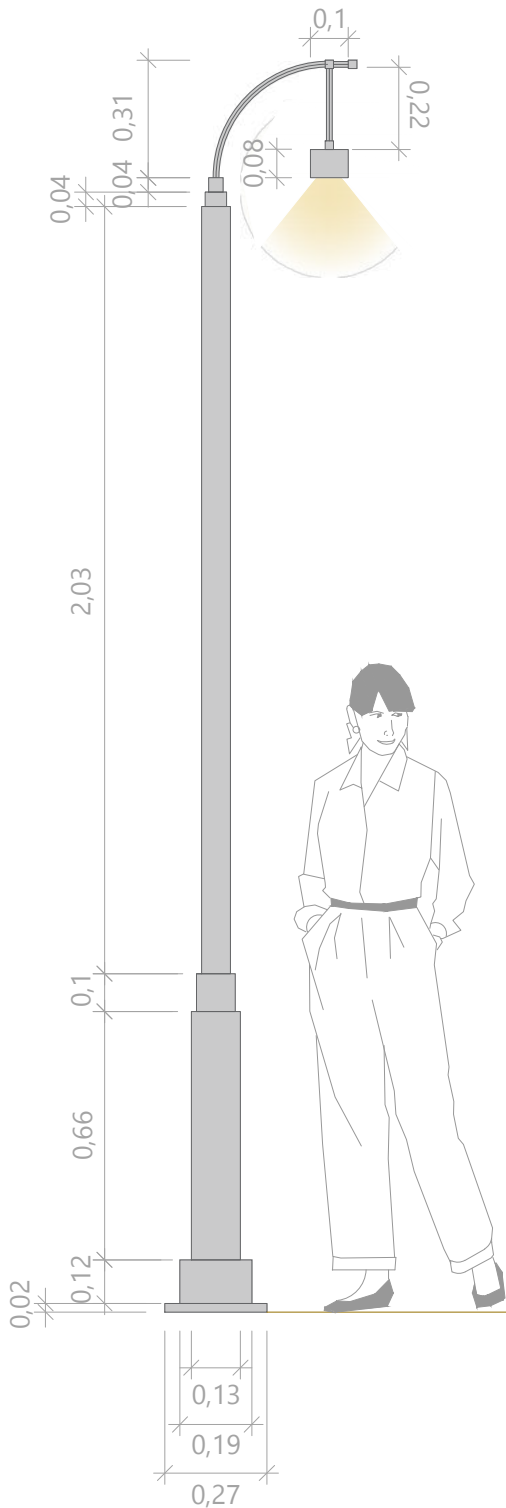
BURKOLATOK RÉSZLETTERVE

	Térképészeti, Településtervezési és Dísztervezési Intézet
	Inézeti címe: 1118 Budapest, Villányi út 29-43 Inézelligazgató: Dr. Fekete Albert
Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék: Tanszékvezető: Dr. Sárospataki Máté	
Diplomaterve címe:	
Egy kiállítás képei: az óbudai Zichy-kastélyudvar újragondolása	
Tervlap száma és címe: R2 - Részletterv	Dátum: 2025.11.11. Méretarány: M = 1 : 20
Hírligató és elérhetősége: Némedi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com	
Konzulens: Dr. Sárospataki Máté	

● Lámpatest_1

● Lámpatest_2

● Lámpatest_3

VILÁGÍTÁS DESIGN TERVE

FORMATERVEZÉS

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
 Intézet címe: 1118 Budapest, Villányi út 29-43
 Intézetigazgató: Dr. Fekete Albert

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék; Tanszékvezető: Dr. Sárospataki Máté

Diplomaterv címe:
**Egy kiállítás képei:
 az óbudai Zichy-kastélyudvar
 újrágondolása**

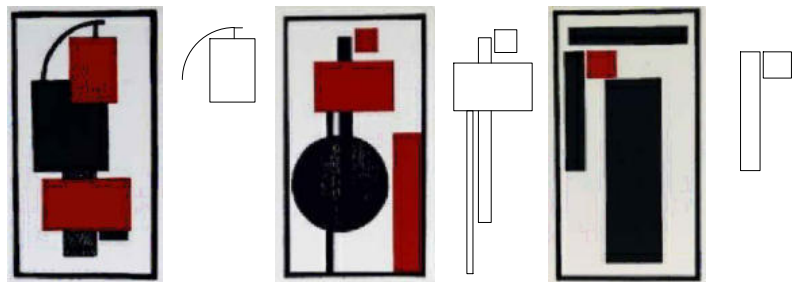
Dátum
2025.11.11.

Tervlap száma és címe:
R4 - Részletterv

Méretarány:
M = 1 : 20

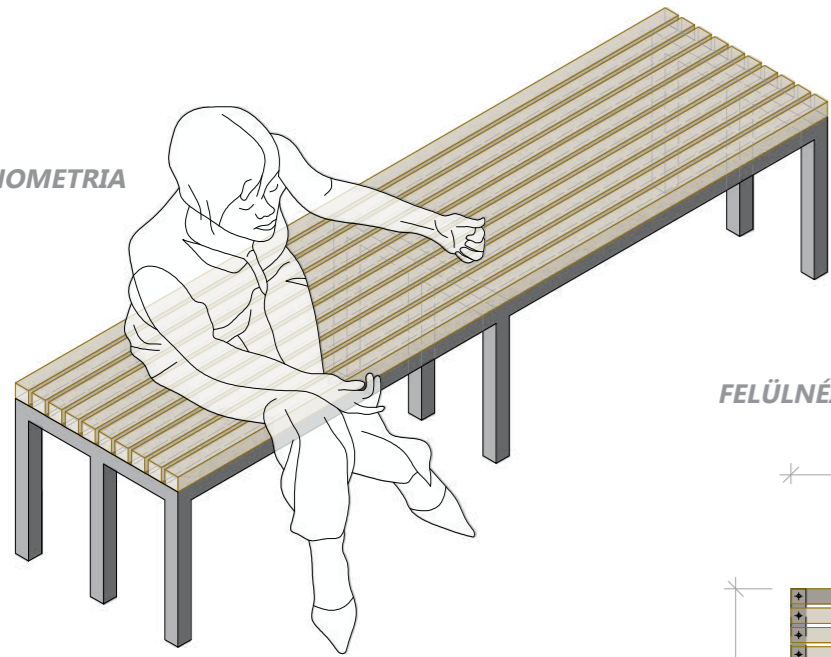
Hallgató és elérhetősége:
Némedi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com

Konzulens:
Dr. Sárospataki Máté

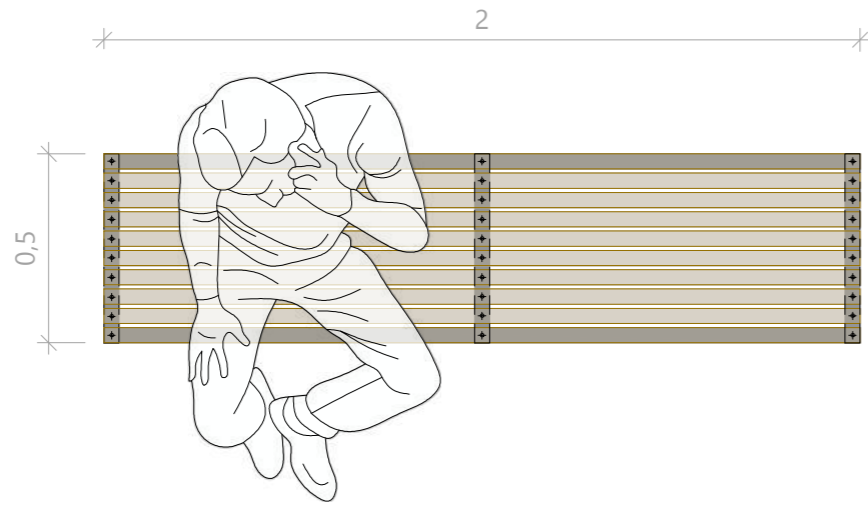

Kassák Lajos "Képarchitektúra" képsorozat 1920-as évek

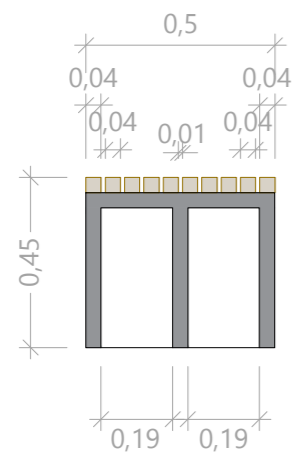
AXONOMETRIA

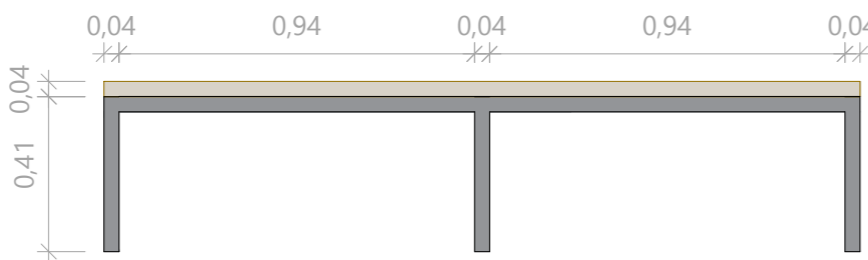
FELÜLNÉZET

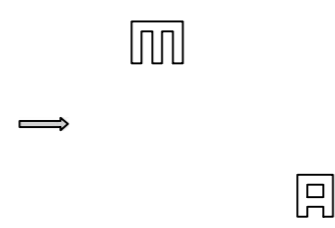
OLDALNÉZET

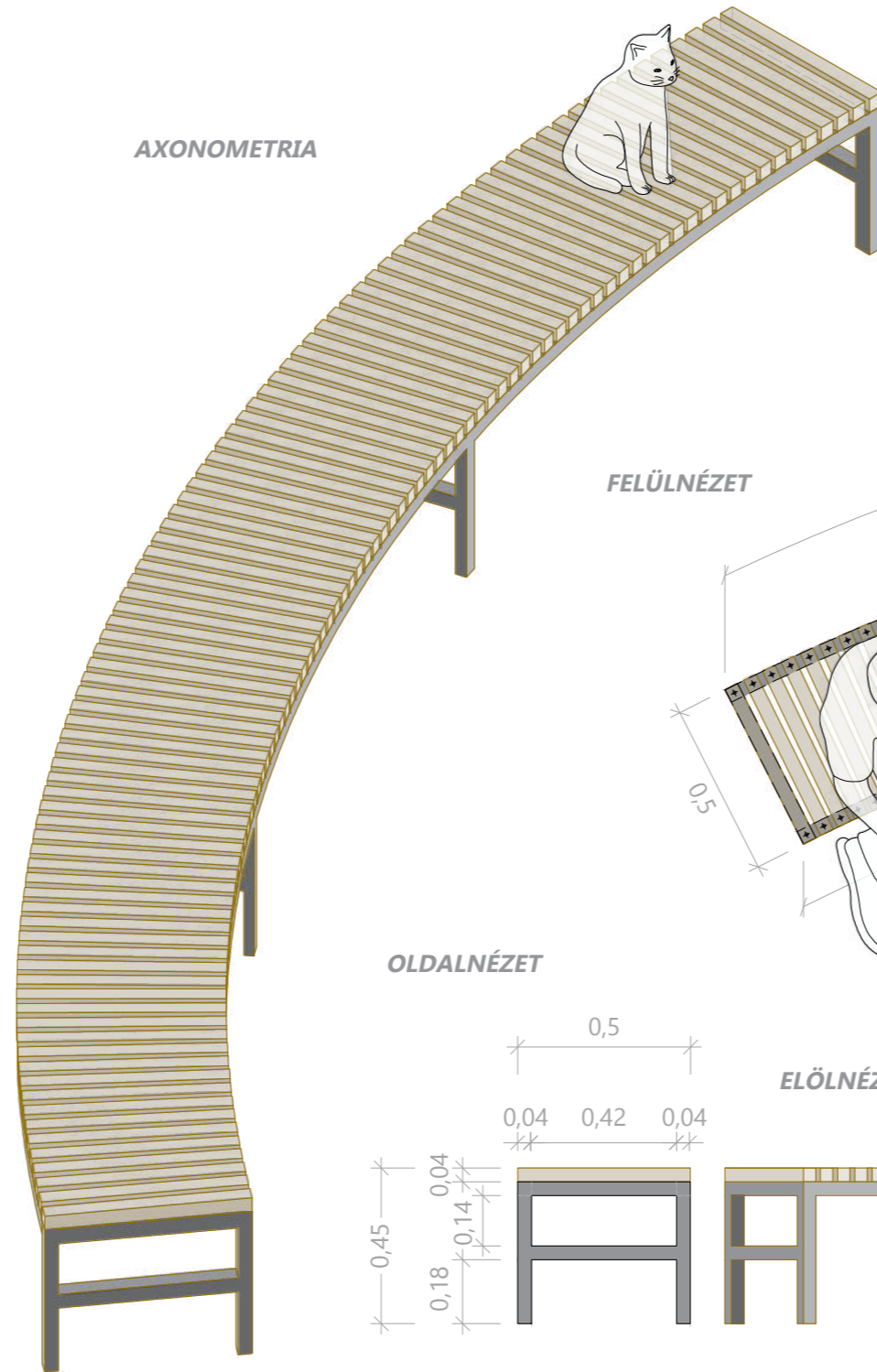
ELÖLNÉZET

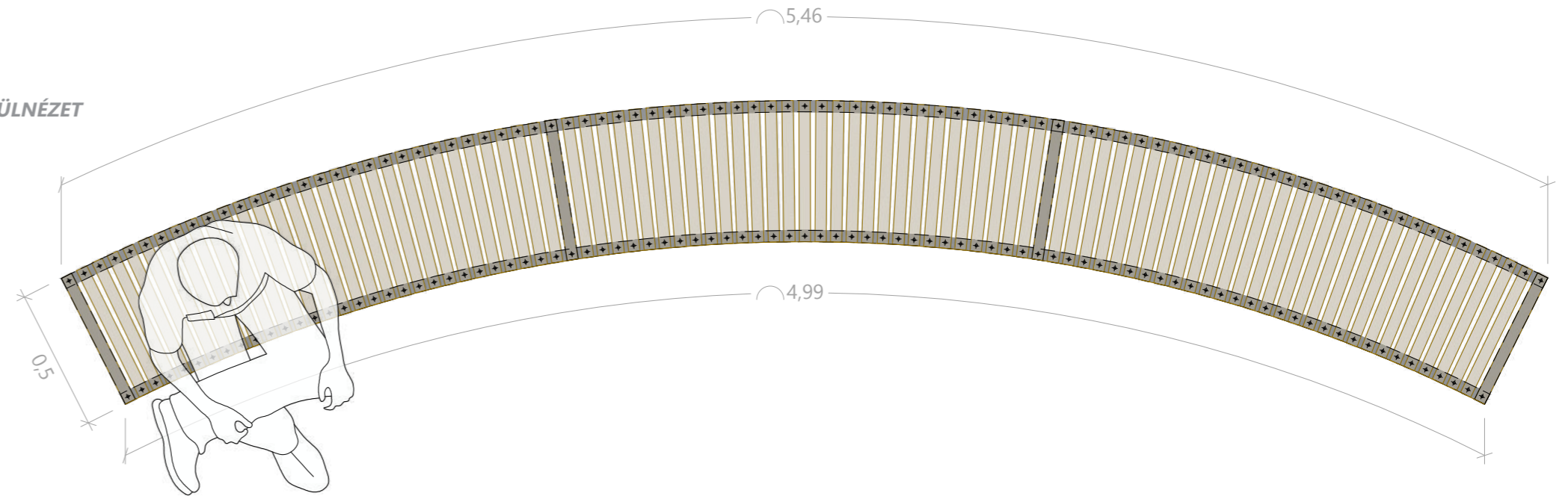
FORMATERVEZÉS

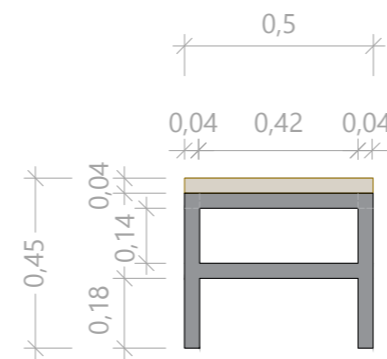
AXONOMETRIA

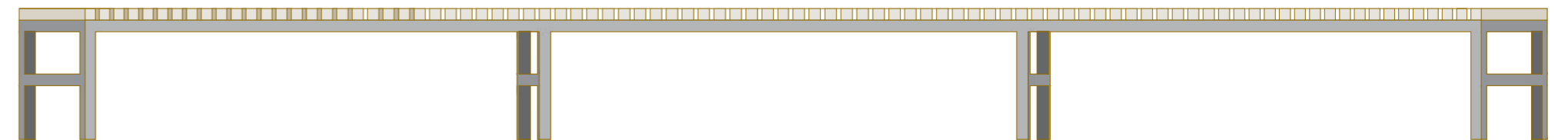
FELÜLNÉZET

OLDALNÉZET

ELÖLNÉZET

PADOK RÉSZLETTERVE

	Tájépítészeti, Településtervezési és Diskertészeti Intézet
	Intézet címe: 1118 Budapest, Villányi út 29-43
	Intézetigazgató: Dr. Fekete Albert

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék: Tanszékvezető: Dr. Sárospataki Máté

Diplomaterv címe:

**Egy kiállítás képei:
az óbudai Zichy-kastélyudvar
újrarendelése**

Dátum:
2025.11.11.

Tervlap száma és címe:
R5 - Részletterv

Méretarány:
M = 1 : 20

Hallgató és elérhetősége:
Némedi Boglárka Anna, dibo0926@gmail.com

Konzulens:
Dr. Sárospataki Máté